



с. Борован Област Враца, ул. "Иван Вазов" № 1, п.к. 3240, e-mail:

тел. 09 147/ 94-40, fax: 09 147/ 92-00

ob_borovan@abv.bg, www.borovan.bg

Екологична Оценка на Общ Устройствен План на Община Борован, Област Враца



2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНИЯ ПРОЕКТ НА ОУПО БОРОВАН.	7
II. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ОУПО БОРОВАН, ВРЪЗКА С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	10
2.1 Основание за изготвяне на ОУП	10
2.2 Основни цели на ОУПО Борован.....	10
2.3 Връзка с други планове и програми.....	13
2.3.1. Стратегически документи. Реализация на действащите устройствени планове	13
2.3.2. Урбанистични оси на развитие на Северозападен район от ниво 2 (СЗР).....	16
2.3.3. Стабилизиране на селищната мрежа и предложения за формиране на групи населени места.	25
2.3.4. Пространствено развитие на с. Борован като общински център.....	25
2.4. Цели на опазването на околната среда.....	26
III. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ОУПО БОРОВАН	28
3.1. Климатични фактори	28
3.2. Атмосферен въздух.....	32
3.3. Повърхностни води.....	35
3.3.1. Повърхностни водни тела	35
3.3.2. Зони за защита на водите, уязвими и чувствителни зони на територията на община Борован.	37
3.3.3. Райони със значителен потенциален риск от наводнения на територията на община Борован.	37
3.4. Земи и почви	38
3.5. Земни недра и подземни води	40
3.5.1. Геоложка основа.....	40
3.5.2. Подземни води	44
3.5.3. Водоснабдяване, канализация и очистване на отпадните води.....	48
3.6. Ландшафт	50
3.7. Биоразнообразие, защитени територии и зони.....	54
3.7.1. Биогеографска характеристика на район	54
3.7.2. Растителност.....	54
3.7.3. Животински свят	58

3.7.4. Защитени територии	61
3.8. Отпадъци	62
3.9. Опасни вещества.....	66
3.10. Вредни физични фактори	67
3.11. Недвижимо културно наследство.....	69
3.12. Население и човешко здраве	79
3.13. Материални активи	85
3.14. Резултати от анализа на съществуващото състояние	99
3.14.1. Развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана.	99
3.14.2. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана. Райони с особено екологично значение.	102
IV. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА.	104
V. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА НА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.....	120
5.1. Характеристика на плана (устройствени параметри).....	120
5.2. Климат и атмосферен въздух.....	123
5.3. Повърхностни води.....	123
5.4. Земи и почви	125
5.5. Земни недра и подземни води	125
5.6. Ландшафт	126
5.7. Биоразнообразие, защитени територии и зони	126
5.7.1. Растителност.....	127
5.7.2. Животински свят.....	128
5.7.3. Защитени територии	129
5.8. Отпадъци и опасни вещества	130
5.9. Вредни физични фактори	131
5.10. Недвижимо културно наследство.....	132
5.11. Население и човешко здраве	133
5.12. Материални активи	146
5.13. Резултати от анализа на възможните въздействия върху околната среда от предвижданията на плана.....	147
5.13.1 Развитие на аспектите на околната среда с прилагане на плана	147
5.13.2 Взаимовръзки между аспектите с прилагане на плана.....	149
5.13.3 Нерешени екологични проблеми или произтичащи от предвижданията на ОУПО Борован.....	150
VI. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. „НУЛЕВА” АЛТЕРНАТИВА	150

6.1. Мотиви за избор на разглежданите алтернативи.....	151
VII. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПЛАНА	151
VIII. МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА	161
IX. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА .	162
X. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКСПЕРТИТЕ.....	170
XI. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ	170
XII. СПРАВКА ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ.....	176
XIII. СПИСЪК НА ЕКСПЕРТИТЕ И РЪКОВОДИТЕЛЯ, ИЗГОТВИЛИ ДОКЛАДА ЗА ЕО.....	182
XIV. ПРИЛОЖЕНИЯ.	184

Списък на използваните съкращения

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДУВДР	Басейнова дирекция за управление на водите „Дунавски район“
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски Съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МК	Министерство на културата
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НЕМ	Национална екологична мрежа
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУГ	Негодни за употреба гуми
НУРИЕООП	Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
ОбС	Общински съвет
ОС	Оценка за съвместимост
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОЕСУТ	Общински експертен съвет по устройство на територията
ОПР	Общински план за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУП(О)	Общ устройствен план (на Община)
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РЗИ	Регионална здравна инспекция

РИОСВ

Регионална инспекция по околната среда и водите

РСУО

Регионално сдружение за управление на отпадъците

I. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНИЯ ПРОЕКТ НА ОУПО БОРОВАН.

Съгласно чл.125, ал.1 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), проектът на общ устройствен план се изработва въз основа на задание, включващо при необходимост опорен план, както и на допълнителна информация, свързана с устройството на съответната територия (техническо, планово задание).

На основание чл.125, ал.7 от ЗУТ, изготвеното задание за общ устройствен план на община Борован е представено пред компетентния орган по околна среда по чл.4 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на плановете и програми (Наредбата за ЕО). Техническото задание е одобрено от Общински съвет Борован. Компетентният орган е РИОСВ Враца.

На база внесената информация, с писмен отговор изх. № В - 458/15.03.2018 г. РИОСВ Враца е определила необходимата процедура по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): ***ОУП подлежи на процедура по задължителна екологична оценка.***

Възложител на общия устройствен план и на екологичната част към него е:

Име: община Борован, област Враца

Пълен пощенски адрес: 3240, с. Борован Област Враца, ул."Иван Вазов" № 1

Тел/факс/e-mail: тел. 09 147/ 94-40, факс: 09 147/ 92-00, e-mail: ob_borovan@abv.bg

Лице за връзка: инж. Десислава Димитрова Годорова, кмет на община Борован

Съгласно чл.125, ал.7 от ЗУТ, екологичната оценка (ЕО) представлява част от устройственият план, поради което на основание чл.86, ал.4 от Закона за опазване на околната среда, ЕО не се възлага като самостоятелен доклад, а се изготвя като част от общия устройствен план (ОУП).

Предмет на настоящата екологична оценка е предварителният проект за Общ устройствен план на Община Борован (ОУПО), който е изготвен в изпълнение на Договор сключен между Община Борован и „Адория консулт“ ЕООД гр. София. Съгласно ЗУТ и чл.17, ал.3 от Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените плановете, Общите устройствени плановете на общини се създават за прогнозен период от 15-20 години. Съгласно плановете задание за изработване на ОУП на Община Борован, прогнозният период на действие на плана е 20 години. ОУП се разработва на две фази – предварителен и окончателен проект.

Териториален обхват - Проектът на Общ Устройствен План на Община Борован се прилага за цялата територия на Общината. Мястото и възможностите на Община Борован се определят от нейните икономически, социални, демографски и инфраструктурни характеристики.

Орган, отговорен за одобряването, и орган по прилагането на плана, програмата и проекта. Общият устройствен план на община Борован ще бъде приет и одобрен от Община Борован и МРРБ. Компетентен орган за даване на решение по ЕО е РИОСВ Враца. Орган, отговорен за прилагането на плана е Община Борован.

В изпълнение на изискванията на чл. 106 от ЗУТ, с общия устройствен план на община или на част от нея се определят:

1. общата структура на територията, предмет на плана, и преобладаващото предназначение на съставните и структурните части - местоположението и границите на териториите за населени места и селищни образувания; земеделските територии; горските територии; териториите за природозащита; териториите за културно-историческа защита; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;
2. общият режим на устройство на всяка от териториите по т. 1 със съответните правила и нормативи;
3. разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;
4. териториите с публична държавна и с публична общинска собственост и режимът на тяхното устройство;
5. застрашените от бедствия територии, определени съобразно картите, изготвени по реда на наредбата по чл. 6, ал. 2 и общинските планове по чл. 9, ал. 1 от Закона за защита при бедствия, както и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
6. териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне.

Съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда, задачите на настоящата разработка са:

- Да се опише и определи екологичното състояние на територията, предмет на ОУП;
- Да формулира съществуващите екологични проблеми /ако има такива/, районите с особено екологично значение, рисковите зони, потенциалните въздействия в зоната на влияние;
- Да определи бъдещото състояние на околната среда без прилагането на плана;
- Да анализира и оцени предложените алтернативи за развитието на територията в перспектива;
- Да анализира силните и слаби страни на определени функции и тенденции на развитие;
- Да формулират и предложат мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.

Обхватът и съдържанието на екологичната оценка за ОУП на община Борован е структуриран съобразно изискванията на чл. 86, ал. 3 от ЗООС и е утвърден с писмо изх. № ОВОС–ЕО–300–(1)/12.11.2018 г. на РИОСВ Враца.

Екологичната оценка е разработена от колектив независими експерти, които отговарят на изискванията, поставени с чл.83 ал.1 и ал. 2 от ЗООС. Съгласно тези изисквания, в раздел XI на доклада са приложени списък на авторския колектив, изработил екологичната оценка и писмени декларации на експертите по чл. 16 от Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка.

При разработването на Доклада за екологична оценка е използван подход, при който се изясняват екологичните дадености и проблеми на най-ранния етап на вземане на решение, с изявен стремеж този процес да е напълно прозрачен, посредством консултации и участие на обществеността.

При разработване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София, 2002 (аналитичен и диагностичен методи, матрица на въздействията, SWOT анализи, интервюта, обсъждания, консултации и др.). Съблюдавани са указанията и методиките на Директива 2001/42/ЕС (известна като "стратегическа екологична оценка" - Директива SEA) за оценка на въздействието на държавни планове и програми върху околната среда. Принципът на директивата е да се гарантира, че плановете, програмите и проектите, които могат да имат значително въздействие върху околната среда, са предмет на екологична оценка, преди тяхното одобрение или разрешение. Консултациите с обществеността са ключов елемент от процедурите за оценка на околната среда.

Източници на информация за разработване на ЕО са национални, регионални и местни стратегии, програми и планове, специализирани научни разработки, статистически данни, Общински план за развитие на община Борован, Общинска програма за опазване на околната среда и др.

Резултатите получени при разработването на ЕО ще бъдат взети предвид при изготвянето на Окончателния проект на ОУП на Община Борован.

II. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ОУПО БОРОВАН, ВРЪЗКА С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.

2.1 Основание за изготвяне на ОУП

Изработването на Общ устройствен план на община Борован е възложено на „Адория консулт“ ЕООД след провеждане на процедура по ЗОП и сключен договор за изпълнение с Възложител Община Борован.

Като основа за създаването на Общия устройствен план (ОУПО), авторският колектив е ползвал Планово задание за изработване на ОУПО, Общински план за развитие на община Борован 2014-2020 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 -2025, Регионален план за развитие на Северозападен район от ниво 2 за периода 2014-2020, Национална стратегия за регионално развитие 2012 -2022, подробните устройствени планове на населените места от общината, Кадастрална карта на землище Борован, КВС на землищата на селата от общината, които са допълнени с картна топографска основа.

За събиране на необходимите данни и информация съдействие оказаха различни служби и отдели на община Борован, Национален статистически институт, Дирекция “Бюро по труда”, Общинска служба “Земеделие” – Борован, териториалните подразделения на Електроснабдяване и ВиК, Басейнова дирекция Дунавски район, РИОСВ Враца, Регионална здравна инспекция - Враца, НИИКН, НАИМ при БАН и др.

2.2 Основни цели на ОУПО Борован

Главната цел на Общия устройствен план на община Борован е обосновано да формулира, на база необходимата изходна информация за съществуващото положение и за действащите устройствени схеми и планове на територията на Община Борован, както необходимостта от изработването на Общ устройствен план (ОУП), така и пътя, методите, средствата и крайния резултат за постигане на устойчива среда.

Целите и задачите на ОУП Борован произтичат от предназначението на устройствените планове за формиране на хармонична жизнена среда в населените места, при отчитане на спецификата на конкретния обект и изискванията, предявени с Плановото задание.

Цели на проекта за ОУП са:

- Да подsigури урбанистична основа за постигане на икономически растеж и висока конкурентноспособност в отговор на Общинския план за развитие на община Борован 2013-2020г.
- Да осигури възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси. Планът трябва да защитава и гарантира частната собственост, но в същото време следва да дава възможност за реализация на доказани обществени интереси. Важен елемент от тази задача е и балансът между отделните и различни частни интереси.
- Да равнопостави различните видове собственост. В определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените, планът трябва да равнопостави всички видове собственост. Когато определени мероприятия от обществен интерес имат икономическа привлекателност, то за реализацията на тези мероприятия следва да се дава възможност на всички собственици, вкл. и частни.

- Да осигури възможности за по-оперативно действие на общинската администрация при управлението на урбанистичните процеси в територията. Устройственият план следва да бъде оперативен инструмент в ръцете на общинската администрация за ефективно управление на общинската територия. За тази цел, той следва да е едновременно достатъчно ясен и точен и същевременно гъвкав, да е с възможности за бързо привеждане в съответствие с изменящите се нови условия и изискванията, както на местно ниво, така и на регионално и национално ниво.
- Да определи точно границите и режимите на урбанизираните и извънселищни територии, при съобразяване с плана за земеразделянето и проучванията за увредените територии земя – негодни за селскостопанска дейност.

Основни задачи на ОУП на община Борован:

- На основата на провежданата гъвкава устройствена политика за реструктуриране на икономиката, да се използват максимално ресурсите и потенциалите на общината;
- На основата на пространствени и технически параметри и при отчитане баланса между частните и обществените интереси, да определи функционалната структура и строителните граници по структурни единици;
- Да намери оптимални решения на транспортно-комуникационната мрежа, включително пешеходните връзки и велоалеи, да предложи мероприятия за осигуряване на достъпност на средата за хора в неравностойно положение;
- Да се намерят възможности за извеждане на транзитния транспортен поток по обходни пътища;
- Да намери и реши проблема с локализацията на основните елементи на общественото обслужване и техническата инфраструктура, както и с изследване възможностите за пространственото им обединение в общи обекти;
- Да предложи решения за благоустрояване, озеленяване, създаване на места за активен и пасивен отдих, като част от зелената система на общината;
- Да създаде условия за интеграция на население от различни етнически, социални и религиозни принадлежности;
- В съответствие с новите социално – икономически условия да се изведат предложения за устойчиво развитие и урбанистични политики, насочени към поэтапна реализация на плана и превръщането му в оперативен инструмент за общинската администрация;
- Да гарантира запазването на границите и елементите на защитените територии и обекти от местно, национално и световно значение;
- Да създаде условия за развитие на туризма, като доходоносна икономическа дейност и като полезна за здравето и познанието общочовешка необходимост и потребност, чрез Обединяване на съществуващите природни, исторически и културни ценности;
- Да предложи решение за усвояване на изоставените и пустеещи земи и действия по залесяване на ерозирали и непригодни за обработване и земеделско производство земи;

- Да гарантира възстановяването и запазването на терените за зеленчукопроизводство, технически култури, ръж, овощни и лозови насаждения и да се даде възможност за изграждане на производство, организиране на тържища, което да съкрати броя на междинните звена и да осигури по-евтина продукцията;
- Да се изследва възможността за възстановяване и разширяване на напоителната мрежа;
- Да се предложат терени за изграждане и развитие на фамилни и семейни ферми;
- Да се предложат подходящи решения за функционално отреждане на пустеещите и годни за използване сгради на училищата;
- Да се изгради ПСОВ – Борован. Изграждането на станцията трябва да се съчетае с доизграждане на канализационната мрежа;
- Да се направят предпроектни проучвания и да се актуализират линейните и обектови елементи на инженерната инфраструктура на територията на общината;
- Да се подобрят характеристиките на транспортно-комуникационните възли и трасета.

Следвайки нормативните изисквания, Общият устройствен план на община Борован съдържа мотивирани проектни решения за:

- *Структура на територията* – устройствените зони за обитаване, производство, рекреация, природозащита, природо-възстановяване, комуникация и инфраструктура;
- *Строителните граници на населените места и селищните образувания*, в т.ч. и терените за ново селищно развитие, при отчитане собствеността на гражданите, ограничителите и стимулаторите за териториално развитие;
- *Строителните зони и режими*, границите им, режимът на застрояване и основни параметри на застрояване (интензивност, плътност, височина и др.);
- *Републиканската и общинската пътна мрежа*;
- *Трасетата и обектите на инженерната инфраструктура*;
- *Защитените архитектурни, културни и др. зони и обекти* - паметници на културата;
- *Обектите за обществено обслужване* от система "образование", "култура", "здравеопазване", "спорт" и др., които се изграждат със средствата на общината и държавата и са от особена важност за общината;
- *Екологически мероприятия*, параметри и изисквания за повишаване стандарта и качествата на околната среда;
- *Ландшафтно и композиционно естетическо оформяне на селищата*, прилежащите квартали и крайселищната територия;
- *Мероприятия за устойчивост на социално-икономическото развитие* и съпътстващите ги устройствени условия;
- *Разчети за баланса на територията* и други важни териториални показатели.

2.3 Връзка с други планове и програми

2.3.1. Стратегически документи. Реализация на действащите устройствени планове

В Общински план за развитие на община Борован 2014-2020 са определени приоритетните области за бъдещи интервенции, насочени към: 1) Осигуряването на необходимите възможности за привличане на инвестиционни ресурси и тяхната ефективна реализация в рамките на общината; 2) Подобряване на административния капацитет на общинската администрация; 3) Усъвършенстване на съществуващата бизнес инфраструктура и изграждане на нова такава; 4) Използване на потенциала на агломерационния ареал за генериране на заетостта; 5) Подобряване на качеството на живот; 6) Подобряване на околната среда; 7) Развитие на модерна компактна индустрия и съвременен агробизнес, генериращи продукция с висока добавена стойност.

В стратегията за развитие на област Враца 2014-2020, като приоритети са посочени: 1) Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж, по-висока заетост, повече инвестиции (вкл. В НИРД и иновации) в общините и предприятията на тяхната територия; 2) Съхраняване и развитие на демографския потенциал; 3) По-добра публична инфраструктура и по-добра вътрешна свързаност на по-слабо развитите територии; 4) Създаване и разширяване на достъпни публични услуги, запазване и устойчиво оползотворяване на културно-историческото наследство и природно богатство; 5) Разширяване и надграждане на партньорствата с всички заинтересовани страни, местни власти, региони в страната и Европейския съюз, за общ отговор на предизвикателствата, които глобализацията на икономиката поставя.

При сравнение между приоритетите в двата последователни програмни периода се вижда поставянето на акцента върху възстановяването на нарушените територии и обекти, опазването на природните и културните ценности, както и върху развитието на екологичната инфраструктура.

Стратегическите цели в ОПР на община Борован 2014-2020; ОСР на област Враца 2014-2020; РПР на СЗР 2014-2020; Национална стратегия за регионално развитие до 2020 и национална програма за развитие на България 2020 са съпоставени в таблицата по-долу:

ОПР на община Борован 2014-2020	ОСР на област Враца 2014-2020	РПР на СЗР 2014-2020	Национална стратегия за регионално развитие до 2020	Национална програма за развитие на България 2020
Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентоспособна икономика	Стратегическа цел 1: Стимулиране и развитие на конкурентна местна икономика	Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентноспособна икономика, чрез развитие на собствения потенциал на	Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план, чрез развитие на собствения	Стратегическа цел 1: Повишаване на жизнения стандарт, чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за

		СЗР	потенциал на районите и опазване на околната среда	качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката, чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност
Стратегическия цел 2: Подобряване на инфраструктурата и опазване на околната среда	Стратегическия цел 3: Подобряване и развитие на териториалната устойчивост и свързаност на общините в областта, Приоритет: Развитие и подкрепа за развитие на инфраструктурата осигуряваща основни публични услуги и достъп до услуги; Приоритет : Опазване и оползотворяване на	Стратегическия цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност; Приоритет: Развитие на транспортната инфраструктура ; Приоритет: Развитие на техническата инфраструктура ; Приоритет: Опазване на околната среда и биоразнообразието	Стратегическия цел 1: Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрепнорегионален план, чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.	Стратегическия цел 2: Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.

	природната среда, биоразнообразието, културното и историческо наследство, като фундамент на устойчивото местно развитие.			
Стратегическа цел 3: Социална интеграция и развитие	Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал на общините в областта с фокус върху младите хора, хората в третата възраст и уязвимите социални групи.	Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал	Стратегическа цел 2: Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера, чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал.	Стратегическа цел 1: Повишаване на жизнения стандарт, чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.
Стратегическа цел 4: Подобряване на административния капацитет и повишаване на международното сътрудничество	Стратегическа цел 3: Подобряване и развитие на териториалната устойчивост и свързаност на общините в областта; Приоритет: Развитие на териториалното сътрудничество; Стратегическа цел 2:	Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на териториалната устойчивост и свързаност на общините в областта, Приоритет: Укрепване на институционалния капацитет на областно и местно ниво за подобряване на процесите на управление.	Стратегическа цел 3: Териториално сближаване и развитие на трансгранично, междурегионалното и транснационалното сътрудничество.	Стратегическа цел 1: Повишаване на жизнения стандарт, чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

	<p>Съхранение и развитие на човешкия капитал на общините в областта с фокус върху младите хора, хората в третата възраст и уязвимите социални групи. Приоритет: Усъвършенстване и укрепване на институционалния капацитет на областно и местно ниво за подобряване на процесите на управление.</p>	<p>Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност. Приоритет: Развитие на териториалното сътрудничество</p>		
--	---	---	--	--

Моделът на пространствено развитие-йерархия/нива на урбанистичните центрове, разработен от Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2035г., определя Борован като урбанистичен център от ниво 5 – много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията са съответните общини. В северозападен район от 5-то ниво, освен Борован попадат също: Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Месковец, Чипровци, Якимово, Криводол, Мизия, Роман, Хайредин, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Пордим, Априлци, Летница, Угърчин и Ябланица.

НКПР не пренебрегва най-малките и най-много на брой градове и села от 5-то йерархично ниво, където се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанката заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието, културата. След перспективния срок поставен в НКПР 2025г, урбанистичен модел „Умерен полицентризъм“ следва да еволюира към модела „развит полицентризъм“ с постепенно увеличаване броя на урбанистичните центрове от 2-ро и 3-то ниво и стабилизиране на централните от 4-то и 5-то ниво.

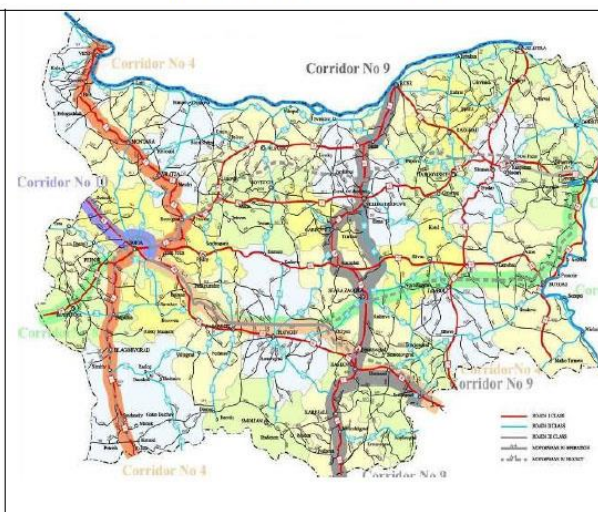
2.3.2. Урбанистични оси на развитие на Северозападен район от ниво 2 (СЗР)

Свързаност и достъпност

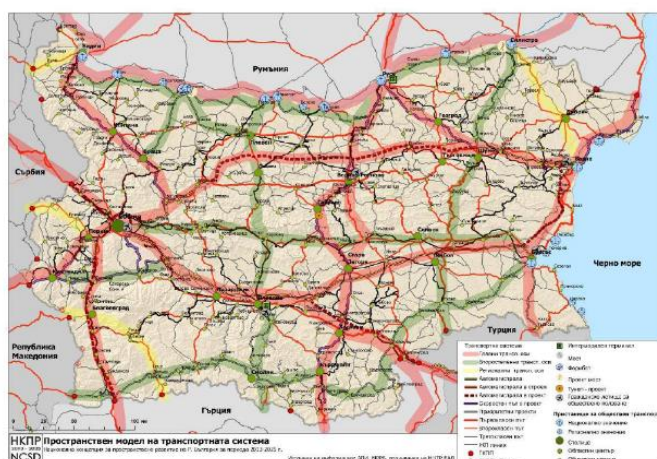
Трансевропейски транспортни коридори



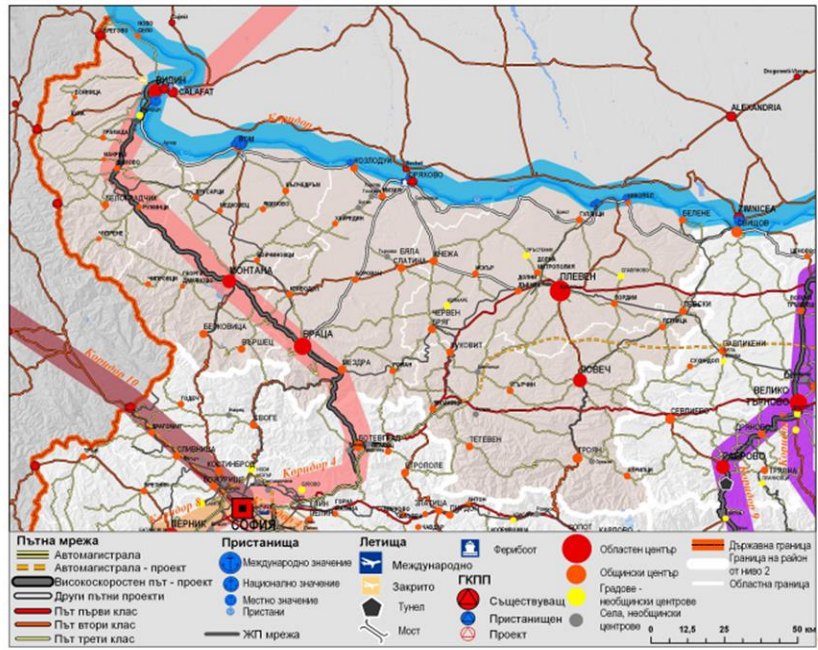
през територията на България



Областна стратегия на развитие на област Враца, 2014-2020

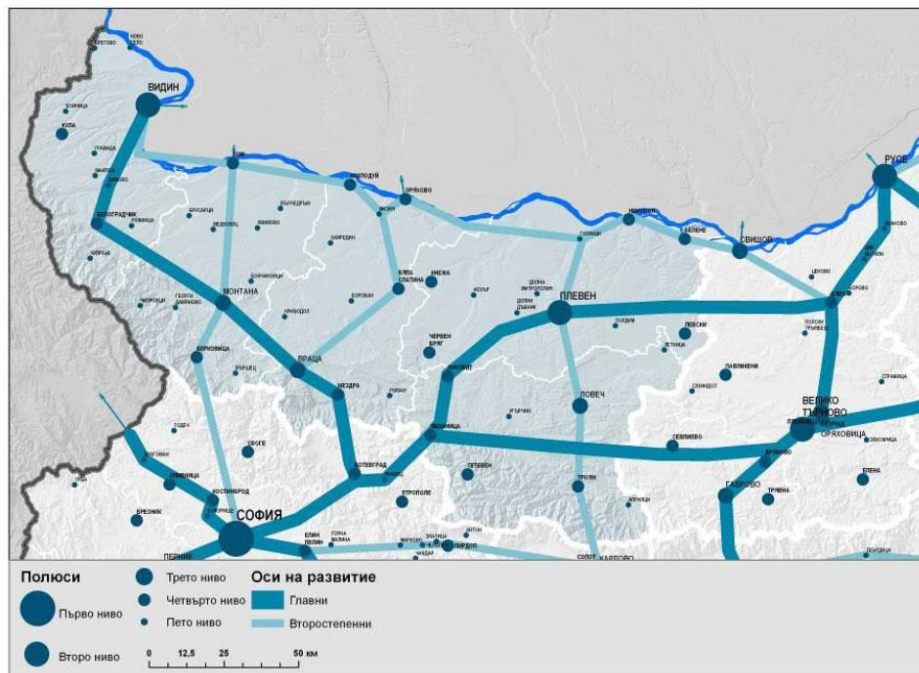


Фиг. 13: Пространствен модел на транспортната инфраструктура



Транспортна схема по Регионален план за развитие на Северозападен район, 2014-2020г

Урбанистични оси на развитие Северозападен район



Съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР): „НКПР не пренебрегва най-малките и най-много на брой градове и села от 5-то йерархично ниво. Това са 139 бр., (38 села и 101 много малки градове) общински центрове, където се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанската заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието, културата. Важно условие за свързаността с останалите селища в общините и достъпа до тези услуги са удобните, изградени и поддържани,

комуникационно- транспортните връзки.“ Село Борован е едно от тези села от 5-то ниво и следва да бъде обект на целенасочена национална политика за развитие.

Стратегическа Цел 1 на Концепцията е “Интегриране в европейското пространство”.

За постигане на тази цел са изведени следните Приоритети:

- Свързване на българските градове в оси на урбанистично развитие, приобщени в общоевропейската мрежа от градове с транснационално значение и в общоевропейските оси на развитие;
- Поддържане на обширно защитено природно пространство в националната територия, като еталон на биологично природно равновесие и като рекреационна среда с общоевропейски значение, обвързано с трансгранични екологични коридори със съседни страни в Югоизточна Европа;
- Обвързване на значими локализации на националното културно наследство в регионални и общоевропейски културни коридори;
- Развитие на националната транспортна инфраструктура, като част от Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), осигуряваща интегриране в европейското пространство и връзки с основните урбанизационни центрове на съседни страни;
- Развитие на преносната енергийна инфраструктура, като част от Трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E) и изграждане на системни връзки със съседни страни за осигуряване на свободно движение на енергия и интегриране на енергийния пазар;
- Развитие и модернизация на националната електронна съобщителна инфраструктура и осигуряване на свързаност с Трансевропейските телекомуникационни мрежи, като част от изграждане на единен европейски цифров пазар.

Стратегическа Цел 2 на Концепцията е “Полицентрично териториално развитие”.

За постигане на тази цел са изведени следните Приоритети:

- Формиране и следване на национална политика за малките градове в периферни селски територии – 90 градове от 4-то йерархично ниво и подкрепа за тяхното интегриране.

Стратегическа Цел 3 на Концепцията е “Пространствена свързаност и достъп до услуги”

Развитие на националната техническа и социална инфраструктура за подобряване на пространствената свързаност на районите и урбанистичните центрове и достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги.

За постигане на тази цел са изведени следните Приоритети:

- Развитие на главните и второстепенните транспортни оси за постигане на модел „решетка“, насочен към укрепване на функциите на вече изявените урбанизационни центрове, разширяване на полетата им на влияние и подобряване на достъпа до пазара на труда и социални услуги;

- Развитие на електронната съобщителна инфраструктура и осигуряване на условия за широколентов достъп до Интернет на домакинствата и предприятията, като една от най-важните предпоставки за развитието и широкото използване на висококачествени електронни услуги от администрацията, бизнеса и гражданите в изпълнение на изискванията, залегнали в Цифровата програма за Европа;
- Постигане на свободен и социално справедлив достъп до информационни и комуникационни технологии във всички райони, особено в периферните селски райони и възможност за децентрализирана работа и предоставяне на услуги от общ интерес;
- Равномерно покритие на националната територия с мрежа от обекти на високото ниво на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалното подпомагане и културата – и подобряване на достъпа до качествени услуги

Стратегическа цел 4 „Съхранено природно и културно наследство“

Съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на биологичното равновесие, пространствената природна и културна идентичност и за интегриране на техните стойности в съвременния живот.

За постигане на стратегическата цел са изведени следните Приоритети:

- Опазване на идентичността и културното наследство, чрез ефективна защита и интелигентно използване на икономическия потенциал за защитените природни и културни ценности;
- Увеличаване на елементите от Националната екологична мрежа в регионите с най-нисък дял на защитени територии и зони и обвързването ѝ с Европейската екологична мрежа, чрез трансгранично сътрудничество за опазване на природните ценности;
- Включване на нови природни и културни обекти в Списъка на ЮНЕСКО за световно природно и културно наследство;
- Превантивна защита на характерни ландшафти със съхранено традиционно земеползване и с висока консервационна стойност и възстановяване на нарушени от човешка дейност ландшафти;
- Осигуряване на равнопоставен достъп до цялата съвкупност от природни и културни ценности, носители на историческа памет и национална идентичност.

Стратегическа цел 5 „Стимулирано развитие на специфични територии“

Интегрирано планиране и стимулирано развитие на територии със специфични характеристики (крайбрежни Черноморски, крайбрежни Дунавски, планински гранични и периферни) с оглед съхраняване и ефективно използване на техния природен, икономически, социален и културен потенциал за развитие.

Стратегическа цел 6 „Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации“

Стратегическа Цел 2 на Концепцията, а именно “Полицентрично териториално развитие“ предполага концентрация на ресурсите в ограничен брой центрове на развитие, подкрепящи осите на урбанистично развитие, които са важни за съхраняване на устойчивостта на модела и цялостното пространствено развитие на страната.

Превес за развитие получава оста Видин-Монтана-Враца-Ботевград-София, съвпадаща с коридор №4 от Средна Европа към Гърция. Посоката през Мизия към Плевен, като най-голям град в Северозападен регион е на втори план.

Развитие на транспортна инфраструктура на територията на област Враца (ОСР 2014-2020)

Пътната мрежа в Област Враца е изцяло изградена, приблизително 90% от пътищата са с асфалтово покритие. Общата дължина на първокласните пътища е 59 км (участък от международен път Е-79), на второкласните - 231 км, на третокласните - 344 км, а на четвъртокласните - 640 км. Гъстотата на пътната мрежа на територията на областта е над средната за страната (0.35 км на кв. километър - малко под средното за ЕС), което е от особено важно значение за икономическо развитие. Част от републиканската пътна мрежа на територията на област Враца и общинската пътна мрежа е в незадоволително състояние. Подобрената транспортна инфраструктура ще благоприятства развитието на селското стопанство, туризма, промишленото производство, търговията и бързия и лесен достъп на хората до административния център на областта и общините.

- Пътна мрежа

Международен транзитен път Е 79 – част от европейски транспортен коридор 4 Дрезден/ Нюрнберг – Прага – Виена/ Братислава – Будапеща - Крайова / Констанца – Видин – Враца – Мездра – София - Солун/ Пловдив - Истанбул, преминава през област Враца от границата със София област до границата с област Монтана.

Преминаване на РПМ през населени места:

Път II – 13 – преминава през село Борован - Републикански път II-13 е второкласен път, част от републиканската пътна мрежа на България, преминаващ по територията на области Монтана, Враца и Плевен. Дължината му е 105,3 км. Пътят започва от 114,4-ми км на Републикански път I-1 при село Крапчене и се насочва на изток през Западната Дунавска равнина. Преминава през селата Стубел и Липен, навлиза в Област Враца, пресича река Ботуня (десен приток на Огоста) и достига до град Криводол. След това преминава последователно през селата Осен, Девене и Борован, пресича град Бяла Слатина и река Скът и навлиза в Област Плевен. Тук пътят преминава през град Кнежа, пресича река Искър и през градовете Искър и Долни Дъбник, където източно от последния се свързва с I-3 на неговия 101,0 км.

Път II – 15 – преминава през село Борован - Републикански път II-15 е второкласен път, част от републиканската пътна мрежа на България, преминаващ изцяло по територията на област Враца. Дължината му е 78,2 км. Пътят започва от 144,4-ми км на Републикански път I-1 в центъра на град Враца и се насочва на север. Заобикаля от запад рида Веслец и от изток рида Милин камък и навлиза в Западната Дунавска равнина. Преминава последователно през селата Мраморен, Баница, Борован, Алтимир, Липница, Крушовица и Войводово, пресича река Скът и достига до град Мизия. От там покрай най-долното течение на река Огоста и десния бряг на Дунав достига от запад до град Оряхово, където се свързва с Републикански път II-11 на неговия 120,4 км. При 54,4 км, в село Крушовица наляво се отделя Републикански път III-1503 (6,3 км) през село Софрониево до село Бутан;

- Железопътна мрежа

Железопътна мрежа на територията на Област Враца, обхваща участъци от ж.п. линия „София – Мездра – Горна Оряховица - Варна”, включена в Европейското споразумение за главните международни ж. п. линии (AGC) и VII главна ж.п. линия „Видин – Мездра – София - Кулата”, включена в Европейското споразумение за най-важните линии за международни комбинирани превози и свързаните с тях обекти (AGTC).

Двете ж. п. линии, заедно с V главна ж. п. линия София - Кулата, формират трасето на Приоритетна ос №22 от Трансевропейската транспортна мрежа на българска територия по направлението на Трансевропейския транспортен коридор №4. Железопътните линии на територията на областта са 100% електрифицирани. Почти 59% от жп-линиите в областта са двойни. Гъстотата на железопътната инфраструктура в областта е 30.95 на 1000 кв. км – сравнително ниска дори на фона на ниската гъстота на ж. п. - инфраструктурата в целия Северозападен район. Железопътният транспорт преминава през четири от общините на област Враца – Мездра, Враца, Роман и Криводол. Водещият железопътен възел, който има и национално значение, е гара Мездра. Тя осигурява връзката на Северозападна България със столицата София и вътрешността на страната. Другите по-големи железопътни гари са общинските центрове – Враца, Криводол и Роман. В настоящия момент незадоволителното състояние на ж. п. гарите, ниските скорости на движение на влаковете и лошото състояние на подвижния състав са главна причина за отлива на пътниците от железопътния транспорт. За периода 2000 - 2010 г. дължината на железопътните линии в областта се съкращава с близо 80 километра, или 40%. Това се дължи на закриването на някои от железопътните маршрути в областта в резултат от реструктурирането на железопътната мрежа.

- Воден транспорт

Водният транспорт в област Враца е свързан с река Дунав и достъпа до коридор 7 (Дунавският воден път) Рейн – Майн – Дунав и осигурява възможност за преки връзки със страните от Дунавския басейн. В границите на областта са разположени пристанищата на АЕЦ “Козлодуй” ЕАД и пристанището в град Оряхово и един фериботен терминал Оряхово – Бекет. Пристанищата на АЕЦ “Козлодуй” ЕАД и пристанището в град Оряхово, са пригодени за товаро-разтоварни работи на стоки и суровини, като пристанищният комплекс на атомната централа, се ползва само за собствени нужди. Потенциалът, с който разполага ГКПП – Оряхово и двата ферибота – румънски и български, позволява за 24 часа да се обработват 200 изходящи и 200 входящи тежкотоварни камиона. С. Борован се намира на 44 км. от ГКПП Оряхово-ферибот и на 46,6 км. от пристанищата на АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД.

Оси на урбанистично развитие по НКПР

Основните оси, които имат важно структуриращо значение за националната територия се развиват по протежение на главните национални и международни транспортни коридори, по които мрежата от населени места на страната се интегрира в европейската. Заедно с транспортните направления, те формират своеобразна “транспортно-урбанизационна решетка”. Второстепенните оси имат значение предимно за структурирането на територията на районите.

Главните меридионални оси по направление север-юг са следните:

Западна – Видин – Монтана – Враца – София – Благоевград – Кулата, част от общоевропейски транспортен коридор № 4 – приоритет на ЕС и на Стратегията на Р. България за развитие на транспортната система до 2020 г.

Тя ще се доразвие на север до Дунав при Видин, чрез изграждане на четири лентов скоростен път от Ботевград до Видин. На юг, същата ос на развитие по долината на р. Струма се подкрепя, чрез изгражданата автомагистрала и продължава към Солун и Атина.

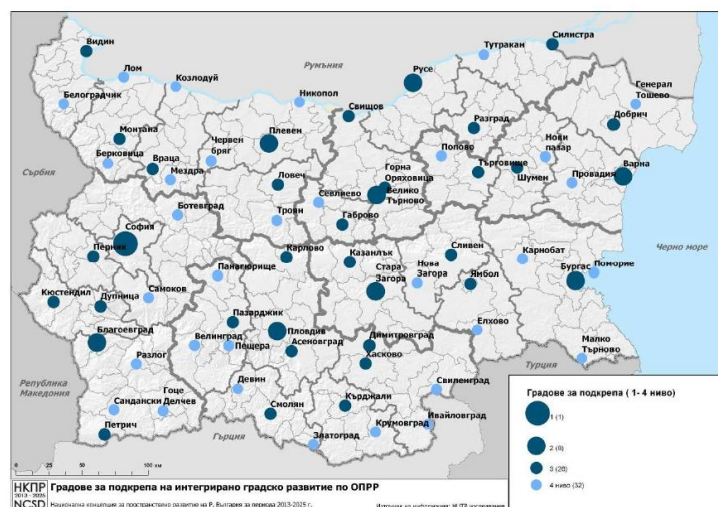
Главните оси осъществяват важни за страната връзки посредством общоевропейските транспортни коридори № 4, 7, 8, 9 и 10, със страните от Дунавския, Черноморския и Средиземноморския регион, обвързват националните летища, пристанища и жп гари. Те са оси на урбанизация между центровете на растеж, иновации, бизнес и култура и имат геостратегическо значение. Второстепенни оси на развитие се извяват в направления, излизаци от основните оси или свързващи основните оси. Такива са: Лом – Монтана, Козлодуй – **Враца**, Никопол – Плевен – Ловеч – Троян, Свищов – В. Търново, Русе – Разград – Шумен, Силистра – Добрич – Варна, Сливен – Ямбол – Елхово, Карлово – Пловдив – Смолян – Рудозем, Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – Илинден, Кюстендил – Дупница – Самоков – Ихтиман.

Второстепенните оси завършват пространствения модел на развитие и се очаква да активизират агломерационните процеси и урбанистичното развитие. Наличието на добра комуникационно-транспортна свързаност ще стимулира обитаването в малки населени места и ще привлече бизнес, развиващ алтернативни работни места в селските райони.

Агломерационните образувания включват териториите на общини или части от общини и могат да бъдат:

- Агломерационно ядро – град/село–център с пространствено приобщени към него съседни населени места и други обекти в обща непрекъсната пространствена система;
- Агломерационен ареал - активната част от територията на общината или на групата общини, в която се осъществяват интензивни функционални връзки между града/село-център и други населени места и обекти;

При повечето от малките градове и села, агломерационните връзки са много слабо изразени, поради което, на национално ниво са изведени общо 67 средни и малки общини за целенасочена подкрепа по Оперативна програма „Региони в растеж“.



Фиг. 7: Градовете за подкрепа по ОПРР 2014-2020 г. (67 броя)

План с граници на цялостни действащи ПУП по структурни единици

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА – ОПОРЕН ПЛАН

НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНИЯТ ЕЛЕМЕНТ		Площ на съществуващи елементи	
		в ха.	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ		21073.76	100.00
1	Жилищни функции	809.43	3.84
2	Общественообслужващи функции	24.37	0.12
3	Производствени дейности	12.00	0.06
4	Складови дейности	1.30	0.01
5	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	0.00	0.00
6	Озеленяване, паркове и градини	76.84	0.36
7	Спорт и атракции	10.12	0.05
8	Комунално обслужване и стопанство	10.09	0.05
9 Земеделски територии в това число		18989.06	
9.1	обработваеми земи-ниви	16641.73	78.97
9.2	обработваеми земи-трайни насаждения	387.29	1.84
9.3	необработваеми земи	1960.04	9.30
10 Горски територии в това число		600.02	
10.1	гори	600.02	2.85
10.2	защитени гори	0.00	0.00
10.3	рекреационни гори	0.00	0.00
10.4	горски земи	0.00	0.00
11	Водни площи	236.30	1.12
12	Транспорт и комуникации	93.50	0.44
13	Техническа инфраструктура	210.74	1.00
14	ОБЩА ПЛОЩ	21073.76	100.00

ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ		92.68	0.44
А	Територии за природозащита	70.84	0.34
Б	Защитени територии за опазване на културно-ист. наследство	7.23	0.03
В	Територии с особена териториалноустройствена защита	0.00	0.00
Г	Територии за възстановяване и рекултивация	0.00	0.00
Д	Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	2.96	0.01
Е	Други нарушени територии	11.65	0.06
Ж	ОБЩА ПЛОЩ по точки Г, Д и Е	14.61	0.07

Конкретни цели на ОУПО Борован

В контекста на прогнозите и изискванията на национално, регионално и областно ниво, конкретната пространствена концепция за община Борован се развива в няколко направления:

2.3.3. Стабилизиране на селищната мрежа и предложения за формиране на групи населени места.

Основен критерий е териториалната близост и свързаност с републикански/общински път, като за център на групата се определя селището от най-високо ниво, с най-развита публична инфраструктура. В конкретният случай това е с. Борован.

В конкретния случай предвид спецификата на останалите четири населени места с Сираково, с. Добролево, с. Малорад и с. Нивянин и малкия им брой не се налага и не е обосновано формирането на селищни групи.

2.3.4. Пространствено развитие на с. Борован като общински център

За общинският център с. Борован е предложено пространствено развитие по няколко основни направления, включващи развитие на функционални зони с производствено предназначение в западна, северозападна, източна и североизточна посока. За с. Борован се предвижда с ПУП разширения на гробищния парк, които са отразени в плана.

Жилищни зони (Жм, Жс, Жк-г)

Развитие на нови жилищни зони в община Борован и в частност на общинския център не се предвиждат, тъй като съществуващата гъстота на населението в населените места и свободните жилищни площи не предполагат необходимост от разширяване на жилищните зони.

Производствени зони (Пп, Пс, Пч)

Статут на Предимно производствена зона в западна, северозападна, източна и североизточна посока на с. Борован получават заварените т.н. стопански дворове. Предвижда се изграждането на ПСОВ за населеното място.

Смесени многофункционални зони (СМФ)

Необходимост от разширяването на смесените многофункционални зони в с. Борован не се открива.

Зони за Спорт и атракции (Са)

Зоните за спорт и атракции се запазват непроменени, като съществуващия стадион в общинския център остава с предназначение за спорт и атракции.

Селищна зелена система

Зелена система на с. Борован е развита и значително надвишава минималните изисквания на ЗУТ. Основен проблем в зелените зони на общинския център са свързани с тяхната поддръжка и стопанисване.

В по-голямата си част зелените системи на населеното място са формирани около дерета и са разположени почти равномерно в жилищните зони.

Разширяване и развитие на зелената система на с. Борован не се предвижда.

Вилни зони (Ов)

На територията на с. Борован няма обособени вилни зони и не се налага развитието на такива поради липсата на интерес от страна на населението и предимно земеделския характер на територията на общината.

Устройствено развитие на останалите села

С предложенията на ОУПО се стабилизира селищната мрежа на общината като не се формират групи населени места. Запазва се моноцентричният модел на развитие на общината.

За четирите населени места с. Добролево, с. Сираково, с. Малорад и с. Нивянин се потвърждават строителните граници на жилищните им зони, с минимални разширения на вече застроени имоти. Стопанските дворове получават предимно производствени функции, обслужващи земеделието и животновъдството и наличните производства. Всички животновъдни ферми запазват статута си. За голяма част от селата се предвижда с ПУП разширения на гробищните паркове, които са отразени в плана.

Всички села в общината имат като минимум регулационни планове. За целите на ОУПО е необходимо за се представи списък със заповедите за ПУП на селата.

Направен е преглед на публичната инфраструктура на обслужващите дейности, които са адекватни и в съответствие тяхното население и демографски тенденции. Открит остава въпросът за стопанисването на публичния сграден фонд, главно училищни сгради с отпаднали функции. При бъдещо изработване на ПУП-ПРЗ се препоръчва опазване на имотите, общинска собственост с цел изграждане/реконструиране на спортни и други публични обекти. Препоръчва се изработване на ПУП и инвестиционни проекти за благоустрояване на центровете на селата, които могат да се финансират по Програма за развитие на селските райони.

2.4. Цели на опазването на околната среда

Международната стратегическа рамка, определящ целите и приоритетите за опазване на околната среда изхожда от глобалните проблеми на околната среда, последица от активното човешко въздействие и всички свързани с това явления, между които промените в климата и глобалното затопляне, изчерпването на невъзобновимите ресурси, загубата на биоразнообразие, деградацията на плодородните почви и опустиняването и въздействията върху човешкото здраве.

Целите на опазване на околната среда **на национално ниво** се съдържат основно в следните национални стратегии, програми и планове:

- ✓ Национална програма за развитие: България 2020;
- ✓ Стратегически план за биоразнообразие 2011 – 2020 г.;
- ✓ Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г.;
- ✓ Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 - 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива;
- ✓ Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.;
- ✓ План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021г.
- ✓ Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000;
- ✓ Националната информационна и комуникационна стратегия за мрежата „Натура 2000”, 2014 - 2023 г.;

Целите на опазване на околната среда **на международно равнище** се съдържат в следните основните стратегии, програми и планове:

- ✓ Стратегия „Европа 2020”;
- ✓ Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г.;
- ✓ Пътна карта за достигане до 2050 г. на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност, ЕК;
- ✓ Пътна карта за ресурсно ефективна Европа, ЕС;
- ✓ Бяла книга за адаптация към климатичните изменения;
- ✓ План за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г. (Blueprint);
- ✓ План за екоинновации до 2020 г., ЕС.

III. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ОУПО БОРОВАН

3.1. Климатични фактори

Община Борован се намира под влиянието на умерено-континенталния климат. Съществено влияние върху характера на климата оказват релефът, надморската височина, въздушния пренос. Карпатската и Старопланинската орографска бариера и широката континентална отвореност на цялата Дунавска равнина на изток и североизток към територията на Източноевропейската равнина, и транспортираните и трансформираните различни по произход въздушни маси оказват силно влияние върху цялостното формиране на климата.

Континенталният характер на климата е ясно изразен. Характерни белези на климата на територията на община Борован са студената зима и топлото лято. Температурните амплитуди са висока, като могат да достигнат 24 – 25 °С.

Средните януарски температури на общината са около 0 – 1,5 °С. Средноюлските температури са относително високи – 22-24 °С.

Местоположение на общината в климатичното райониране на страната. Община Борован заема територии, попадащи в Умерено-континентална климатична подобласт на Европейско-континентална климатична област. Предвид на специфичното ѝ местоположение и разнообразен релеф, на територията на общината могат да се наблюдават климатични особености от два климатични района – Северен климатичен район на Дунавската равнина (централна и източна част) и Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (централна част).

Характерно за Северен климатичен район на Дунавската равнина е надморска височина в диапазона от 50 до 200 м. Най-ниските минимални температури през зимата при антициклонално време и наличие на снежна покривка обикновено достигат до -25 °С, а в най-студените зими на определени места с подходящи вдлъбнати релефни форми благоприятстващи допълнително задържане на студения въздух са регистрирани и стойности до -35 °С.

Пролетта в Северния климатичен район на Дунавската равнина настъпва сравнително рано. Бързо се повишава температурата на въздуха, като средно около 20 – 22 от дните на април са със средна денонощна температура на въздуха над 10 °С и около 8 – 10 от дните със средна температура над 15 °С.

Средната температура през най-топлия месец в годината юли в района достига до 22.5 – 24 °С. При по-интензивни летни затопляния максималните температури на въздуха достига средно до около 36°С. Средно 80-85% от дните на летните месеци (юни, юли и август) са с максимални температури на въздуха над 25°С и средно около 40-45% с максимални температури над 30°С. Поради високите температури на въздуха, въпреки немалките валежи през лятото, твърде често повърхностните слоеве на почвата (2 – 10 см) остават с много малко влага. Сезонната сума на валежите през лятото в Централната и източна част на района е 150 – 220 мм.

Есенното понижение на температурите в този район става приблизително със същия темп, както и пролетното повишение. Средната денонощна температура на въздуха спада под 10°С към 20-25 октомври и под 5°С към 15-20 ноември.

По данни на референтния период от метеорологични станции Кнежа и Бъзовец е изследвано изменението на средномесечната, абсолютната месечна минимална и абсолютната месечна максимална температури на въздуха през годината. Стойностите на температурата на въздуха са най-ниски през януари $-1,4\text{ }^{\circ}\text{C}$, а най-високи през юли и август, съответно по $23,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ и $22,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ за Кнежа. В Бъзовец, най-ниската температура е също през януари ($-0,8\text{ }^{\circ}\text{C}$), най-високата – отново през юли и август ($23,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ и $22,6\text{ }^{\circ}\text{C}$). Средногодишната температура на въздуха в Кнежа е $11,1\text{ }^{\circ}\text{C}$, а тази в Бъзовец – съвсем малко по-висока ($11,4\text{ }^{\circ}\text{C}$). Годишната амплитуда на температурата на въздуха е $24,3\text{ }^{\circ}\text{C}$ в Кнежа и $23,9\text{ }^{\circ}\text{C}$ за Бъзовец. Поради специфичната орография в района на Кнежа са регистрирани по-голяма годишна амплитуда, по-ниски минимални и по-високи максимални температури в сравнение с Бъзовец. За характеризирание на сезоните в топлинно отношение са определени средните за съответния сезон температури. Средната температура на въздуха за трите зимни месеца е $-0,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Кнежа) и $0,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Бъзовец), за пролетните: $11,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Кнежа) и $11,7\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Бъзовец), за летните: $22,1\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Кнежа) и $22,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Бъзовец) и есенни: $11,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Кнежа) и $11,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Бъзовец). Допълнително за възможните ниски/високи стойности на температурата на въздуха може да се съди по значенията на абсолютните минимални и абсолютни максимални температури. Абсолютната минимална температура през посочения референтен период измерена в Кнежа е $-29,3\text{ }^{\circ}\text{C}$ (януари 1985г.), а тази в Бъзовец е била $-26,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ (януари 1985г.). Съответната абсолютна максимална температура в Кнежа е $42,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (юли 2007г.), а в Бъзовец – през юли 2000г. и 2007г., като отново е $42,5\text{ }^{\circ}\text{C}$.



Фигура III.3.1.1. Средни температури и валежи

Изменението на средномесечните валежни суми и максималният денонощен валеж по месеци от годината е изследвано въз основа на данни за референтния период от метеорологичната станция в Борован. Ходът на средномесечните валежни количества през годината в Борован е с минимум през февруари (вторичен през август), и максимум в края на пролетта и началото на лятото (май-юли). Средномесечната валежна сума през годината варира от 32 мм (февруари), до 66 мм през юли в Борован. Годишната валежна сума е 561 мм (Борован), а максималното валежно количество за месец измерено в Борован е 197 мм (август 2005г.), а също и 189 мм (юли 1999г.). Максималната годишна валежна сума в Борован е 906 мм (2005г.), с отчетено минимално годишно количество на валежа от 344 мм (2000г.). Характера на сезоните във валежно отношение може да се проследи и от сезонните валежни суми. Общото количество на валежа през трите зимни месеца за Борован е 114мм, през пролетта – 157 мм, през лятото – 164 мм и за есента – 126 мм. Представа за възможни по-значителни валежни количества падащи в района може да се добие и от максималният денонощен

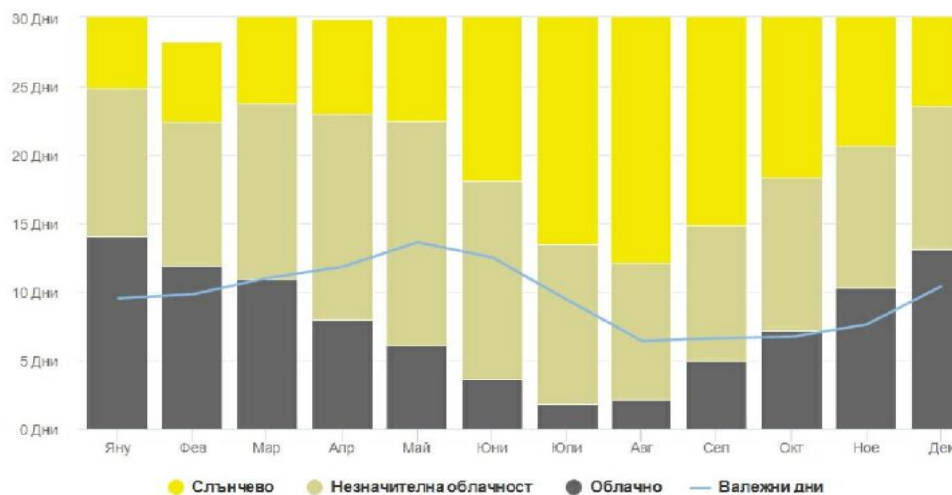
валеж. Максималното валежно количество измерено в Борован за 24 часа е 77 мм (юли 2001г.), а също и сравнително близките стойности от 70 мм (август 2007г.), както и 68 мм (юни 2007г.).

Изследвано е и изменението на относителната влажност на въздуха, по месеци през годината, по данни в една по-широка територия, включваща и община Борован, като за целта са използвани данни от станциите в Кнежа и Бъзовец. Като цяло, ходът на относителната влажност на въздуха е обратен на този на температурата и затова през топлата част от годината тя има минимум. Средномесечната относителна влажност на въздуха варира за Кнежа от 83% (декември) до 63% през юли и август, а средногодишната ѝ стойност е 72%. В Бъзовец средномесечната относителна влажност на въздуха варира от 84% (декември) до 68% през юли и август, а средногодишната ѝ стойност е 76%.

Снежната покривка в община Борован не е с непрекъснато задържане през целия зимен сезон. Тя се образува и стопява през различни периоди от зимата, а в последствие се образува отново. Изследван е годишния ход за максималната височина на снежната покривка, посредством месечните максимални височини на снега през периода 1981 – 2010г., в Борован.

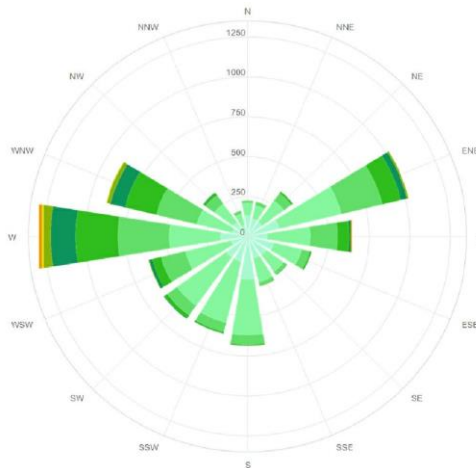
Най-голямата максимална дебелина на снежната покривка измерена в района е 61 см (януари 1985г.). Средната от максималните височини на снежната покривка през януари в Борован е 23 см, през февруари – 19см и през декември – 16 см. Средния брой дни със снежна покривка е максимален през януари – 16 дни, а годишно броят им достига 46 дни за Борован. Максимален годишен брой на дни със снежна покривка е регистриран през 1996 г. (72 дни), а минимален през 1982г. (13 дни).

Режимът на слънчевото греене в една по-широка област, включваща и община Борован е изследван на базата от данни за референтния период в метеорологичната станция в Кнежа. Най-много слънчеви часове средномесечно има през юли – 316 часа, а най-малко през декември – 63 часа. Средногодишната продължителност на слънчевото греене в района е 2209 часа. Средната продължителност на слънчевото греене през сезоните, е както следва: зимата – 249 часа, пролет – 597 часа, лято – 903 часа и през есента – 461 часа. Максималната месечна продължителност на слънчевото греене през посочения период е била 411 часа (юни 2007г.), а минималната – 7 часа (декември 1995г.). Годишната максимална сума за продължителността на слънчевото греене от 2556 часа е измерена през 2007 г., а годишната минимална продължителност от 1842 часа през 1987г.



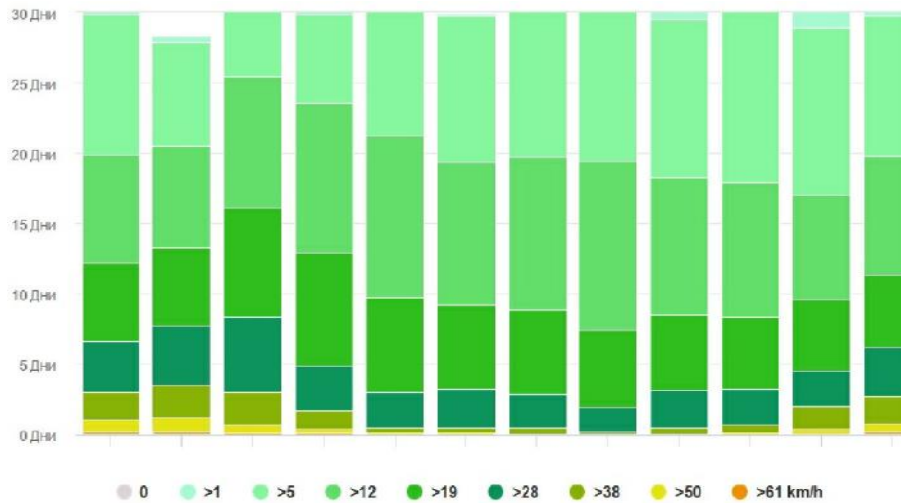
Фигура III.3.1.2. Облачни и слънчеви дни

За изследването на режима на вятъра в един по-широк район, включващ и община Борован са използвани данни от климатичните станции в Кнежа и Бъзовец за периода 19881-2010г. Анализът показва, че в посочения района преобладават ветрове от запад-северозапад и веднага след това тези от изток – североизток. В Кнежа основни са северозападните ветрове (26.9%) и тези от запад (21.5%), като веднага следват източните с техните 15.5% от случаите с вятър. В Бъзовец преобладават ветровете от запад (30.1%) и после тези от северозапад (28.1%), а на трето място са североизточните (17.2%). Тихото време в Кнежа е 36.7% от общото време през годината, а в Бъзовец – 10,7%. През студеното полугодие по северните склонове на Стара планина се проявява фьонов вятър, подобни ветрове, макар и с по-малка сила е възможно да се наблюдават и в района на община Борован. Също така, през топлата част на годината по склоновете на по-високите възвишения или планините и в прилежащите им речни долини се проявява и характерната за подобни морфографски условия планинско-долинна циркулация (денем вятърът духа от долината на склоновете, а нощем – обратно).



Фигура III.3.1.3. Роза на вятъра

Скоростта на вятъра е сравнително равномерно разпределена по посоки, с известно увеличение на стойностите ѝ за ветровете със северозападна и западна, югозападна компонента и от изток. По-големите скорости на вятъра в района се наблюдават от северозапад (Кнежа, 4.9 м/с) и запад (Бъзовец, 3,1 м/с), следвани от тези от югозапад (Бъзовец, 2.7 м/с) и северозапад (Бъзовец, 2.9 м/с).



Фигура III.3.1.3. Скорост на вятъра

3.2. Атмосферен въздух

Управлението на КАВ в райони, в които въз основа на предварителна оценка се очакват превишения на нормите, има за цел да гарантира, че концентрациите на замърсителите ще намалееят до нива под нормите до предварително зададена дата и след това ще се поддържат под тези норми. Тъй като концентрациите на замърсителите не са статични, а варират според фактори като местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите в атмосферния въздух, както и според условията на дисперсия, които силно зависят от метеорологични фактори като посока на вятъра, скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и т.н., то целта ще се постигне само, ако се поддържа известна разлика между реалните концентрации, които ще бъдат постигнати, и нормите, т.е. реалните концентрации като правило трябва да са значително по-ниски от нормите.

Процесът на управление на КАВ на местно може да бъде представен опростено като състоящ се от следните основни стъпки:

- ✓ Измерване на концентрациите на замърсителите на подходящи места чрез подходящи методи с необходимата продължителност; осигуряване на достатъчно качество на данните чрез прилагане на типичните методи за качествено осигуряване.
- ✓ Въз основа на наличните данни от измерванията и евентуално с помощта на допълнителни измервания, определяне дали концентрациите на замърсителите в района превишават нормите. В случай на превишения – определяне на честотата/размера на превишението.
- ✓ Анализ на причините за превишението (причина за замърсяването / емисионен източник, условия за дисперсия, особености в метеорологичната обстановка и т.н.). Моделирането на КАВ е важен инструмент за анализ на причините за превишението.
- ✓ За замърсителите, за които има превишение – търсене на подходящи мерки за подобрене на локалното качество на атмосферния въздух, които да доведат до достигане на нормите (най-вече мерки с голям потенциал за намаляване на концентрациите). Анализ на възможностите за провеждане на тези мерки и на разумен план-график, както и на въпросите по финансирането. Определяне на най-подходящите

мерки след обсъждане с всички заинтересовани страни, и след информирание /участие на местната общественост.

✓ Осигуряване на навременното прилагане на мерките и контрол върху влиянието им върху КАВ. Ако се наложи, мерките ще трябва да се коригират при недостатъчен ефект на подобрение.

Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:

✓ наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр. при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси; противопоставяне на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;

✓ наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);

✓ наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.).

✓ наличие на големи промишлени източници на замърсяване;

✓ наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

От националната мрежа за мониторинг има само една станция за област Враца в самия град – „Враца - ЖП Гара“, която не е представителна за областта. За периода 2018 – 2019 г. са регистрирани следните стойности:

	Основни замърсители		Специфични замърсители
	ФПЧ ₁₀	SO ₂	NO ₂
2018			
Брой превишения	38	Не са регистрирани превишения на нормите	Не са регистрирани превишения на нормите
Максимална измерена средноденонощна концентрация	133,48	25,05	67,51
Средногодишна концентрация	29,29	10,33	20,16
2019			
Брой превишения	44	Не са регистрирани превишения на нормите	Не са регистрирани превишения на нормите
Максимална измерена средноденонощна концентрация	92,68	45,02	50,42
Средногодишна концентрация	29,29	12,86	19,26

Фигура III.3.2.1. Данни за измерени стойности за фини прахови частици, серен диоксид и азотен диоксид

Територията на област Враца, контролирана от РИОСВ-Враца, е поделена на райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух. Община Борован попада в район Криводол. В този район се включват и общините Криводол и Хайредин. При извършените замервания в района на община Борован не са установени наднормени концентрации по показателите: въглероден окис, серен диоксид, азотни оксиди, озон, прах, амоняк и сероводород. За район Криводол не се изисква изготвянето на програма за намаляване нивата на замърсителите.

В производствената структура в община Борован липсват предприятия, които да са източници на отпадъчни газове и да предизвикват сериозно замърсяване на атмосферния въздух в районите, където са ситуирани. Община Борован е ориентирана предимно към леката промишленост, обекти на търговията и обслужването и селското стопанство, докато преработващата промишленост е слабо застъпена и се основава на намиращите се мелници в близост до селата Борован и Малорад, както и от цеха за месопреработка „Димитър Първанов“ ЕООД, разположен в с. Малорад, където се извършва преработка на птиче и свинско месо в полуфабрикати.

Замърсяването на атмосферния въздух от автотранспорта както обществения, така и личния е незначително. Транспортният трафик на Община Борован е слабо натоварен.

Основен източник на замърсяване на въздуха през студеното полугодие на територията на общината е масовото използване на твърди горива от населението. Съгласно изискванията на Наредбата към бензиностанциите е необходимо изграждане на система за улавяне на бензинови пари към резервоарите за съхранение на бензините при зареждането им по подвижните автоцистерни. Необходимо е монтирането на клапан-адаптор към вентилационната система на резервоара за бензин, както и адаптор на вливната фуния. Тази система гарантира улавяне и отвеждане на бензиновите пари в автоцистерните, като в следствие те се транспортират до съответния терминал за регенериране или съхранение с последващо регенериране в друг терминал. Бензиностанцията, която е проверена на територията на община Борован е „Петрол“ АД, с. Борован.

Обектите извършват дейност с изградена херметична свързваща система за улавяне на бензиновите пари към резервоарите за съхранение на бензини. В област Враца всички обекти са приведени в съответствие с изискванията.

Във връзка с Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти влязла в сила от 06.03.2007г. и обнародвана в ДВ, др. 20/2007г., са реализирани 29 планови проверки. На територията, контролирана от РИОСВ-Враца са регистрирани 80 бр. фирми, които извършват търговия на едро, на дребно, строителна дейност, автосервизна дейност или производствена дейност с използването на продукти от обхвата на горепосочената наредба. Всички продукти, съдържащи органични разтворители от обхвата на наредбата трябва да се използват или допускат до пазара етикетирани, съгласно нормативните изисквания и посочения образец на етикет в наредбата. На етикета задължително се посочва нормата за максимално допустимото съдържание на органичен разтворител за съответната категория и подкатегория на продукта в г/л. Продуктите трябва да са придружени с актуални информационни листове за безопасност и анализни свидетелства.

На територията на община Борован е извършена проверка на следните фирми за търговия на дребно с бои, лакове и авторепаратурни продукти: ЕТ „Миро-98-Методи Стефанов-Станимир Мончовски“ и ЕТ „Цими-Цветана Драганинска“. Не са констатирани нарушения във връзка с етикетирането и норми за съдържание на органичен разтворител на предлаганите продукти в магазините.

3.3. Повърхностни води

3.3.1. Повърхностни водни тела

Водните ресурси на община Борован са сравнително недостатъчни. Основни водни артерии на територията на общината са реките Скът и Бързина. Река Скът, която е част от водосборния басейн на р. Огоста преминава през територията на община Борован, край село Нивянин. През територията на село Малорад протича р. Бързина, която е ляв приток на р. Скът.

Река Скът е най-големия приток на р. Огоста с дълбина 134 км. Извират от местността Речка. Средногодишния отток на реката при станция Нивянин е 0,86 м³/с. Максимумът на оттока е през пролетта, което е резултат от топенето на снежната покривка и пролетните дъждове. Пълноводието на реката продължава до юни, което е следствие от майско-юнския дъждовен максимум. В басейна на реката са изградени множество микроязовири, с цел напояване и основно за подпомагане на селското стопанство.

На територията на община Борован, р. Бързина протича през с. Малорад, като по течението ѝ са разположени още селата Рогозен, Бързина, Ботево и Липница. Площта на водосборния басейн на реката е 244 км², което съставлява 22,7% от водосборния басейн на р. Скът. Основен приток на р. Бързина е река Сираковска бара.

Язовирите, изградени на територията на общината са яз. Сираково, яз. Добролева (югозапад), яз. Добролево (север), яз. Тихов лаг, яз. Андровски, яз. Гъбов дол, яз. Селския, яз. Велчов лаг, яз. Братковец и аз. Жарковец.

Съгласно План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021г. община Борован, област Враца попада в поречието на р. Огоста в обхвата на следните повърхностни водни тела:

Таблица 3.3-1 Повърхностни водни тела

Код на водно тяло	Воден обект	Категория на водното тяло	Географски обхват	СМВТ*/ИВТ**/ Естествено водно тяло
Част от BG1OG200R1011	БЪРЗИНА	река	р. Бързина от извор до вливане в р. Скът при Липница	СМВТ
Част от BG1OG200R1413	СКЪТ	река	р. Скът от Бъркачево до вливане на р. Бързина	Естествено
Част от BG1OG200R008	СКЪТ	река	р. Скът от извор до Бъркачево	Естествено
Малка част от BG1OG400R1219	РИБЕНЕ	река	р. Рибене от извор до вливане на приток при Лесура вкл. язовир Трикладенци	СМВТ

*СМВТ - Силномодифицирано водно тяло; **ИВТ - Изкуствено водно тяло.



Фигура 3.3-1. Повърхностни водни тела

На територията на община Борован попадат пунктове от националната програма за мониторинг на повърхностни води, утвърдена от Министъра на ОСВ със заповед №229/05.04.2017г. - в повърхностно водно тяло **BG1OG200R008** е разположен пункт за количествен мониторинг, изпълняван от Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) с код 17650 (BG1OG00237MS060_1_Q) – р. Скът – с. Нивянин.

➤ **Данни за екологичното състояние на повърхностните водни тела.**

Таблица 3.3-2 Екологичното състояние на повърхностните водни тела.

Код на водно тяло	Воден обект	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Екологична цел
BG1OG200R1011	БЪРЗИНА	добър и по-висок	добро	Запазване на добър екологичен потенциал и добро химично състояние.
BG1OG200R1413	СКЪТ	умерено	добро	Постигане на СКОС за БПК5, ел.пр., N-total, N-съединения, P-PO4, МЗБ, Риби за добро екологично състояние до 2021г. Предотвратяване влошаване на екологичното състояние по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние.
BG1OG200R008	СКЪТ	добро	добро	Запазване на добро екологично и химично състояние.
BG1OG400R1219	РИБЕНЕ	добър и по-висок	неизвестно	Запазване на добър екологичен потенциал. Предотвратяване на замърсяването и

Код на водно тяло	Воден обект	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Екологична цел
				постигане на добро химично състояние.

3.3.2. Зони за защита на водите, уязвими и чувствителни зони на територията на община Борован.

Зони за защита на водите	Вид на зоната	В община Борован попада (код) / не попада в зона за защита
чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ	Зона за защита на питейните води от повърхностни водни тела	Не попада
	Зона за защита на питейните води от подземни водни тела	Попада: Всички подземни водни тела са определени като зони за защита на питейните води.
чл. 119а, ал. 1, т. 2 от ЗВ	Зона за отдих и водни спортове	Не попада
чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ	Чувствителна зона	Попада
	Нитратно уязвима зона	Попада
чл. 119а, ал. 1, т. 4 от ЗВ	Зона за стопански ценни видове риби	Не попада
чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ	Защитени територии	Не попада
	Зона за местообитания	Не попада
	Зона за птици	Не попада

➤ Уязвима зона

Територията на община Борован **попада** в уязвима зона, съгласно Заповед №РД 146/26.02.2015г. на Министъра на ОСВ за определяне на нитратно уязвимите зони. В приложения към заповедта са определени водните тела, които са замърсени или са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници, териториите на общините или части от тях в обхвата на уязвимата зона по надморска височина и карта на зоната.

➤ Чувствителна зона

Територията на община Борован **попада** в чувствителна зона, съгласно Заповед №РД 970/28.07.2003 г. на Министъра на ОСВ. Чувствителните зони в повърхностните водни обекти в териториалния обхват на БДДР: с начало „р.Дунав, от границата при с.Ново село“ и край „р.Дунав, до границата при гр.Силистра“, както и „Всички водни обекти във водосбора на р.Дунав на територията на Р България“.

3.3.3. Райони със значителен потенциален риск от наводнения на територията на община Борован.

В Дунавският район за басейново управление на основание чл. 146г от Закона за водите са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Те са

утвърдени със Заповед № 88/21.08.2013 г. на Директора на Басейнова дирекция „Дунавски район” и Заповед № РДД 744/01.10.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. РЗПРН са класифицирани в три степени на риск по отношение на човешкото здраве, стопанската дейност, околната среда и културно историческото наследство - нисък, среден и висок. Утвърдените РЗПРН съдържат само районите със степен на риск „висок” и „среден”.

Територията на община Борован **не попада** в райони със значителен потенциален риск от наводнения.

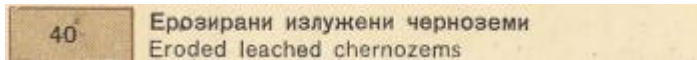
3.4. Земи и почви

Почвената покривка в землището на Борован е представена главно от карбонатен чернозем и от сиви горски почви. Срещат се следните почвени разновидности, според почвената карта на България, съставена под общото научно ръководство на проф. др. В. Койнов:

- Ерозирани излужени черноземи (40)
- Сиви, (лесивирани кафяво канелени) горски средно и тежко пясъкливо - глинести (16)
- Тъмносиви горски, тежко пясъкливи (14)
- Ливадни черноземи, силно до тежко пясъкливи (28)



14	Тъмносиви горски, тежко пясъчливо-глинести Dark grey forest, heavy loamy
16	Сиви* (лесивирани кафяво-канелени) горски, средно и тежко пясъчливо-глинести Grey (lessivé brown-cinnamonic) forest, moderately and heavy loamy.
28	Ливадни черноземи, средно до тежко пясъчливо-глинести Meadow chernozems, moderately to heavy loamy



Фигура 3.4-1. Почвената карта на България, съставена под общото научно ръководство на проф. др. В. Койнов

Ерозирани излужени черноземи са разположени главно в Крайдунавската част на Североизточна България, Добруджанското плато и периферните части на Лудогорието. Образувани са върху по-ситночастичен лъос и лъосовидни отложения и под влияние на смесена лесостепна растителност. Този почвен тип осъществява прехода между черноземите и сивите горски почви. Отличават се с пясъкливо-глинест до глинест механичен състав. Черноземите са изключително подходящи за отглеждане на зърнени култури (пшеница, ечемик, царевица), технически култури и различни видове зеленчуци.

Сиви, (лесивирани кафяво канелени) горски средно и тежко пясъкливо – глинести почви. Образувани са върху различна скална основа - мергели, варовици, пясъчници или продукти от изветряването им при разчленен релеф. Заемат 16.0 % от територията на страната предимно върху терени с надморска височина до 800 м, умереноконтинентален климат и широколистна листопадна растителност, дрениране на подпочвените води. Съдържанието на хумус при тях е 2-3%. Сивите горски почви имат три подтипа - тъмносиви, сиви и светлосиви горски почви.

Ливадни черноземи (глеевидни черноземи по класификацията на ФАО). Това са черноземи, разпространени по речните долини на Дунавската равнина и северните части на Предбалкана. В Южна България се срещат като отделни петна. Образувани са върху наносни материали, покрити с лъос. Разположени са върху първата и втората надзаливни речни тераси. Хумусно - акумулативният им хоризонт има мощност 60-70 см и е със зърнесто - троховидна или троховидна структура.

Черноземните почви са благоприятни за отглеждането на разнообразни земеделски култури. В нашата страна те са най-благоприятни за отглеждането на зърнени и технически култури. Особено благоприятни са за виреенето на пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, соя, захарно цвекло, американски тютюни и т.н.

Ерозия

Ерозията на почвата е процес на разрушаване, пренасяне и отлагане на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние върху функциите на почвата, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии. Ерозията води до намаляване на дълбочината коренообитаемия слой, количеството на хранителните елементи и запасите на почвена влага; изчерпване на филтриращия и буферния капацитети на почвата; намаляване на съдържанието на почвено органично вещество; загуба на биоразнообразие; деградация на почвената структура - образуване на почвена кора и разпространение и акумулация на замърсители във водните течения. Природните и стопанските условия на територията на България създават предпоставки за разпространението на водна, ветрова и иригационна ерозия. Наред с природно обусловените фактори, степента на проявление на почвената ерозия зависи и от човешката дейност. Неправилната обработка на почвата, обезлесяването и горските пожари също са съществени фактори, оказващи влияние върху този процес. Провежданите мероприятия за борба с това вредно явление

са агротехнически, лесотехнически и хидротехнически. На територията на община Борован ерозирани почви почти няма.

ИЗВОДИ:

- Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене;
- Почвите в общината са богати на хумусно съдържание за благоприятно развитие на селското стопанство;
- Малък е дела на замърсените от антропогенната дейност територии в рамките и извън рамките на населените места;
- Въпреки това трябва да се има предвид, че Община Борован попада в нитратно чувствителна зона.

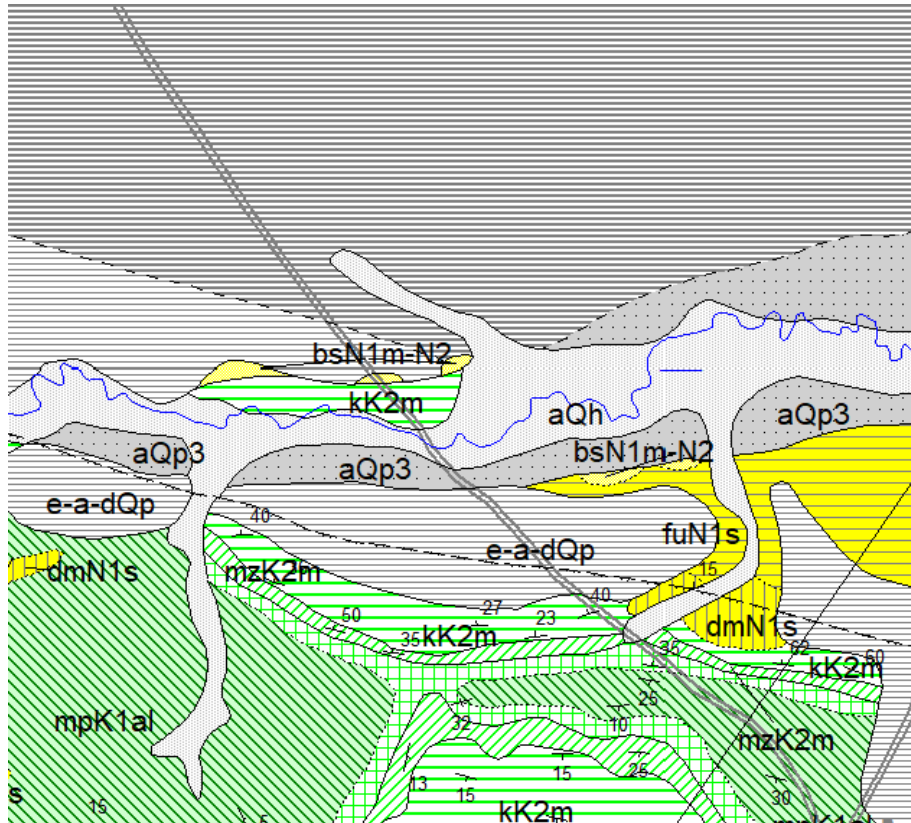
3.5. Земни недра и подземни води

3.5.1. Геоложка основа

В геолого-структурно отношение Борован попада в пределите на западната част на Мизийската платформа. В района се разкриват материалите на кватернер и неоген - фиг. 3.5-1.

Община Борован е разположена в Дунавската хълмиста равнина и се характеризира с еднообразен геоложки строеж. В него вземат участие седиментите на неогена и кватернера. Кватернерите покриват в района на общината по-старите седименти. Представят се предимно от глини /прахово-песъчливи и льосовидни/, чакъли и пясъци в терасите на р. Искър и делувиалната чакълеста покривка покрай левия бряг на р. Искър в участъка на с. Бреница като чакълите постепенно прехождат в терасни материали на р. Искър.

Под кватернерните отложения, под дълбочина 35 метра и повече следват неологите на неогена. В основите на профилите са изградени от мерголоподобни глини, над тях следват пясъци средно до дребнозърнести за глинени на места с варовити ядки, а под тези пясъци - различно оцветени /бели, жълти, ръждивочервени, черни глини/.



Фигура 3.5-1 Геоложка карта на района

Кватернер - Представен е от алувиални, еолични и алувиално-пролювиални образувания.

Алувиални образувания /aQh/ са представени от чакъли примесени с дребнозърнести пясъци и глини. Мощността им е 5-10 м.

Еоличните образувания /eQp2-3/ са представени от лъсовия комплекс, който има широко разпространение и значителна мощност. Лъсовите материали залягат над червени глини, които обикновено са негова подложка. Лъсът бежовожълтеникава на цвят, финнозърнеста, лека, порьозна, слабо споена, глинесто-алевритна скала. Ясно изразената цепителност и водопроницаемост обуславят образуването на отвесни стени в лъса.

Характерно за лъса е доуплътняването му при навлажняване, при което се образуват негативни форми. Въз основа на съотношението пясък, глини, алеврит се отделят пясъчлив, типичен, глинест лъс и лъсовидни глини.

Алувиално-пролувални образувания /a-prQeop/ са представени от чакъли, несортирани, различни по форма, добре до полузаоблени, най-често среднокъсови с пясъчливо-гравийен до пясъчливо-глинест запълнител. Често се наблюдават пясъци като лещовидно изклинващи прослойки. Границата между покривните чакъли и подложката е рязка и неравна. Почти винаги с постепенен преход те се покриват от чевеникави варовити глини или направо от лъса.

Неогенът е представен от материалите на материалите на Белославската свита /bsN1m-N2/ и Димовската свита /dmN1s/.

Белославската свита /bsN1m-N2/ е представяна от разнорънестни пясъци и прослойки и лещи от чакъли, по-рядко от алевролитии алевритни глини. Тези материали се разкриват под формата на ивица източно от града.

Димовската свита /dmN1s/ е представена от пясъци и пясъчници, в горните части с пачки от детритусни варовици. Тези материали се разкриват под формата на петна и ивици северно от града.

Сеизмичност

Съгласно сеизмичното райониране на Р България от 2007 – 2012 г, територията на община Борован попада в район с максимална сила на земетръсните процеси от VIII степен по скалата на Медведев-Карник – Шпонхоер с коефициент на земетръс $K_s = 0,15$.

Територията на България спада към земетръсно опасните зони на земята. Районът на Балканите, включително и страната ни, се числят към вторият ранг на опасните участъци на планетата.

Територията на община Борован е в близост с Горнооряховско земетръсно огнище – последно голямо земетресение 1913 г.

Прогнозиран магнитуд – 7 степен. Цикъл на повтораемост – неизвестен.

Най-застрашени населени места – Горна Оряховица, Велико Търново.

Риск представляват и съществуващите свлачища на територията на община Борован свлачища, регистрирани и наблюдавани от „ГЕОЗАЩИТА ПЛЕВЕН“ ЕООД /към 09.03.2018г./:

1. Свлачище в община Борован, с. Борован
 - Идентификатор: VRC05.05548.01;
 - Година на регистрация: 2000г.;
 - Възраст: съвременно;
 - Състояние: потенциално;
 - Местонахождение: ЮИ част, десен бряг на овраг.;
 - Разположение: в регулация;
 - Застрашава: Жилищни и стопански сгради (ЖС), улици и комуникации (УК), електропровод (ЕЛ); водопровод и канализация (ВиК);
 - Проучване: да;
 - Проектиране: да;
 - Укр. Мероприятия: дренажи, преоткосиране;
 - Дължина: 30м;
 - Ширина: 70м;
 - Засегната площ, дка: 2.100;
 - Клас: III;
 - Група: няма данни;
 - Категория: В.

2. Свлачище в община Борован, с. Борован
 - Идентификатор: VRC05.05548.02;
 - Година на регистрация: 2006г.;
 - Възраст: съвременно;
 - Състояние: периодично активно;
 - Местонахождение: ЮИ от регулацията на с. Борован и на 120-130 м. СИ от „Кайов мост“;
 - Разположение: землище;
 - Застрашава: корито на река;
 - Проучване:
 - Проектиране:
 - Укр. Мероприятия:
 - Дължина: 35 м.;
 - Ширина: 750 м.;
 - Засегната площ, дка: 26.250
 - Клас: I;
 - Група: няма данни;
 - Категория: Г;
3. Свлачище в община Борован, с. Добролево
 - Идентификатор: VRC05.21600.01;
 - Година на регистрация: 1996г.;
 - Възраст: съвременно;
 - Състояние: Стабилизирано;
 - Местонахождение: ЮИ от селото;
 - Разположение: землище;
 - Застрашава: ВиК, Земеделски земи;
 - Проучване: да;
 - Проектиране: да;
 - Укр. Мероприятия: дренажни канали;
 - Дължина: 30м.;
 - Ширина: 40м.;
 - Засегната площ, дка: 1.200;
 - Клас: III;
 - Група: 0;
 - Категория: Г.

Полезни изкопаеми

В района на община Борован няма действащи обекти за експлоатация на полезни изкопаеми от земните недра. Относително неблагоприятно въздействие върху облика на ландшафта може да има добивът на строителни материали (инертни материали) от речните тераси, който нарушава състоянието на ландшафта и изисква своевременно провеждане на ограничителни и рекултивационни мероприятия.

3.5.2. Подземни води

Съгласно План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021г. община Борован, област Враца попада в поречие Огоста в обхвата на следните подземни водни тела:

- BG1G0000QPL023 Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър
- BG1G0000QAL016 Порови води в Кватернера - р. Скът
- BG1G00000N2034 Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия
- BG1G000N1BP036 Карстови води в Ломско-Плевенската депресия
- BG1G0000K2S037 Карстови води в Предбалкана

Данни за екологичното състояние на подземните водни тела на територията на община Борован

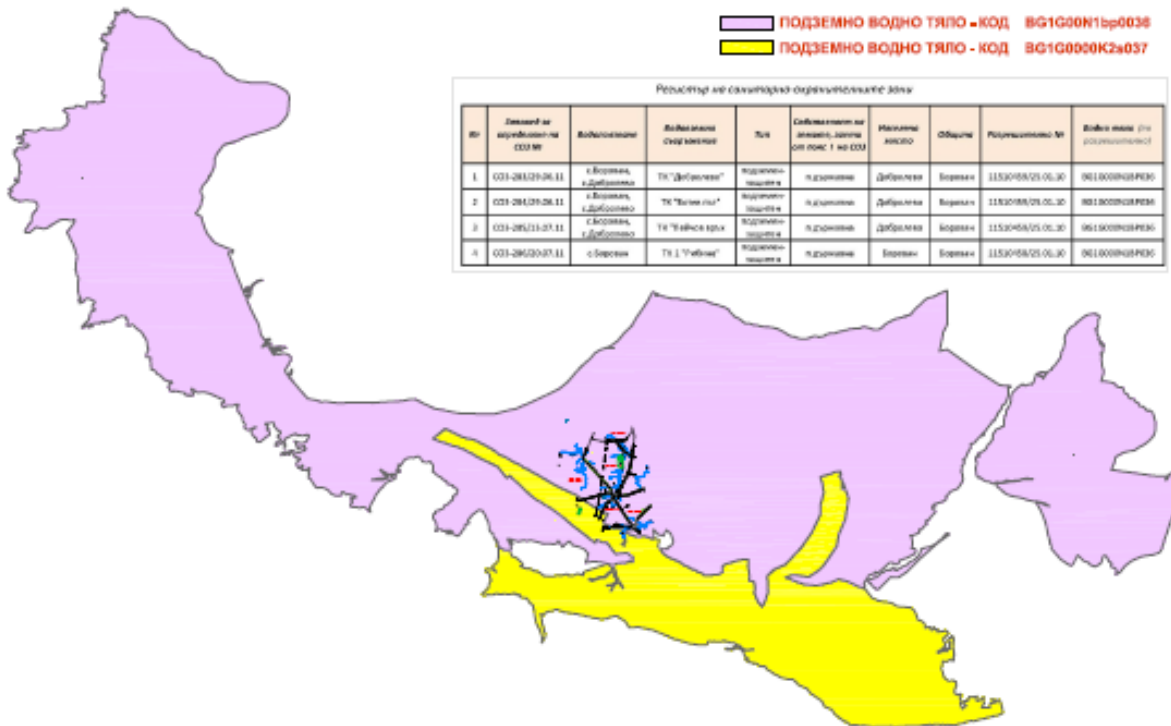
Код	Име	Химично състояние	Количествено състояние	Екологична цел
BG1G0000QPL023	Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър	добро	добро	Запазване на добро количествено и химично състояние.
BG1G0000QAL016	Порови води в Кватернера - р. Скът	добро	добро	Запазване на добро количествено и химично състояние.
BG1G00000N2034	Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия	лошо	добро	1. Запазване на добро количествено състояние; 2. Предотвратяване на влошаването на химичното състояние по показател NO ₃ ; 3. Запазване на добро химично състояние по останалите показатели.
BG1G000N1BP036	Карстови води в Ломско-Плевенската депресия	добро	добро	Запазване на добро количествено и химично състояние.
BG1G0000K2S037	Карстови води в Предбалкана	добро	добро	Запазване на добро количествено и химично състояние.

ПОДЗЕМНО ВОДНО ТЯЛО - КОД BG1G000Qr0123
 ПОДЗЕМНО ВОДНО ТЯЛО - КОД BG1G000Qr0116



СКЕМА ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА - СЛОЙ 1 / НЕОГЕН-КВАТЕРНЕР

ПОДЗЕМНО ВОДНО ТЯЛО - КОД BG1G00N1br0038
 ПОДЗЕМНО ВОДНО ТЯЛО - КОД BG1G000K2a037



Резултат на санитарно-хигиенната зона

№	Датум на изработване на ООЗ №	Водопотребител	Водозаемащо съоръжение	Тип	Собственост на изземващата об. по см. 1 на ООЗ	Районен АПСЗО	Община	Почтеностен №	Единица вода (л/с)
1	031-281(2)-06.11	с.Борован, с.Дабълница	ТН "Дабълница"	подземно-поверхностно	п.държавна	Дабълница	Борован	11530/08/25.06.30	0610000QrPE00
2	031-281(2)-08.11	с.Борован, с.Дабълница	ТН "Висока гора"	подземно-поверхностно	п.държавна	Дабълница	Борован	11530/08/25.06.30	0610000QrPE00
3	031-281(2)-07.11	с.Борован, с.Дабълница	ТН "Тайна гора"	подземно-поверхностно	п.държавна	Дабълница	Борован	11530/08/25.06.30	0610000QrPE00
4	031-281(2)-07.11	с.Борован	ТН 1 "Тайна гора"	подземно-поверхностно	п.държавна	Борован	Борован	11530/08/25.06.30	0610000QrPE00

ПОДЗЕМНО ВОДНО ТЯЛО - слой 3 / НЕОГЕН - САРМАТ
 ПОДЗЕМНО ВОДНО ТЯЛО - слой 4 / ГОРНА КРЕДА

Фигура 3.5-2 Подземни водни тела

Санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване на територията на община Борован.

На територията на община Борован попадат 4 бр. санитарно-охранителни зони, определени в съответствие с изискванията на Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88 от 27 октомври 2000 г.), (Наредба № 3).

Таблица 3.3-3. Регистър на санитарно-охранителните зони определени в съответствие с изискванията на Наредба № 3/16.10.2000 г. на територията на община Борован

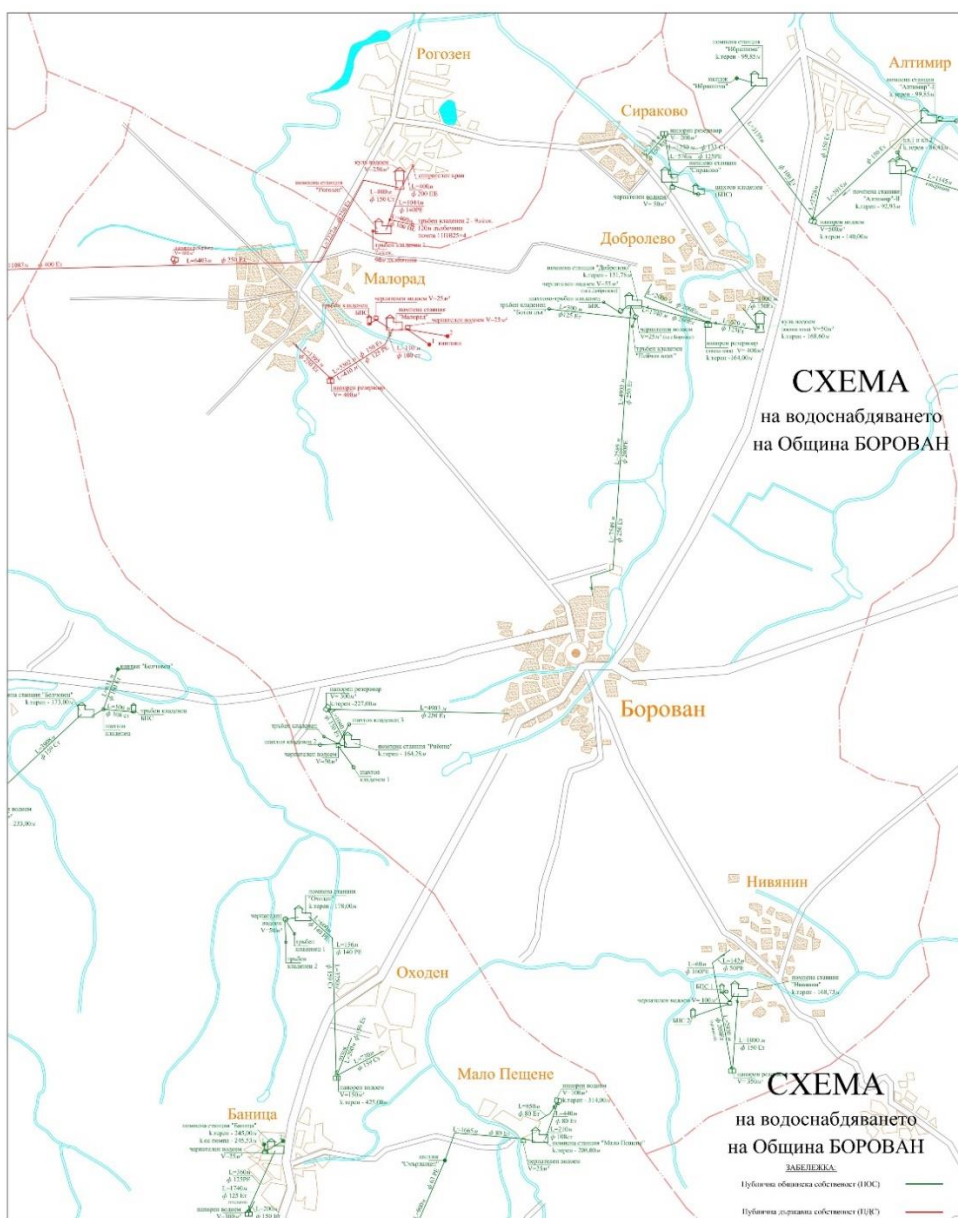
№	Заповед за определяне на СОЗ №	Водоползване	Водовземно съоръжение	Тип	Собственост на земите, заети от пояс I на СОЗ	Населено място	Община	Пояс I /площ/ дка.	Пояс II /площ/ дка.	Пояс III /площ/ дка.	Разр. водно количество l/s	Разр. обеми куб.м/год.	Поречие	Координати на водовземното съоръжение	
														Координатна система WGS84	
														N	E
1	СОЗ-283/29.06.11	с.Борован, с.Добролево	ТК "Добролево"	подземен-защитен	п държавна	Добролево	Борован	3.811	437.482	1396.092	2.900	91200	Огоста	43°29'32,3"	23°46'14,4"
2	СОЗ-284/29.06.11	с.Борован, с.Добролево	ТК "Ботев път"	подземен-защитен	п държавна	Добролево	Борован	0.511	съвпада СОЗ- 283	съвпада СОЗ- 283	1.850	51158	Огоста	43°29'27,6"	23°46'13,9"
3	СОЗ-285/13.07.11	с.Борован, с.Добролево	ТК "Пейчов връх"	подземен-защитен	п държавна	Добролево	Борован	0.454	съвпада СОЗ- 283	съвпада СОЗ- 283	1.850	51157	Огоста	43°29'29,8"	23°46'08,6"
4	СОЗ-286/20.07.11	с.Борован	ТК 1 "Рибиче"	подземен-защитен	п държавна	Борован	Борован	20.955	97.114	227.100	3.600	113624	Огоста	43°24'25,5"	23°40'54,1"

Осъществяването на дейности в границите на санитарно–охранителните зони, и предвидени забрани, ограничения и ограничения при доказана необходимост са в съответствие с Приложение № 2 към чл. 10, ал. 1 на Наредба № 3 – за защитени водни обекти.

3.5.3. Водоснабдяване, канализация и очистване на отпадните води

Всички населени места попадащи на територията на община Борован са снабдени с водопроводи. Довеждащите водопроводи от района са от РЕ тръби, чието захранване е от различни водоизточници в землищата на населените места от района. Довеждащите водопроводи са подключени към водопроводните мрежи от етернитови тръби на селата от общината осигурявайки питейна вода на живущите в района.

На територията на общината с довеждащи водопроводи се захранват с. Сираково, с. Нивянин, с. Малорад, с. Добролево, с. Борован.



Фигура 3.5-3. Схема на водоснабдяването на Община Борован

На територията на Община Борован се намира една помпена станция, която е Публична Държавна Собственост (ПДС) – помпена станция „Малорад“. Останалите помпени станции в района са Публична Общинска Собственост (ПОС). Такива са помпените станции от изток на запад и от север на юг - „Рибене“, „Добролево“, „Сираково“ и „Нивянин“. На територията на Община борован има една кула водоем и няколко шахтови кладенци, шахтово тръбни кладенци, тръбни кладенци и каптажи. Освен тях има иградени и редица напорни резервоари. Част от описаните до тук са подробно представени в направената справка за съществуващите водопроводни мрежи и съоръжения на територията на Общината. Пространственото положение на последните е представено в графичен вид на предходната схмеа на водоснабдяването в Общината.

С оглед настоящето състояние и достъпа до водоснабдяване на населените места попадащи на територията на Община Борован, не се предвиждат дейности свързани с разширяването на водопроводната мрежа, както и изграждането на различни съоръжения свързани с това.

По данни на ВиК ООД, гр. Враца няма изградена и въведена в експлоатация канализационната мрежа в населените места в Община Борован (с.Борован, с. Добролево, с.Сираково, с. Малорад и с. Нивяни).

Степен на присъединеност на населението към канализационната мрежа - 0%. В тях няма изградена и въведена в експлоатация канализационна мрежа. Населените места в Община Борован са на изгребни ями. ВиК операторът не предоставя услуга отвеждане на отпадъчни води.

На територията на Община Борован няма изградена и действаща пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) и в цялата община не се предоставя услугата пречистване на отпадъчни води.

За община Борован има разработен ПИП през 2011 г. финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007 -2013 г.“.

В периода 2012-2013г. за всички населени места с над 2000 е.ж. са направени проучвания в РГП.

В тях се предвижда за Община Борован да се изгради разделна канализационна мрежа. Предвижда се децентрализирано пречистване на водите от с. Борован в индивидуална ПСОВ -с. Борован.

През периода 2016-2019 г. е разработен РПИП за “ВиК“ ООД - гр.Враца, в който е направен анализ и обследване на границите и товарите на агломерациите с над 2000 е.ж. Съгласно тези данни агломерация Борован не изпълнява изискванията на „Насоки за оптимизиране на разходите за привеждане в съответствие с Директива 91/271/ЕИО“. Съгласно направените анализи на данните и прогнозите за населението от НСИ е установено обезлюдяване на с.Борован. Към 2023г. населението ще е под 2000 е.ж. и поради тази причина не е приоритетно финансирането на канализационна мрежа и ЛПСОВ в програмния период 2014-2020г..

Приемни на дъждовните води от територията на с. Борован е р. Бързина, която е приток на р. Скът.

За канализацията могат да се направят следните изводи:

- На територията на общината няма изградена и въведена в експлоатация канализационна мрежа. Отпадните води се събират в изгребни ями;
- Няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води, респективно не са изпълнени изискванията на Директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води;
- Отпадъчните води от населението, се заустват нерегламентирано директно без пречистване в повърхностните водни тела – р. Бързина.
- Частично изградената канализационна мрежа е изградена по стопански начин и не е въведена в експлоатация, а в останалата част от населените места изобщо няма такава;

За привеждане на канализационните мрежи в съответствие изискванията на Директива 91/271/ЕИО за населени места е необходимо на следващ етап и при доказана технико-икономическа оценка:

- Изграждане на ЛПСОВ с.Борован;
- Изграждане на канализационна мрежа за битови отпадъчни води и съоръжения към нея в с.Борован;
- Изграждане на ЛПСОВ Малорад;
- Изграждане на канализационна мрежа за битови отпадъчни води и съоръжения към нея в с.Малорад;
- Изграждане на ЛПСОВ Нивянин;
- Изграждане на канализационна мрежа битови отпадъчни води и съоръжения към нея в с. Нивянин;

На територията на Община Борован ще се извършва очистване на отпадните води в две пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ), които ще бъдат изградени на площта на два имота с НТП пасище. Имотите са респективно в с. Борован и с. Малорад. Местоположението на ПСОВ в с. Борован е в североизточната му част, докато станцията в с. Малорад се намира в северната му част.

3.6. Ландшафт

Съгласно регионалната диференциация на ландшафтите на България, община Борован се намира в Южнодунавско-Лудогорска област на Долнодунавска физикогеографска подпровинция, Алпийска провинция.



Фигура 3.6-1. Регионалната диференциация на ландшафтите на България

Състоянието на ландшафта в района на община Борован е в пряка зависимост от регионалните особености на природните елементи на околната среда. Те се обуславят от териториалното й местоположение в Дунавската равнина. Територията й се характеризира равнинно-хълмистият релеф. Средната надморска височина е между 250-350 м.

В най-голяма степен, основно облика на ландшафта се определя от релефа. Неговият характер благоприятства развитието на интензивно аграрно стопанство. Релефът на общината е представен от морфоструктурата на Мизийската плоча. В основата си платформата е изградена от стари докамбрийски и палеозойски силно нагънати магмени и метаморфни скали. Върху тези скали има хоризонтална покривка от мезозойски и неозойски седименти. На територията на Борован са разкрити морски и брекични седименти (късна креда) и глинесто-теригенно-карбонатни седименти (ранна креда). В най-северните райони на общината е разкрита льосовата покривка, характерна за някои части от териториите, които Мизийската плоча обхваща.

Ландшафтният облик на община Борован е в пряка зависимост и от климатичните особености на района, по които тя попада в умереноконтиненталната климатична област на страната. Съществено влияние върху характера на климата оказват релефът, надморската височина, въздушния пренос. Карпатската и Старопланинската орографска бариера и широката континентална отвореност на цялата Дунавска равнина на изток и североизток към територията на Източноевропейската равнина, и транспортираните и трансформирани различни по произход въздушни маси оказват силно влияние върху цялостното формиране на климата. Континенталният характер на климата е ясно изразен. Характерни белези на климата на територията на община Борован са студената зима и топлото лято. Температурните амплитуди са високи, като могат да достигнат 24-25°C. Средните януарски температури за територията на общината са около 0 – 1,5°C. Средно юлските температури са относително високи – 22-24°C. Годишната сума на валежите за община Борован е около 500 мм. На територията на общината има ясно изразен пролетно-летен максимум на валежите и зимен минимум. Валежите от сняг и продължителната снежна покривка са ежегодно явление. Преобладаващите за общината ветрове са западните и северозападните.

Значение при дефинирането на ландшафта на територията на община Борован играе и хидрографската мрежа. Водните ресурси на община Борован са сравнително недостатъчни. Основни водни артерии на територията на общината са реките Скът и Бързина. Река Скът, която е част от водосборния басейн на р. Огоста преминава през територията на община Борован, край село Нивянин. През територията на село Малорад протича р. Бързина, която е ляв приток на р. Скът.

Река Скът е най-големият приток на р. Огоста, с дължина 134 км. Извира от местността Речка. Средногодишния отток на реката при станция Нивянин е 0,86м³/с. Максимумът на оттока е през пролетта, което е резултат от топенето на снежната покривка и пролетните дъждове. Пълноводието на реката продължава до юни, което е следствие от майско-юнския дъждовен максимум. В басейна на реката са изградени множество микроязовири, с цел напояване и основно за подпомагане на селското стопанство. На територията на общината, в Бързина протича през с. Малорад, като по течението ѝ са разположени още селата Рогозен, Бързина, Ботево и Липница. Площта на водосборния басейн на реката е 244 кв. км, което съставлява 22,7% от водосборния басейн на р. Скът. Основен приток на р. Бързина е река Сираковска бара.

Друг фактор за ландшафта на територията на община Борован са изградените язовири – 19 бр. (язовири Сираково, Добролево(югозапад), Добролево (север), Тихов лъг, Андровски, Гъбов дол, Селския, Велчов лъг, Братковец, Жарковец, Стубеля, Домуславец, Корея, Езерска падина, Потока, Церев дол, Гарвански геран, Млада овчарка).

Видът на ландшафта и особено неговият важен обемно-пространствен елемент – растителността, е в пряка зависимост от скалната основа и формираните от нея под въздействието на различни фактори видове почви. Община Борован попада в Северна почвена област и Севернобългарска лесостепна почвена зона, която обхваща Дунавската равнина и Предбалкана /до 600-700 м н.в./. В посока от север на юг промяната на почвообразуващите скали, климата и растителната покривка обуславя и промяна на почвените типове и техните съчетания. Тя се характеризира с относително голямо контрастно почвено разнообразие. Равнинно-хълмистият релеф, умерено континенталният климат, надморската височина и разнообразните почви, характеризират географските особености на Общината. Най-разпространени в района е оподзолен чернозем. Този почвен тип осъществява прехода между черноземите и сивите горски почви. Оподзолените черноземи са образувани основно върху карбонатни материали. Отличават се с песъкливо-глинест до глинест механичен състав. Черноземите са изключително подходящи за отглеждането на зърнени култури (пшеница, ечемик, царевица), техните култури и различни видове зеленчуци.

Устойчивостта и състояние на ландшафта е пряко свързано със запазването на биологичното разнообразие и опазване на територията на общината от пожари и поройни наводнения. На територията на общината няма обявени и включени в Националната екологична мрежа Натура 2000.

Върху антропогенния облик на ландшафта, съществено влияние оказва и хилядолетната човешка дейност, която е оставила подземни или надземни следи и артефакти. На територията на община Борован има терени с обекти на културно-историческото наследство, които с обемно-пространственото си въздействие участват като акценти на многовековното културно наследство в облика на ландшафта.

Археологическото наследство в общината е разнообразно и застъпва периода от каменно-медната епоха (V хил. пр. Хр).

В крайна сметка, разгледаните по-горе природни и антропогенни фактори дават основание да се заключи, че ландшафтът на община Борован притежава физически, културни и естетико-емоционални измерения, които могат да допринесат за по-добро качество на жизнената среда и за инвестиционна привлекателност. Характерното за територията на общината е, че в резултат от многовековното въздействие на фактори с различен генезис, са се формирали ландшафти, които в пространствено отношение са малки по площ.

Природните и антропогенни елементите, които оформят видовете ландшафти на територията на общината са: горите, нивите, трайните насаждения, ливадите, реките, изкуствените водоеми, деретата, овразите и дървесно-храстовата растителност около тях, населените места и територии с жилищни и селскостопански функции. Забележимо отражение върху визията на ландшафта на общината е факта, че исторически човешката намеса е изменила съществено облика на естествената природна среда в посока на културно земеделско ползване на земите. Поради този факт, отделните видове ландшафти могат да бъдат определени като съществено антропогенно повлияни ландшафти.

Парадигмата за развитие на човешкото общество през XXI век поставя изискването, природната среда и формираните от нея ландшафти да бъдат устойчиви, т.е. те да притежават възможността за естествено развитие, възпроизводство и опазване на природните ресурси за бъдещите поколения.

Комбинацията от естествени и антропогенно формирани през вековете предпоставки на територията на общината, дава възможност да се определят следните съществуващи типове ландшафти:

Урбогенен селищен тип ландшафт, чието бъдещо развитие и състояние е в пряка зависимост от социално-икономическите условия в общината. Той обхваща селищните и особено прилежащите крайселищни територии на населените места в общината. Положително оформящо въздействие за облика на този тип ландшафт има растителността в отделните общински и частни селищни и крайселищни имоти под формата на озеленени пространства, овощни градини, асми, лозя, декоративни дървета, храсти и цветните площи пред и/в имотите.

Агрогенен тип ландшафт с преди всичко площно визуално въздействие. Той е преобладаващ и е достигнал максимума на възможност за териториално развитие. Това са нивите, зеленчуковите градини, мерите, ливадите и други селскостопански територии, ситуирани предимно в крайречните равнинни и платовидно заравнените земи между речните корита и дерета от територията на общината.

Агрогенен тип ландшафт с обемно-пространствено визуално въздействие, който е с потенциал за промени в облика на ландшафта, преди всичко на земите с възможност за развитие на алтернативно земеделие от територията на общината. Към него се причисляват площите, които могат да бъдат заети от трайни култури, основно овощни градини и лозя. Този тип ландшафти освен стопанските си функции, имат и значително екологично действие - защита срещу суховеи, силни северни зимни ветрове, снегозадържане и създаване на благоприятен микроклимат.

Дендрогенен тип ландшафт на горските територии. Той обхваща земите от територията на общината, включени в горския фонд. Много земеделски площи са установени на мястото на горите в дъбовия пояс и дъбово-габуровия пояс. Селскостопанските площи са разположени на мястото на смесени гори от цер и благуи.

Разпространението на горите и храсталаците е сравнително разделено. Тревната покривка е изградена предимно от ксерофитни тревни видове.

Дендрогенен крайречен тип ландшафт на влажните зони, формиран по речните тераси на р. Скът и р. Бързина. Основно към него се причисляват крайречните територии с влаголюбива дървесна и храстова растителност. Визуалното и екологично въздействие на този тип ландшафт се оценява като максимално за облика на ландшафта и за неговото здравно-физиологично въздействие върху човешкия организъм. По-малко значение в обемно-пространствено отношение за визията на ландшафта имат микроязовирите, тъй като те са заобиколени основно от обработваеми земи и почти няма по бреговете им дървесно-храстова растителност.

3.7. Биоразнообразие, защитени територии и зони

3.7.1. Биогеографска характеристика на район

Община *Борован* е разположена в централната част на област *Враца* и се разпростира върху територия от 212.1 km². По-голямата част от общината се намира в *Дунавската хълмиста равнина*, но включва също така и малка част от *Западния Предбалкан*. Тя заема обширни части от *Западната Дунавска равнина*, а само в най- южните си райони се простира върху територии от *Западна част на Предбалкана (границата е по северното подножие на Борованската могила)*. Релефът тук е предимно равнинен и равнинно-хълмист, с недълбоки и широки речни долини, дерета, както и ниски планински ридове и височини (*Борованска могила*) в най-крайните южни части. В южните райони на общината се намира коритото на река *Скът*. В северозападните части протича река *Бързина (.Батлак, Барата)*, в централните - река *Бързица*, а в крайните североизточни райони - река *Сираковска бара*. Най-високата точка в общината е в нейната южна част, на възвишението *Борованска могила (422.5 m, югозападно от село Нивянин)*, а най-ниската - в североизточните територии в долината на река *Сираковска бара (110 m)*, северозападно от село *Сираково..*

Климатът в Севернобългарския район е умерено континентален с максимални валежи през лятото и минимални през зимата. Температурите показват големи колебания през годината, което е типично за континенталния климат. Зимите са студени, а лятото горещо.

Умерения континентален климат е благоприятен за разпространението на бореална биофлота, като намалява възможността за заселване на южни елементи. За този район са характерни евросибирските, средноевропейските, холарктичните и холопалеарктичните видове. Севернобългарският район се разделя на 5 подрайона. Територията на община Борован е разположена в Севернобългарския биогеографски район – Дунавски подрайон, който е най-равнинната част от територията на страната, с многобройни реки (Груев, 1988). Първичната лесостепна растителна покривка, която в историческото миналото е била добре развита, сега е силно редуцирана. Остатъци от тези гори днес могат да бъдат установени по терасите на реките с благун, цер, летен дъб и вергилиев дъб.

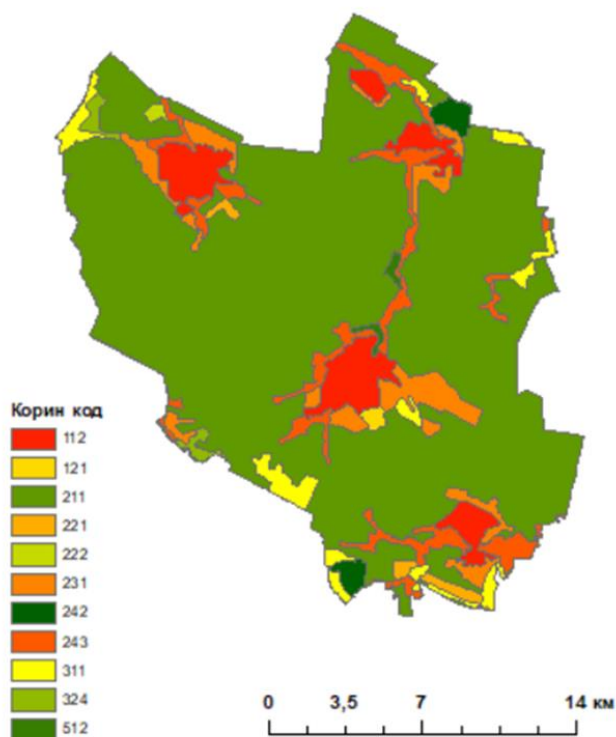
3.7.2. Растителност

Лесистостта на територията на община Борован е изключително ниска. Районите обхванати от горски масиви по данни от ОУПО са 600,02 ха, което е около 2,85 % от територията на общината при средно за страната 34%, а в Европейския съюз - 31,1 %. Липсват големи горски комплекси. По-голямата част от земята е със земеделско предназначение.

Земното покритие (по данни на Corine Landcover 2018) е дадено в Таблица 3.7.2.1 и на Фигура 3.7.2.1.

Таблица 3.7.2.1. Земно покритие в община Борован

Код	Тип земно покритие	Площ (ha)	% от площта на общината
112	Населени места със свободно застрояване	1 320,50	6,26
121	Индустриални или търговски обекти	46,10	0,22
211	Ненапоаявана обработваема земя	16 095,74	76,31
221	Лозя	145,16	0,69
222	Овощни и ягодови насаждения	31,70	0,15
231	Пасища	1 096,80	5,20
242	Комплекси от раздробени земеделски земи	210,83	1,00
243	Земеделски земи със значителни участъци естествена растителност	1 271,79	6,03
311	Широколистни гори	667,83	3,17
324	Преходна дървесно-храстова растителност	139,83	0,66
512	Водни площи	66,00	0,31



Фигура 3.7.2.1. Земно покритие в община Борован

Съгласно геоботаническото райониране (Бондев, 1997 г.) България се разделя на три области (Европейска широколистна горска област, Евроазиатска степна и лесостепна област и Средиземноморска склерофилна горска област) с 5 провинции, 28 окръга и 80 района. Територията на община Борован попада в Европейската широколистна горска област в границите на Илирийска (Балканска) провинция на Дунавски хълмисто-равнинен окръг

На територията на община Борован доминират земеделските площи, които са установени на мястото на горите в дъбовия пояс и дъбово-габровия пояс. Селскостопанските площи са разположени на мястото на смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*). Разпространението на горите и храсталаците е сравнително разрежено. Тревната покривка е изградена предимно от ксерофитни тревни видове. Мезоксеротермна растителност с преобладаване на луковична ливадина (*Poa bulbosa*), пасищен райграс (*Lolium perenne*), трескот (*Cynodon dactylon*), както и на места белизма *Bothriochloa ischaemum* (= *Dichanthium ischaemum*) и садина (*Chrysopogon gryllus*). Броеничеста ливадина и ливадна власатка участват основно в изграждането на мезофитните тревни формации.

В частните имоти в селата се наблюдава голямо видово разнообразие от културна дървесна растителност - плодни дървета и насаждения.

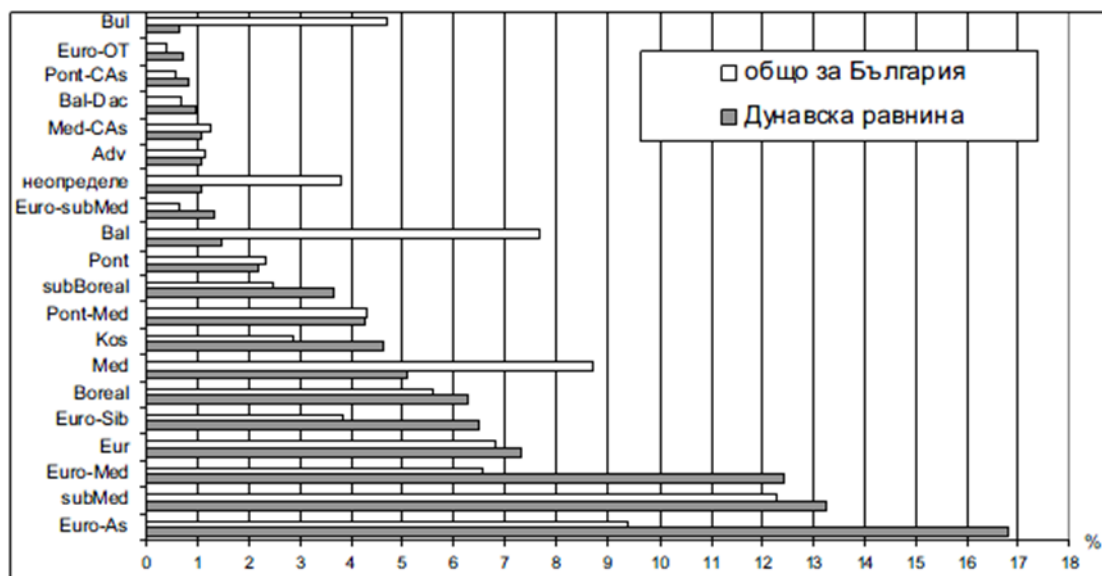
Община Борован попада в границите на Дунавски флористичен район (Асьов и др. 2006). По данни на Ангелова и др. (2008) за разпространени във флористичен район Дунавска равнина са съобщени общо 1560 вида висши растения (без мъхове), отнасящи се към 553 рода, 118 семейства и 5 отдела. Висшата флора на Дунавската равнина включва представители на 76,6 % от семействата в България, 61,5 % от родовете и 40,5 % от видовото разнообразие в страната. С най-голям дял (98,6%) са покритосеменните растения (*Magnoliophyta*), представени с 106 семейства, 538 рода и 1538 вида.

Общо 57 от семействата в Дунавската равнина са представени с всички свои родове, които се срещат в България. Това са предимно семейства, съдържащи по 1 или 2 рода – *Aceraceae*, *Aristolochiaceae*, *Asparagaceae*, *Cornaceae*, *Ephedraceae*, *Equisetaceae*, *Geraniaceae*, *Hypericaceae*, *Orobanchaceae*, *Paeoniaceae*, *Polygalaceae*, *Tiliaceae*, *Violaceae* и др. Изключение са 3 семейства с по 3 рода (*Rhamnaceae*, *Rutaceae* и *Zygophyllaceae*), както и семействата *Plumbaginaceae* с 4 и *Rubiaceae* с 6 рода. Значително представяне по отношение на родовете имат още 49 семейства със стойности от 50% до 87,1 % от родовете, разпространени в България. В тази група попадат всички големи семейства освен сем. *Orchidaceae*: *Apiaceae*, *Asteraceae*, *Boraginaceae*, *Brassicaceae*, *Caryophyllaceae*, *Fabaceae*, *Lamiaceae*, *Liliaceae*, *Poaceae*, *Ranunculaceae*, *Rosaceae*, *Scrophulariaceae* и др. С най-малко (16,7 %) от родовете си във флората на Дунавската равнина участва сем. *Crassulaceae* (Ангелова и др. 2008).

Общо 22 семейства са представени в Дунавската равнина с всички свои видове, срещани в България. Това отново са семейства с малко на брой видове – обикновено 1 или 2, рядко 3 вида като *Azollaceae*, *Celastraceae*, *Cornaceae*, *Haloragaceae*, *Nymphaeaceae*, *Resedaceae*, *Zygophyllaceae* и др. Други 42 от семействата участват във флората на Дунавската равнина с по 50 % до 83,3 % от видовете си в България. Такива са *Amaranthaceae*, *Boraginaceae*, *Chenopodiaceae*, *Convolvulaceae*, *Cuscutaceae*, *Euphorbiaceae*, *Fagaceae*, *Lamiaceae*, *Malvaceae*, *Potamogetonaceae*, *Polygonaceae*, *Solanaceae* и др. Най-слабо в Дунавската равнина са представени сем. *Gentianaceae* – с 7,4 % от видовете си в България и сем. *Saxifragaceae* – с 10 % от видовия си състав. Големи семейства като *Apiaceae*, *Asteraceae*, *Brassicaceae*, *Caryophyllaceae*, *Cyperaceae*,

Fabaceae, Liliaceae, Orchidaceae. Poaceae, Ranunculaceae, Scrophulariaceae, Rosaceae и др. участват с под 50 % от видовете си разпространени в България.

Фитогеографският анализ по класификацията на Walter показва наличие във висшата флора на Дунавската равнина на общо 66 флорни елемента. Най-масово застъпените 20 от тях представляват общо 91,5 % от видовия състав, а процентното им участие във флората на района е от 0,64 % до 16,79 % (Фигура 3.7.2.2, по Ангелова и др. 2008)



Фигура 3.7.2.2. Процентно участие на 20-те най-масово застъпени флорни елементи в Дунавската равнина, сравнено с процентното съотношение на същите флорни елементи във висшата флора на България

Според данните събрани по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ) на територията на общината не се срещат растения от Директива 92/34/ЕИО (цел на проекта е картиране и установяване на природозащитното състояние на природните местообитания и видове по Директива 92/34/ЕИО).

Първичната горско-степна растителност в Дунавската равнина е силно променена и запазена само по бреговете на реките, по склоновете на височините и платата или на места, където условията не позволяват използването на почвите за земеделски цели. Запазените горски съобщества са съставени от благун, цер, виргилиев, летен и дръжкоцветен дъб. По-рядко се срещат съобщества на мъждрян, обикновен и татарски клен, бряст и липа. Край реките, и особено по дунавските острови, са запазени крайречни съобщества, в които участват главно различни видове тополи и върби.

В община Борован се срещат 9 типа природни местообитания от Приложение 1 на ЗБР (Таблица 3.7.2.2.)

Таблица 3.7.2.2. Местообитания от Приложение 1 на ЗБР, срещащи се на територията на община Борован

№	Код	Местообитание
1	3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition
2	6510	Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества

№	Код	Местообитание
3	91E0	*Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)
4	91F0	Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (Ulmenion minoris)
5	91G0	*Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>
6	91H0	*Панонски гори с <i>Quercus pubescens</i>
7	91I0	*Евро-сибирски степни гори с <i>Quercus spp</i>
8	91M0	Балкано-Панонски церово-горунови гори
9	91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа

На територията на общината има 4 вековни дървета, включени в регистъра на вековните дървета на ИАОС (Таблица 3.7.2.3.).

Таблица 3.7.2.3.. Вековни дървета на територията на община Борован – извадка от регистъра на вековните дървета в България, ИАОС

№	Вид	Заповед за обявяване	Населено място	Възраст, години (към датата на обявяване)	Височина, m	Обиколка, m
571	Летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	№.1301 от 05.05.1974 г.,	с. Добролево	346	14	4,5
2070	Орех (<i>Juglans regia</i>)	№.668 от 02.10.2009 г./ДВ бр. 92/2009	с. Добролево	125	12	2,1
1536	Цер (<i>Quercus cerris</i>)	№.1138 от 12.11.1983 г./ДВ бр. 100/1983	с. Борован	350	18	4,8
1851	Черница (<i>Morus spp.</i>)	№.44 от 15.01.1991 г./ДВ бр. 16/1991	с. Борован	200	10	1

За района на община Борован е характерно наличието на различни лечебни растения – предимно тревисти и храстови видове. Това е предпоставка за развитие на билкарството като поминък за част от населението, като контрол върху брането на основа квотите, дадени от РИОСВ – Враца, се извършва от общината. Чрез определяне на разрешените количества и даване указания за начина на бране и съхраняване на билките, общината цели опазване на находищата от билки.

3.7.3. Животински свят

Сухоземната фауна на България, в зоогеографско отношение, принадлежи към Палеарктичната зоогеографска област на Холарктичното царство. Значителна част от

територията на страната е разположена в Евросибирската зоогеографска подобласт, но граничи и с Медитеранската зоогеографска подобласт. Това е основната причина на територията на България да има два зоогеографски комплекса: северен (европосибирски), формиран от студеноустойчиви видове животни, и южен (медитерански), включващ множество топлолюбиви видове.

Животинският свят в Дунавската равнина, както и растителността, е силно повлиян от човешката дейност. Тя е довела до намаляване на броя видове и тяхната, численост. Като цяло преобладават и са характерни евросибирските и европейските видове - дива свиня, заек, таралеж, врана, яребица, пъдпъдък, лисица, вълк, гургулица, множество гнездящи в тревата (пъдпъдъци, яребици и др.) птици и др. В съхранените гори се срещат още сърна, елен, глухар и други типични горски обитатели.

От степните (представителите на Ирано-Туранската област) обитатели са разпространени различни видове животни. От безгръбначните това са различни видове многоножки, скакалци, паяци, житна муха и др. От птиците характерни видове са яребица, чучулига, скорец, степен орел и други. Характерни са степен пор, хомяк, полска мишка, скачаща мишка, лалугер и други.

Безгръбначни от Червената книга на РБ (2011) не се срещат на територията на община Борован.

По данни на МОСВ (проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I") 17 вида безгръбначни животни от Директива 92/34/ЕИО се срещат на територията на общината. Това са *Cerambyx cerdo*, *Coenagrion ornatum*, *Cucujus cinnaberinus*, *Euplagia quadripunctaria*, *Lucanus cervus*, *Lycaena dispar*, *Morimus funereus*, *Nymphalis vaualbum*, *Ophiogomphus cecilia*, *Osmoderma eremita*, *Theodoxus transversalis*, *Unio crassus*, *Vertigo angustior*, *Vertigo moulinsiana*, *Cordulegaster heros*, *Austropotamobius torrentium* и *Dioszeghyana schmidtii*.

Риби от Червената книга на РБ (2011) не се срещат на територията на община Борован.

По данни на МОСВ (проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I") 7 вида риби от Директива 92/34/ЕИО се срещат на територията на общината. Това са *Barbus meridionalis*, *Cobitis elongata*, *Cobitis taenia*, *Cottus gobio*, *Gobio kessleri*, *Rhodeus amarus* и *Sabanejewia aurata*.

Земноводни и влечуги от Червената книга на РБ (2011) не се срещат на територията на общината.

Според данните събрани по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в община Борован се срещат следните видове земноводни от Директива 92/34/ЕИО: *Bombina bombina*, *Bombina variegata*, *Triturus cristatus*, *Triturus dobrogicus*. На територията на общината се срещат следните видове влечуги от Директива 92/34/ЕИО: *Elaphe sauromates*, *Emys orbicularis* и *Testudo hermanni*.

Двадесет вида птици от Червената книга на РБ се срещат в община Борован. Това са *Falco subbuteo*, *Charadrius dubius*, *Anas querquedula*, *Ciconia nigra*, *Ciconia ciconia* и *Podiceps cristatus*.

По данни на МОСВ (проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I") 96 вида птици се срещат на територията на общината. От грабливите птици се срещат *Accipiter gentilis*, *Accipiter nisus*, *Asio otus*, *Buteo buteo*, *Falco subbuteo*, *Falco tinnunculus*, *Tyto alba* и др. Водоплаващи птици, установени на територията на община Борован са *Anas platyrhynchos*, *Anas querquedula*,

Ardea cinerea, *Ardea purpurea*, *Gallinula chloropus* и др. Други птици, установени по време на гнездовия период са *Ciconia ciconia*, *Coccythraustes coccythraustes*, *Columba livia*, *Coracias garrulus*, *Cuculus canorus*, *Delichon urbicum*, *Emberiza hortulana*, *Erithacus rubecula*, *Melanocorypha calandra*, *Merops apiaster*, *Motacilla alba*, *Oenanthe oenanthe*, *Oriolus oriolus*, *Parus caeruleus*, *Sitta europaea*, *Sylvia communis*, *Урира еrops* и др. Пълен списък на видовете е даден в Таблица 3.7.3.1.

Таблица 3.7.3.1. Видове птици, срещани се в община Борован (МОСВ)

Код	Вид	Код	Вид
A619	<i>Accipiter gentilis</i>	A251	<i>Hirundo rustica</i>
A633	<i>Accipiter nisus</i>	A617-B	<i>Ixobrychus minutus</i>
A298	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	A233	<i>Jynx torquilla</i>
A296	<i>Acrocephalus palustris</i>	A338	<i>Lanius collurio</i>
A168	<i>Actitis hypoleucos</i>	A339	<i>Lanius minor</i>
A247	<i>Alauda arvensis</i>	A292	<i>Locustella luscinioides</i>
A229	<i>Alcedo atthis</i>	A271	<i>Luscinia megarhynchos</i>
A705	<i>Anas platyrhynchos</i>	A242	<i>Melanocorypha calandra</i>
A055	<i>Anas querquedula</i>	A230	<i>Merops apiaster</i>
A089	<i>Aquila pomarina</i>	A746	<i>Miliaria calandra</i>
A699	<i>Ardea cinerea</i>	A262	<i>Motacilla alba</i>
A634-B	<i>Ardea purpurea</i>	A260	<i>Motacilla flava</i>
A221	<i>Asio otus</i>	A319	<i>Muscicapa striata</i>
A218	<i>Athene noctua</i>	A277	<i>Oenanthe oenanthe</i>
A087	<i>Buteo buteo</i>	A337	<i>Oriolus oriolus</i>
A403	<i>Buteo rufinus</i>	A214	<i>Otus scops</i>
A364	<i>Carduelis carduelis</i>	A329	<i>Parus caeruleus</i>
A745	<i>Carduelis chloris</i>	A330	<i>Parus major</i>
A334	<i>Certhia familiaris</i>	A620	<i>Passer domesticus</i>
A726	<i>Charadrius dubius</i>	A771	<i>Passer hispaniolensis</i>
A667-B	<i>Ciconia ciconia</i>	A356	<i>Passer montanus</i>
A030-B	<i>Ciconia nigra</i>	A644	<i>Perdix perdix</i>
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	A072	<i>Pernis apivorus</i>
A084	<i>Circus pygargus</i>	A115-X	<i>Phasianus colchicus</i>
A373	<i>Coccythraustes coccythraustes</i>	A343	<i>Pica pica</i>
A206	<i>Columba livia var. domestica</i>	A234	<i>Picus canus</i>
A687	<i>Columba palumbus</i>	A235	<i>Picus viridis</i>
A231	<i>Coracias garrulus</i>	A691	<i>Podiceps cristatus</i>
A350	<i>Corvus corax</i>	A718	<i>Rallus aquaticus</i>
A742	<i>Corvus corone cornix</i>	A249	<i>Riparia riparia</i>
A348	<i>Corvus frugilegus</i>	A276	<i>Saxicola torquatus</i>

Код	Вид	Код	Вид
A347	<i>Corvus monedula</i>	A332	<i>Sitta europaea</i>
A113	<i>Coturnix coturnix</i>	A209	<i>Streptopelia decaocto</i>
A212	<i>Cuculus canorus</i>	A210	<i>Streptopelia turtur</i>
A738	<i>Delichon urbicum</i>	A351	<i>Sturnus vulgaris</i>
A658	<i>Dendrocopos major</i>	A311	<i>Sylvia atricapilla</i>
A240	<i>Dendrocopos minor</i>	A310	<i>Sylvia borin</i>
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	A309	<i>Sylvia communis</i>
A698	<i>Casmerodius albus</i>	A308	<i>Sylvia curruca</i>
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	A307	<i>Sylvia nisoria</i>
A382	<i>Emberiza melanocephala</i>	A690	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
A269	<i>Erithacus rubecula</i>	A676	<i>Troglodytes troglodytes</i>
A099	<i>Falco subbuteo</i>	A283	<i>Turdus merula</i>
A096	<i>Falco tinnunculus</i>	A285	<i>Turdus philomelos</i>
A657	<i>Fringilla coelebs</i>	A213	<i>Tyto alba</i>
A244	<i>Galerida cristata</i>	A232	<i>Upupa epops</i>
A721	<i>Gallinula chloropus</i>	A142	<i>Vanellus vanellus</i>
A342	<i>Garrulus glandarius</i>	A323	<i>Panurus biarmicus</i>

Два вида бозайници (без прилепи) от Червената книга на РБ (2011) се срещат в община Борован – *Lutra lutra* и *Spermophilus citellus*.

Според данните събрани по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" следните 8 вида бозайници от Директива 92/34/ЕИО се срещат на територията на общината: *Lutra lutra*, *Mesocricetus newtoni*, *Mustela eversmanii*, *Spermophilus citellus*, *Vormela peregusna*.

Според данните събрани по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" на територията на община Борован се срещат потенциални местообитания на 12 вида прилепи: *Barbastella barbastellus*, *Miniopterus schreibersii*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis blythii*, *Myotis capaccinii*, *Myotis emarginatus*, *Myotis myotis*, *Rhinolophus blasii*, *Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* и *Rhinolophus mehelyi*.

3.7.4. Защитени територии

На територията на община Борован попада частично една защитена територия по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ):

- **Защитена местност „Борованска могила“** – в землищата на с. Борован, общ. Борован и с. Огоден, община Враца. Обявена за историческа местност със Заповед №316/20.02.1961г. на председателя на Главно управление на горите (ДВ, бр. 31/1961г.), Прекатегоризирана е в защитена местност със Заповед № РД-638/6.05.2003г. на МОСВ (ДВ, бр. 60/2003г.). Общата площ на местността е 198,8 ха. Цел на обявяването ѝ е опазване на характерният ландшафт. Режимът на дейности забранява ловуването, гърменето, събирането на яйцата на полезния дивеч, както и всички действия, които рушат и загрозяват защитения обект.

На територията на общината не попадат защитени зони съгласно Закона за биологичното разнообразие (Натура 2000 места). Най-близо разположената защитена зона (до земл. С. Сираково и с. Добролево) е BG0000508 „Река Скът“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка със защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет (обн. ДВ бр. 21/2007г.). Зоната е разположена на над 3,5 km от границата на община Борован в североизточна посока.

3.8. Отпадъци

На територията на община Борован се генерират различни по вид и количества отпадъци – битови отпадъци (БО), строителни отпадъци (СО), производствени отпадъци (ПО) и опасни отпадъци (ОО). Анализът на съществуващото състояние се базира на разработената и приета Програма за управление на отпадъците на Община Борован за 2017-2020 г.. Общинската програма обхваща цялостната дейност по събиране, извозване и обезвреждане на битовите, строителните и опасни отпадъци на територията община Борован.

Основните източници на отпадъци на територията на града са гражданите, домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, строителството, животинските ферми, ресторантите, увеселителните заведения, здравните заведения и др.

Общият поток битови отпадъци съдържа различни компоненти, които ако не се третира правилно могат да окажат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В същото време в битовите отпадъци има редица подходящи за оползотворяване материали като хартия, метали, стъкло, пластмаса, биоразградими отпадъци и други.

През 2016г. на територията на община Борован се проведе изследване за морфологичния състав на образуваните отпадъци по утвърдената методология.

Фракция на отпадъците	Морфологичен състав на отпадъците на Община Борован (%)
Хранителни отпадъци	13,66
Хартия	10,42
Пластмаса	9,89
Текстил и кожа	5,73
Гума	0,03
Градински отпадъци	24,51
Дървесни отпадъци	3,50
Стъкло	5,96
Метали	7,07
Инертни материали	18,70
Опасни отпадъци от бита	0,53
ОБЩО	100,00

Таблица 3.8.1. Морфологичния състав /%/ на образуваните отпадъци на Община Борован.

В малките населени места под 3 хил. ж. , каквито са и населените места в община Борован, с най-голям относителен дял са биоразградимите отпадъци - около 60%, като градинските са водещи.

Количество на генерираните отпадъци на територията на община Борован през последните 5 години е както следва:

- 2015 год. - 773,8 т.;
- 2016 год. - 881,9 т.;
- 2017 год. – 784,78 т.;
- 2018 год. -741,16 т.;
- 2019 год. – 746,50 т.

Съществуващи практики за третиране и транспортиране на БО

Събирането и транспортирането на смесени БО в община Борован се извършва от общината със собствен сметоизвозващ камион МАН. След Решение № 9 Протокол № 2 от 27.11.2015 г. на Общински съвет Борован е закупена нова сметоизвозваща машина

На територията на община Борован са разположени общо 161 бр. контейнери за смесени БО, както следва по населени места:

- В с. Борован – 64 бр.
- В с. Малорад – 52 бр.
- В с. Добролево – 21 бр.
- В с. Сираково – 10 бр.
- В с. Нивянин – 14 бр.

Населението на територията на община Борован е 100% обхванато в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци. Отпадъците от общината се извозват до регионално депо за неопасни битови отпадъци – Оряхово. Входящият контрол на отпадъците на депото има за цел да допуска депониране само на неопасни отпадъци и производствени неопасни такива. Контролът се осъществява от оператор – кантарджия. Освен измерването и регистрирането на постъпващия отпадък се извършва и визуална проверка. Измерването става с електронна везна като данните се вкарват в компютъра, с който е оборудван кантарът. Технология на депониране на неопасни отпадъци включва:

- разтоварване
- разриване с уплътняване
- запръстяване
- оросяване с инфилтрирани води

Депото разполага с газоотвеждаща система и дренажна система за инфилтрирали води. След като приключи експлоатацията на клетка 1, се пристъпва към нейната рекултивация.

Община Борован е в съдружие в общ регион за управление на отпадъците, в което влизат следните общини: Оряхово, Мизия, Хайредин, Козлодуй, Бяла Слатина и Кнежа, с председател кметът на община Оряхово. Сдружението е създадено на 01.09.2010 г.

Като основни методи за предварително третиране на смесените битови отпадъци могат да се разглеждат:

- Разделно събиране при източника на образуване
- Сепариране (разделяне) по фракции на сепариращата лента
- Биологични методи за третиране на биоразградимата фракция от общия поток на битовите отпадъци
- Смесени методи на механично и биологично третиране на битовите отпадъци
- Предварителното третиране на битовите отпадъци, следва да бъде разглеждано едновременно с прилагането на изискванията за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране.
- На този етап отпадъците генерирани на територията на община Борован не се подлагат на предварително третиране в съоръжение преди депонирането им. Събраните битови отпадъци от съдовете за смесени битови отпадъци директно се транспортират за обезвреждане чрез депониране на РДНО – Оряхово.

Строителни отпадъци

На територията на общината липсва отговаряща на изискванията на ЗУО площадка за депониране на строителни отпадъци. Липсват съоръжения за предварително третиране, в т.ч. сортиране и раздробяване с цел оползотворяване на фракциите и използването на рециклирани материали от строителството и разрушаването на сгради.

Възложителят на строителни и монтажни работи по смисъла на [§ 5, т. 40 от допълнителните разпоредби на Закона за устройство на територията](#), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителни отпадъци в случаите, определени с наредбата по [чл. 43, ал. 4](#) от ЗУО. Планът се изготвя от правоспособен проектант по смисъла на [чл. 162, ал. 1 от Закона за устройство на територията](#).

Плановете за управление на строителни отпадъци се одобряват от кмета на общината или оправомощено от него длъжностно лице по искане на възложителя на строежа след влизането в сила на разрешението за строеж и преди откриването на строителната площадка и/или преди започването на дейностите по изграждане или премахване на обект.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и състоянието на строежите, за които не се упражнява строителен надзор се установяват с отчет до кмета на общината по образец, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци.

Биоразградими отпадъци

Приблизително 2/3 от отпадъците, генерирани в домовете, се състоят от органични или биоразградими компоненти, които се разграждат по естествен път. Основните биоразградими компоненти на БО, образувани от домакинствата и търговските обекти са: хартия, картон, хранителни отпадъци и зелени отпадъци от паркове и градини.

За намаляване на въздействието върху околната среда от депониране на биоразградими БО (БрБО), с Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците са въведени изисквания за поетапно намаляване на количеството БрБО, обезвреждани чрез депониране. Депонирането на БрБО е свързано със сериозни рискове за околната среда, като емисии на парникови газове, замърсяване на почвите и подземните води. То отнема ценни ресурси (енергия, компост) от икономическия и природен кръговрат. В ЗУО е заложено, че до 2020 г. количеството на депонираните БрБО, трябва да се сведе до 35% спрямо общото тегловно количество на БрБО, образувано през 1999 г.

По възприетите национални критерии община Борован е определена като район с предимно еднофамилни къщи, извън големите градски агломерации. Този тип район се характеризира с голямо количество БрБО. Варианти за управление на БрБО включват, предотвратяване на образуването, разделно събиране, анаеробно разграждане или компостиране, изгаряне или депониране.

Извън обхвата на понятието БрБО остават естествени материали от селското и горското стопанство, вкл. оборска тор и слама, и утайките от пречиствателните станции за отпадъчни води.

Масово разпространени отпадъци

Отпадъци от опаковки - сключен е договор за сътрудничество за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки с колективна организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак България“ АД, гр. София. Съгласно изискванията на ЗУО и критериите за брой на обслужваното население по реда на чл. 24, т. 1, б. „а“ от *Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковките*, организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки е разположила на територия на с. Борован общо 33 бр. жълти и зелени и сини контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, вкл. на следните компоненти на общия поток от БО от домакинствата: хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло. Контейнерите са разделени на 11 групи по три броя от вид, както следва:

- 11 сини пластмасови контейнера, тип „Иглу“ с обем 1.5 м³ - за събиране на хартиени и композитни отпадъци от опаковки ;
- 11 жълти пластмасови контейнера, тип „Иглу“ с обем 1.5 м³ - за събиране на пластмасови и метални отпадъци от опаковки;
- 11 зелени пластмасови контейнера, тип „Иглу“ с обем 1.5 м³ - за събиране на стъклени отпадъци от опаковки.

Контейнерите се поставят на определени места в цялото село, където се генерират най-голямо количество отпадъци от опаковки – централната част, главни улици, търговски обекти и учебни заведения, останалите райони на Борован. В случай, че в даден комплект контейнери не се събира достатъчно количество отпадъци, по преценка на „Екопак България“ АД, след съгласуване с администрацията на Община Борован те се разполагат на друго място.

С оглед осигуряване на необходимия обем на разположените съдове, изискван по реда на НООО се предвижда два пъти в годината да се прави преглед на техническото състояние на контейнерите, като за целта се разписва констативен протокол между Община Борован и „Екопак България“ АД и тези които не отговорят на изискванията за правилно функциониране на системата – изгорели или счупени ще бъдат подменени с нови съдове.

Разделно събраните отпадъци от опаковки от контейнерите се транспортират до площадка за сортиране, която се експлоатира от „ БКО“ ООД на територията на град Враца. Сортирането се извършва машинно на сортираща инсталация собственост на оператора. Отпадъците от пластмасови и хартиени опаковки се балират преди транспортирането им до преработвателните предприятия. Съхраняването на получените бали се извършва в закрити складове при спазване на нормативните изисквания.

След извършване на процесите по сортиране и балиране, материалите се транспортират до рециклиращи заводи.

Събраното количество от цветните контейнери, разположени в с. Борован е 8,83 т., в т.ч. хартия – 4,43т., пластмаса – 2,22 т., стъкло – 2,18 т., от които предадени за рециклиране: хартия – 6,214 т. (включително и от предходната година), пластмаса – 2,204 т. (включително и от предходната година), стъкло – 22,121 т. (включително и от предходната година).

Негодните за оползотворяване за рециклиране отпадъци се транспортират за сметка на „Екопак България“ АД до РДНО Оряхово, където се депонират за сметка на Община Борован. Графикът за обслужване на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки се извършва както следва.

- Сини контейнери – един път на два месеца
- Жълти контейнери – един път на два месеца
- Зелени контейнери – един път на три месеца, и при запълване поне на половината съдове на 70 % от обема.
- При възникнала необходимост се извозват извънредно.

Производствени и опасни отпадъци

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Съгласно ЗУО, всички производствени отпадъци се водят на отчет пред ИАОС, а в предходните години това се извършваше пред РИОСВ, която провеждаше и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците.

Негодните за употреба пестициди са опасни отпадъци (§ 1, т. 12 от допълнителните разпоредби ЗУО) и се класифицират като такива в Наредбата по чл. 3, ал. 1 от ЗУО. Те са токсични химични вещества и някои от тях трудно се разграждат, натрупват се в организма и се разпространяват по въздуха, водата и мигриращите биологични видове, като по този начин се отлагат на разстояние от мястото на тяхното освобождаване. В резултат на това е наложена забрана за използването на някои от тях, като са включени в списъка на устойчивите органични замърсители.

На територията на Община Борован няма разположени складове за съхранение на негодни пестициди.

Болнични отпадъци

На територията на Община Борован практикуват четирима лични лекари лекаря и двама лекари по дентална медицина. Генерираните от тях отпадъци се обработват съгласно изискванията на законовата уредба.

3.9. Опасни вещества

Съгласно Публичния регистър за издадените разрешителни по чл.104, ал. 1 и на отказите по чл. 112б, ал.1 и 2 от ЗООС, актуален към 05.07.2017 г. на територията на

община Борован няма производствени единици, които са класифицирани като предприятия с висок рисков потенциал и в тази връзка не е необходимо ОУП да се съобразява с осигуряване на необходимите хигиенно-защитни зони.

3.10. Вредни физични фактори

- **Шум**

Шумът от автомобилния транспорт е основен фактор за шумови нива в общината. Шумът, излъчван в околната среда от транспортните средства (автобуси и леки коли) е епизодичен с ниво около 60 dBA. В определени моменти (форсиране на двигателя, звукови сигнали, затваряне на врати и др.) шумът е импулсен и може да достигне сравнително високи нива.

Граничните стойности на показателите за шум в околната среда Lден, Lвечер и Lнощ са посочени в приложение № 2 от Наредба № 6/ 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението, издадена от МЗ и МОСВ (Обн. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2006г.) и са както следва:

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях		Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3	Производствено-складови територии и зони	70	70	70

Таблица №3.10.1. Показатели за шум

Връзката между застроените територии в общината, както и тази с другите общини и населени места се осъществява единствено чрез изградената пътна мрежа, която минава през населените места и създава допълнително шумово натоварване там. Основните източници на шум на територията на общината са вътрешноселищния и транзитен автомобилен транспорт, както и различни дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски и строителни обекти, паркинги и др.

В община Борован понастоящем няма въведена мониторингова система за измерване нивото на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в местата на въздействие.

На територията на града няма работещи шумни предприятия и обекти, което спомага нивото на шума в различните устройствени зони да бъде в границите на допустимите норми.

Шумовото замърсяване от автомобилния транспорт зависи и от вида на преминаващите автомобили (леки, товарни), състоянието им, скоростта, пътните и климатични условия.

За намаляване на шума от транспортните средства трябва да се подобри пътната инфраструктура. С тази цел се предвижда реконструкция и рехабилитация на съществуващата улично-пътна мрежа в общината.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ - Враца организира извършване на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда. Осъществяваният контрол е превантивен, текущ и последващ.

За територията на община Борован няма данни за превишения нивата на шума на производствените предприятия, намиращи се в обособените производствени зони. Има различни локални източници на шум (работилници, търговски обекти, заведения и др.) с ограничен обхват на шумово въздействие. Няма данни за превишения на шума в жилищните зони.

- ***Други вредни физични фактори***

На територията на община Борован няма изградени обекти и други антропогенни източници, които са доказани замърсители, допринасящи за промяна в радиационната обстановка. Не са известни данни за разположени на територията на общината значителни източници на нейонизиращи лъчения. Няма установено завишаване на естествения радиационен фон.

Като правило, източници на електромагнитни полета са и радиопредавателите на къси, средни и дълги вълни, частните радиостанции на УКВ, телевизионни предаватели и ретранслатори, подстанции за високо напрежение - открити и закрити, електропроводи, трафопостове, хранящи жилищни квартали, късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др., радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели). За посочените предаватели няма експертни оценки, не е определяна хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация дали интензитета на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) - 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ). Липсата на данни от измервания, информация за експертизи и други проучвания показва, че източниците на ЕМП не са предмет на наблюдение и контрол както по време на проектирането и изграждането, така и при експлоатацията им.

- ***Радиационна обстановка***

Наблюденията и контролът на радиационните параметри е част от основните компоненти на околната среда. Дейностите, свързани с този контрол са непрекъснати и периодични и от изключително значение за опазване качеството на околната среда. Радиационният контрол на територията на РИОСВ-Враца се извършва от Регионална лаборатория – гр. Враца. С цел следене наличието на радионуклиди в атмосферния въздух през годината са набрани 27 бр. аерозолни филтъра от стационарната станция в гр. Враца. Не са констатирани повишавания на специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви и дънни утайки е реализиран в 23 бр. пункта. През годината са взети 58 бр. почвени проби и 6 бр. дънни утайки от пунктовете на Национална система за мониторинг на околната среда /НСМОС/ в 3-100 км зона на

АЕЦ „Козлодуй“. Гама-спектрометричният анализ на пробите показва, че няма сериозни отклонения в измерената специфична активност на радионуклеидите спрямо характерните за региона.

3.11. Недвижимо културно наследство

На територията на Община Борован по информация от архива на НИИКН обектите на недвижимото културно наследство са:

- „Лобно място на Методи Тарльовски Свален“ – с. Борован (6 км. западно) в м. „Мъртвината“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – за сведение.
- „Лобно място на ятаци“ – с. Борован (0.4 км западно) в м. „Велчова падина“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- „Борованската могила“ – с. Борован (5 км. южно). Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- „Партизански лагер Свален“ – с. Борован (3 км северно) в м. „Барата“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – за сведение.
- „Лобно място“ – с. Борован (3 км южно) в м. „Врачанка“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- „Лобно място на Коста Петров“ – с. Борован (5 км северно). Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- „Партизанско скривалище“ – с. Борован (4 км южно) в м. „Рибине“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- Църква „Св. Николай 1843г.“ – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителна; художествена. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Велика Велкова Пановска – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Христо Марков Нонински – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.

- Къща на Петър Тодоров Николчовски – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Велчо Лаков Пеев – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Тодор Ненков Цондоровски – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Стефан Илиев Събински – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на д-р Виолета Пелова – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Андрей Г. Герговски – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Костадин Г. Поповски – с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Паметник – бял врачански камък и бронзова статуя на войник. Височина – 5 м., ширина – 2.3 м. ВП на загиналите за Отечеството във войните 1885г., 1912-1913г., 1915-1918г. – с. Борован, в парка в центъра на с. Борован. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Църква „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Добролево. Според научната и културната област, към която се отнася – художествен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Паметник-постамент с войник от бял камък. Височина – 5 м. ВП на загиналите в Балканската война, Междусъюзническата и Първата световна война 1912-1913г., 1915-1918г. – с. Добролево, в двора на училище „Св. Св. Кирил и Методий“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- „Лобно място 1923г.“ – с. Малорад (северозападно край селото“. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- Паметна плоча от черна мозайка. Височина – 2.8м, ширина 1.6м. ВП на загиналите в Балканската война, Междусъюзническата и Първата световна война 1912-1913г., 1915-1918г. – с. Малорад. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.

- Къща на Гаврил Георгиев Тошков – с. Нивянин. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Иван Василев – с. Нивянин. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Къща на Иван Стефанов Тошков – с. Нивянин. Според научната и културната област, към която се отнася – архитектурно-строителен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Родната къща на Иван Нивянин /Жаров/ - с. Нивянин. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- Църква „Св. Параскева“ – с. Нивянин. Според научната и културната област, към която се отнася – художествен. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Паметник – бял врачански камък Четиристранна пирамида с основа 0.98/0.95м, височина – 4.25м. ВП на геройски загиналите през Освободителните войни 1912-1913г., 1915-1918г. – с. Нивянин в централен парк на с. Нивянин пред кметството. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Гробището при Сираково и Антична крепост и антично селище – с. Сираково (2 км западно). Според научната и културната област, към която се отнася – археологически, народна старина.. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – местно.
- Двете могили /на върха/ - с. Сираково (северно от селото). Според научната и културната област, към която се отнася – археологически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична. Категория на НКЦ – национално.
- Паметник – бял камък. Височина 3 м. Ширина 1.5 м. ВП на загиналите в Балканската война 1912-1913г. – с. Сираково (северозападна част на с. Сираково). Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – единична.
- Мемориалният комплекс „Ботев път“, който включва трасето на похода на Ботевата чета от Козлодуйския бряг до Врачанския балкан, заедно с разположените по него исторически ПК, обявени в ДР бр. 18 от 1979г.: Козлодуйски бряг, Матеев геран, Попово ханче, Милин камък, лобно място на Давид Тодоров, Ботева поляна „Веслец“, връх „Околчица“, падината „Йолковица“ – лобно място на Христо Ботев. Според научната и културната област, към която се отнася – исторически. Според пространствената структура и териториалният обхват – групов. Категория на НКЦ – национално.

Въз основа на наличната информация и наблюдения на място се установява следната характеристика на НИНКН по отношение на тяхната категория:

- национално – 2 културни ценности;
- местно/за сведение – 8
- декларирани без статут – 23
- видова принадлежност: Исторически – 14 бр., Археологическа културна ценност – 2 бр., Архитектурно-строителни – 13 бр., Художествени – 3 бр.
- Съхраненост – като цяло – слаба; теренните обхождания и деклариране, както и категоризация, описания, регулярни археологически проучвания са основно от 1960-те и 1970-те години;
- използване – в много ограничена степен се използва потенциала на културните ценности;
- проблематика – критично състояние на паметниците като цяло – не се поддържат, не се извършва научна реставрация, те са плячка на иманяри, обрасли са с растителност, не се упражнява никакъв мониторинг по отношение на състоянието на културните ценности;
- фазите на проучване на отделни обекти на КН – не се проучват културните ценности, няма система за провеждане на отделни фази на проучване;
- изявен или недостатъчен обществен интерес към отделни обекти НКЦ – като цяло публичният интерес е незначителен, което се дължи на десетилетия изоставеност, занемареност, разруха на културните ценности, които в очите, представите и съзнанието на обществото нямат съществена стойност; този тип отношение се предопределя и от недостатъчната култура, образование и публична загриженост

Войнишките паметници на територията са представени в следната таблица:

На територията на Община Борован са регистрирани 5 бр. военни паметници, регистрирани в Областен регистър „Военни паметници и картотека“ на област Враца.

РЕГИСТЪР НА ВОЕННИТЕ ПАМЕТНИЦИ В ОБЩИНА БОРОВАН

Номер	Област /община/ населено място	Точно наименование	Вид на обекта	Точно местоположение
1.	Област Враца, община Борован, с. Нивянин	ВП на геройски загиналите през Освободителните войни 1912 - 1913г.; 1915-1918г.	Паметник – бял врачански камък Четиристранна пирамида с основа 0.98/0.95м., Височина 4.25м.	Централен парк на с. Нивянин пред кметството
2.	Област Враца, община Борован,	ВП на загиналите в Балканската война	Паметник от бял камък,	Северозападна част на с.

	с. Сираково	1912-1913г.	Височина 3 м., Ширина 1,5 м.	Сираково
3.	Област Враца, община Борован, с. Малорад	ВП на загиналите в Балканската война, Междусъюзническата и Първата световна война 1912-1913г., 1915-1918г.	Паметна плоча от черна мозайка, Височина 2,8 м., Ширина 1,6 м.	Пред входа на кметството на с. Малорад
4.	Област Враца, Община Борован, с. Борован	ВП на загиналите за Отечеството във войните 1885г., 1912-1913г., 1915-1918г.	Паметник – бял врачански камък и бронзова статуя на войник, Височина 5м., Ширина 2,3 м.	В парка в центъра на с. Борован
5.	Област Враца, Община Борован, с. Добролево	ВП на загиналите в Балканската война, Междусъюзническата и Първата световна война 1912-1913г., 1915-1918г.		

1. ВП се намира се в с. Нивянин, Община Борован, Област Враца, централният парк на селото, на 50 м. Западно пред кметството. Паметник на геройски загиналите през освободителните дойни 1912-1918г. В основата на ВП е четиристранна фигура с размер 1.5/1.5 м., завършващ с четиристранна пирамида и кръст. Височина – 4 м. От всяка страна са изписани имената на героите. Изработен е от врачански бял камък. Проектант и изпълнител е Бизе - Италианеца. Дата на откриване – 29.05.1920г. ВП е изграден със средства от дарение от признателните селяни и близки. Собствеността на земята, на която ВП е построен е публично общинска собственост. ВП увековечава героите от войните 1912-1918г. Паметника се чества на 29.05: датата на гибелта на поета Иван Нивянин на когото селото носи името. На ВП са изписани годината на въздигане на паметника – 1920 г. и имената на загиналите и мястото на гибелта. Състоянието на паметника се оценява като *добро*.



2. ВП на загиналите в Балканската война се намира се в с. Сираково, Община Борован, Област Враца, в северозападната част на селото. Паметника е висок 3 м. И широк 1.5 м. Изработен е от бял камък. Средствата за издигане на ВП са събрани от местното население. ВП и земята, на която е построен е публично общинска собственост. Паметника увековечава величието и героизма на загиналите в Балканската и Европейската война. Чества се на 06.05. Състоянието на паметника е оценено като *лошо*.



3. Две паметни плочи в чест на загиналите през Балкански воини и Първата световна война са ситуирани в с. Малорад, Община Борован, Област Враца. Паметните плочи са поставени от двете страни на стълбището във фойето на „Дом – паметник“ с. Малорад /сградата на кметство с. Малорад/. Двете паметни плочи са с размери: Ширина -1.60м., височина- 2.80м. Плочите са от гранит, колоните от бял мрамор. Проектант и изпълнител на ВП е Инженер архитект Дограмаджиев. Паметните плочи са открити от Военния Министър Полковник Иван Вълков на 28 октомври 1928г. Сумата за паметните плочи е включена в сумата за построяване на цялата сграда на дом паметника. Паметника е общинска собственост. ВП увековечава героите от воините. Паметника се чества на Националния празник на България - 3 март. Състоянието на паметника е оценено като **добро**.



4. Паметник на загиналите в Балканската война. Ситуиран е в с. Борован, общ. Борован, обл. Враца в парка в центъра на селото. Паметника е с размери 5/2.3 м. Постаментът е изграден от врачански бял камък и бронзова статуя на войник. Проектант и изпълнител на ВП е Марко Марков. Открит е на 22.05 с участието

на военно поделение 35-ти пехотен полк – гр. Враца. Изграден е с помощта на средства от местното население. ВП е публично общинска собственост. Паметника увековечава участниците във войните 1912 – 1918г. Изписани са убитите през войните. Състоянието на ВП е оценено като **добро**.



5. Паметник на загиналите в Балканската война е разположен в с. Добролево, общ. Борован, обл. Враца в двора на училището. Паметникът постамент с войник е с височина 5 метра и е изработен от бял камък. Проектанти и изпълнители на ВП са Франческо Занкета и Паоло Лоизи. Официално е открит на 28.08.1925г. Построен е със средства събрани от местното население. Паметникът е публично общинска собственост. Увековечава участниците във войните 1912 – 1918г. Паметникът се чества на 28.08. На него са изписани убитите през войните. Състоянието на ВП е оценено като **лошо**.



Визията за опазване, използване, експониране на обектите на НКН на екипа, Възложителя и местната общност е в съответствие и с плановете и програмите на по-високото пространствено ниво - на Северозападния район на планиране (ниво NUTS 2 на европейското пространство на планиране). На територията на Северозападния район на планиране съществуват над 3 883 бр. недвижими културни ценности, вписани в регистрите на НИНКН и стотици, които не са включени в тях. В НКПР 2013-2025 е заложено разкриване на потенциала на територията и интегрирано използване на културните и природните ценности.

Това е най-близкият до Западна и Централна Европа – стратегически и граничен район в историческото си развитие – граница на Римската империя, на Източно-римската империя/Византия, на Българската средновековна държава, на Османската империя в различни исторически периоди с интензивни връзки със Западна Европа.

В Националната концепция за пространствено развитие – НКПР 2013-2025, Община Борован попада в Западното териториално културно пространство – отворено към европейските културни пространства, включващо обобщено темите: „Античност“, „Българско Средновековие 9-14 в.“, „Късно Българско Средновековие 17-19 в.“, „Византия“, „Европа и Османската империя 14-19 в.“, „Традиционна архитектура, традиции и обичай“, „Необарок“, „Неокласицизъм“, „Сецесион“, „Романтизъм“, „20 в. Интернационализъм и модернизъм“, „20 в. Тоталитарна архитектура, изкуство, символи“, „Християнско изкуство“, „Природни и култови феномени“.

Отразявайки съвременните политики по отношение на наследството и тенденциите по отношение на този невъзобновяем ресурс, ОУП предлага защитени територии за

опазване на НКН по смисъла на чл. 79, ал. 5 и 6 от ЗКН с устройствени режими за тях при спазване на утвърдените режими за опазване на единични и групови НКЦ и съгласно Наредба 7 за правила и нормативи за устройството на отделните видове територии и устройствени зони. Това е едно предизвикателство към местните равнища на управление да разработят индивидуални програми за охрана, почистване, поддържане и популяризиране сред местното население – необходими стъпки за успешното и устойчиво пространствено, икономическо и регионално развитие, да поставят специален акцент върху: обединяването на процесите на децентрализация на правомощия и функции по отношение на наследството с финансовата децентрализация; и укрепването на административния и програмния капацитет на общинско равнище за усвояване на средствата от фондовете на ЕС.

За археологическите обекти, за които липсват режими се предлагат временни режими за опазване, съгласно чл. 35 на Наредба 7 за правила и нормативи за устройството на отделните видове територии и устройствени зони преди назначаването на междуведомствена комисия за изготвяне на режими за опазване, съгласно чл. 159, ал. 2. ОУП съдържа схема на НКН, в която са отразени всички защитени територии.

3.12. Население и човешко здраве

В ОУПО е извършен обстоен анализ на демографския и трудов потенциал в общината, като се подчертава отсъствие на голям човешки потенциал и активното механично движение, като базови причини за ограничените възможности за развитие на икономически структури. Направена е прогноза за демографското развитие на община Борован.

- **Демографско състояние на населението на община Борован**

Населението на община Борован е най-важният социално-икономически ресурс, който заема важно място в процеса на регионалното развитие. Човешките ресурси, освен производител, са и потребител на материални и духовни блага, което ги прави определящ и лимитиращ фактор за развитие на всяка територия. По тази причина броят и съставът, характерът на възпроизводството и географското разположение на населението играят първостепенна роля в развитието на общината и областта.

Демографският фактор е един от основните, ползвани както за анализи на социално-икономическото и инфраструктурното развитие на населените места и териториалните общности, така и за параметриране на устройствените решения в устройствените планове. С броя на населението (настоящо и прогнозно) се определят различните потребности на населението от жилища, социална и техническа инфраструктура, зелената система и др.

Източници на информация: Национален статистически институт (НСИ).

Брой и гъстота на населението

Община Борован е една от малките по територия и население общини в България. Данните от последните години ни показват постоянна тенденция на намаляване на дела на населението, което през 2017г. е 5563 души, през 2016г. е 5376 души, докато през 2011г. населението на общината е наброявало 5685 души. През периода се наблюдава увеличение на броя на населението през 2015г. и 2017г., но този факт коствено може да бъде обвързан с местните избори през 2015г., тъй като веднага след това през 2016г. населението пада под нивата от 2014г. Във всички населени места, съставляващи

община Борован, през разглеждания период се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението. Като общински център с. Борован от 2265 души през 2011г. през 2016г. вече наброява 2126 души. От останалите населени места, съставляващи общината, най-съществено е намалението на населението на с. Малорад, което през 2011г. е наброявало 1865 души, а през 2016г. е вече 1661 души.

От разпределението по пол на населението в населените места на община Борован, броят на мъжете и жените е относително равен, като дори е налице лек превес на броя на мъжете спрямо жените, като общо за общината броя на мъжете през 2016г. е 2707 души, докато на жените е 2669 души. Съотношението на броя на мъжете към броя на жените в общинския център с. Борован също е относително равен – 1073 мъже към 1053 жени за 2016г. От данните в следващата таблица отчетливо се вижда, че населението на община Борован над 50 години е 2414 души към 31.12.2016г. Освен това се затвърждава тенденцията с напредването на възрастта броя на жените да надвишава броя на мъжете, като за лица над 80 години броя на жените /215 души/ е почти два пъти по-голям от броя на мъжете /117 души/.

Разпределение на населението по 5 годишни възрастови интервали и пол в община Борован към 31.12.2016г.

	Общо	0-4	5-9	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80+
				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
				14	19	24	29	34	39	44	49	54	59	64	69	74	79	
Общо	5376	246	280	348	292	292	291	251	276	343	343	291	312	371	442	407	259	332
Мъже	2707	123	163	182	153	164	169	128	143	196	186	166	159	175	201	176	106	117
Жени	2669	123	117	166	139	128	122	123	133	147	157	125	153	196	241	231	153	215

Източник: НСИ, Инфостат

Населението на община Борован към 31.12.2017г. е 5333 души, от които 2688 души са мъже, а 2645 души са жени. Като имаме предвид площта на територията на община Борован- 210,73 кв.км, този показател, заедно с населението, определят средната гъстота на населението на територията на общината, която е 25,3 д/кв.км, която е по-ниска от средната за страната – 63.51 д/кв.км, и средната гъстота на населението на област Враца – 42,07 д/кв.км.

Полова структура

Динамиката на раждаемостта и смъртността са главните фактори, определящи половата структура на населението на една административно-териториална единица, но освен тях влияние оказват и различията и особеностите на мъжете и жените, тяхното място и роля в семейството, участието им в трудовия процес, техния социален статус.

В общинския център с. Борован броя на мъжете е с 20 повече от броя на жените, съответно 1073 мъже към 1053 жени. Съотношението се запазва и на общинско ниво, където разликата е 38 мъже повече, което затвърждава тенденцията мъжкото население да преобладава над женското, а в това отношение община Борован е една от малкото общини на територията в страната.

Възrastова структура

Интервалите за изследване на възрастовата структура на населението в община Борован, които ще представим са разделени в 5 годишни интервали, като основно значение за разделянето на населението на възрастови групи се свързва с

възможностите им за участие в трудовия процес, като по този начин се придобива ясна представа за репродуктивните възможности на населението. Ако използваме типологията за разделяне на населението на община Борован на 3 типа възрастови структури, а именно поколение на децата, поколение на родителите и поколение на прародителите, отчетливо ще видим, че населението на община Борован се характеризира с регресивен тип на възпроизводство. Както е видимо от данните в следващата таблица ще видим, че население на 50 и повече навършени години (2414 души за 2016г.) превишава значително като брой поколението на население от 0-14 навършени години, което наброява едва 874 души към 31.12.2016г., като съотношението е почти 1/3.

Разпределение на населението по 5 годишни възрастови интервали и пол в община Борован към 31.12.2016г.

	Общо	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80+
Общо	5376	246	280	348	292	292	291	251	276	343	343	291	312	371	442	407	259	332
Мъже	2707	123	163	182	153	164	169	128	143	196	186	166	159	175	201	176	106	117
Жени	2669	123	117	166	139	128	122	123	133	147	157	125	153	196	241	231	153	215

Източник: НСИ, Инфостат

От съпоставката на представените данни до момента се вижда, че населението на община Борован силно застарява, като процесът на застаряване ще продължава да има негативно отражение както върху настоящето състояние, така и върху състоянието на естествено възпроизводство на населението в общината.

Трудоспособен контингент

При разпределението на населението в под, във и над трудоспособна възраст и по пол в община Борован се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението в под трудоспособна и над трудоспособна възраст, докато населението в трудоспособна възраст запазва относително еднакви стойности през разглеждания период. Естествено, формирането на трудоспособния контингент зависи пряко от възрастовата структура на населението. Лицата, които съставляват контингента от под трудоспособна възраст през 2016г., са 923 души (в сравнение с 2011г., когато са били 1014 души). Делът на мъжете в над трудоспособна възраст е по-малък в сравнение с дела на жените от тази категория, докато картината на населението в трудоспособна възраст се променя – мъжете в трудоспособна възраст в община Борован са 1575 души, докато жените са 1223 души за 2016г., като прави впечатление, че през разглеждания период се запазва относително това съотношение на населението в тази категория.

Характерното за община Борован е наличието на висок дял на населението в под трудоспособна възраст, като тенденцията вероятно се дължи на населението от ромски произход в общината. Освен това от представените данни до момента отчетливо се вижда застаряване на населението, както при мъжете, така и при жените, като в относителния дял на населението в под трудоспособна възраст преобладава мъжкото население, като тази тенденция се обръща при населението в над трудоспособна възраст, както е видно от представените данни в таблицата, което вероятно се дължи на съществуващата разлика в средната продължителност на живота в полза на жените.

Отчетените тенденции в демографските процеси в общината до голяма степен ще определят и бъдещото развитие - населението ще продължи да намалява и да застарява в краткосрочен и средносрочен план, което води до промени в разпределението на трудовите ресурси и нуждите от социални грижи.

Етническата структура на населението има важно значение за начина на живот и поведение на населението. Добре изразена е връзката между етническата принадлежност и репродуктивната нагласа и поведение на населението.

Община Борован има някои характерни особености по отношение на етническата структура на населението. Данните от преброяването през 2011г. показват по-висок относителен дял на ромската етническа група в сравнение със средните стойности за страната и област Враца. Сравнително по-нисък е дялът на турската етническа група, спрямо средните за страната и за областта. Най-висок е дялът на българския етнос, което следва тенденцията за страната и региона. Тези особености в етническата структура на селищата в общината определят съществуващите вътрешнообщински различия в равнището на раждаемост и образование на населението, неговата трудова заетост, миграционна подвижност и др.

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на показателите и коефициентите за раждаемост, смъртност, брачност, бракоразводимост и естествен прираст. Промените в стойностите на тези показатели са във взаимна зависимост. Така например, върху раждаемостта влияние оказва броят на браковете и разводите. В същото време върху броя на сключените бракове влияе раждаемостта през минали периоди, когато се формират контингентите, които в последствие сключват брак. Връзка съществува и между естественото възпроизводство и демографските структури на населението (полова, възрастова и семейно-брачна). Влияние върху раждаемостта и естествения прираст оказват също традициите, свързани с етническа и религиозна принадлежност на населението.

През изследвания период (2001- 2015г.) се наблюдава тенденция за увеличение на коефициента на раждаемост, като най-високи стойности са измерени през 2012 (12,1‰). Не се наблюдава точно определена тенденция на стойностите на смъртността, най-високи стойности са отбелязани през 2005 година -31,6‰, а най-ниски през 2011 година – 20,3 ‰. Отрицателният естествен прираст е характерен за територията на страната и областта. Дължи се на процесът на демографско остаряване на населението и неговото отражение върху демографските структури. Механичното движение на населението, както и етническата структура, също оказват влияние върху тези процеси. Населението в репродуктивна възраст се насочва към по-големи икономически центрове на растеж, което води до намаляване на жените във фертилна възраст. През последните години съществува тенденция за увеличаване на емиграционната нагласа при младите жени. Това е фактор, който ще продължи да се отразява върху тоталния коефициент на плодородие и цялостното развитие на естественото възпроизводство на населението на община Борован.

Здравно състояние на населението на община Борован

В ценностната система на българските граждани здравето винаги е заемало едно от челните места. Основна функция и грижа на държавата е опазване и възстановяване на здравето и повишаване на качеството на живот на всички български граждани. Здравето е не само право на всеки гражданин, гарантирано от Конституцията на страната, но и задължение на всеки, свързано със спазването на законодателството и поддържането на здравословен начин на живот, водещ до по-високо благополучие.

В синхрон с Националната здравна стратегия и Стратегическата рамка на политиката на здравеопазването за подобряване здравето на нацията през периода 2017 – 2021 г., приоритетните направления за подобряване на здравния статус на населението са насочени към подобряване качеството на профилактичната дейност и на диспансерното наблюдение, повишаване квалификацията на медицинските специалисти, осигуряване на квалифицирани кадри, оптимално обхващане на населението с лекарска помощ и оказване на 24 часово медицинско обслужване, повишаване здравната култура на населението чрез здравни образователни кампании и персонални консултации.

Здравен статус и здравен риск

Здравен статус

Причините за заболяемостта в Община Борован не се отличават от тези на областно и национално ниво. Влошаване на здравето на хората е свързано с бедността, породена най-вече от високия процент на безработица и ниските пенсии на възрастното население, непълноценния и нездравословен начин на живот. Невъзможността на немалка част от населението да си осигури навременно и качествено лечение води до увеличаване на смъртността.

Наблюдението върху заболяемостта на населението показва тенденция към нарастване броя на диспансерно болните, като водещи заболявания са заболяванията на сърдечно – съдовата система, онкологични и мозъчно-съдовите заболявания. Не малък дял заемат и психичните заболявания. Фактори за здравен риск сред населението са употребата на алкохол, тютюнопушенето, стресът, нерационалното хранене, замърсяванията на околната среда и др.

Тревожен е фактът, че зачестяват броя на заболелите от диабет и сърдечно – съдови заболявания в млада възраст.

Структура на заболяванията

Заболяване	Брой лица
Болести на сърдечно - съдовата система	1 703
в т.ч. хипертонична болест	1 132
исхемична болест на сърцето	308
мозъчно – съдова болест	352
Болести на храносмилателната система	355
в т.ч. язвена болест	144
Болести на пикочно – половата система	328
в т.ч. нефрити и нефрози	80
Болест на кръвта и кръвните органи	104
Болести на дихателната система	473
Болести на ендокринните жлези, обмяната и храненето	509
в т.ч. диабет	298

Алергични заболявания	204
Болести на нервната система	246
Онкологични заболявания	146

Възрастова структура на заболяванията

Възраст	Брой заболявания
До 7 години	272
От 7 до 14 години	200
От 15 до 17 години	115
От 18 до 54 години	875
Над 54 години	1979

Анализ на здравословното състояние на пациентите

Застаряващо население, с висок процент заболявания на сърдечно-съдовата система и болести на ендокринната система (захарен диабет), като непосредствено след това се нареждат онкологичните заболявания и заболявания с алергична генеза.

ИЗВОДИ : Здравословното състояние и здравния статус на населението е интегрален показател за социално-икономическото развитие на страната, качеството на живота на населението и качеството на развитие на човешкия капитал.

Обобщената оценка на болестността, заболяемостта и смъртността по причини за умирация показва, че основните проблеми на здравето на населението в общината са в пряка зависимост със застаряване на населението и със широкото разпространение на рисковите фактори, породени от икономическото развитие и стила на живот.

Като водещи и социално значими заболявания в областта се определят: болестите на органите на кръвообръщението, болести на дихателната система и злокачествените новообразувания.

Здравен риск

Рискови фактори, влияещи върху здравето на населението в общината:

- ✓ Описаните вече демографски фактори, водещи до депопулация – ниска раждаемост на фона на висока обща смъртност, отрицателен естествен прираст, задълбочаващите се външно миграционни процеси;
- ✓ Социално-икономическите фактори, с влияние върху здравния статус на населението в общината – заетост, безработица, бедност.
- ✓ Ниска здравна култура на част от населението – особено за населени места с ромско население.
- ✓ Характеристика на заболяемостта: тенденция на повишаване на общата заболяемост; задържащ се висок относителен дял на болестите на дихателната система, сърдечно-съдовите заболявания, тези на пикочо-

половата система, новообразувания и др. в структурата на общата и хоспитализирана заболяемост;

- ✓ Липса на болнични структури за долекуване и хосписи.

Здравният риск за населението в община Борован идва от рязко променените социално-икономически условия през последните десетилетия и свързаните с това стресови промени във психо-физичния статус на хората.

На територията на общината няма големи промишлени обекти, които са източници на замърсявания на въздух, почви и води от рисков характер за здравето на хората.

Потенциален здравен риск в бъдеще представляват нерешените проблеми с канализацията, пречистването на отпадъчните води и третирането на отпадъците в селищата на общината.

Здравен риск за населението на определени крайречни територии от общината носи опасността от евентуални извънредни катастрофални поройни наводнения (стогодишна вълна) и свързаните с тях санитарно-хигиенни проблеми, на каквито сме свидетели през лятото на 2014 г. в района на Северозападна България. Рискът от наводнения в община Борован е малък.

Обобщено, моментното състояние на заболяемостта в района на община Борован не показва наличие на потенциален здравен риск, но той в бъдеще може да нарастне, ако не се вземат своевременни превантивни, в това число и устройствени мерки.

Прегледът на текущото състояние на компонентите на околната среда и ландшафта в община Борован показва, че съществуват редица проблеми, чието решаване изисква вземането на своевременни планови устройствени мерки чрез ОУП на общината.

Проблем представляват и *свлачищата* в община Борован. Налични са 3 свлачища – 2 бр. в село Борован и 1 бр. в село Добролево.

От естествените фактори най-важни са колебанията на нивата на подземните води, които от своя страна са свързани с валежния режим и снеготопенето. Наличието на влаголюбива растителност и заблатявания в различни части на града показват, че на много места в града водата играе съществена роля във свлачищния процес.

Антропогенните фактори за активността на склоновете процеси са свързани основно с дейностите, развивани в застроената част на града. Това са най-вече строителните дейности, свързани с подкопаване или претоварване на части от склоновете, както и оводнявания вследствие на течове от ВиК мрежата. Допълнително въздействие на склона оказват и вибрациите от тежкия транспортен трафик в рамките на града, особено в участъци, при които съотношението на задържащите към активните сили по склона е близко до границата на равновесие.

Относно *сеизмичността* в района, съгласно нормите за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони (Наредба 2, ДВ бр. 68 от 21.08.2007) районът на община Борован попада в зона с очаквана интензивност от VII степен сътресяемост за период 1000 години (при средни инженерногеоложки условия) и е със сеизмичен коефициент $K_C = 0,10$.

3.13. Материални активи

Оценката на материалните активи на общината обхваща съществуващите обекти на:

- жилищния сектор;

- социалната инфраструктура;
- търговия, обществено хранене, услуги, финансово и делово обслужване, телекомуникации
- техническата инфраструктура;

3.13.1. Материали активи в жилищния сектор

Състоянието на жилищният фонд и жилищният стандарт на населението са важни характеристики за изпълнение на задачите на устройственото планиране. Жилищния фонд и състоянието му като система на обитаване е в зависимост от броя на населението. Върху развитието му оказват значение различни качествени и количествени показатели.

Предвид важни характеристики на жилищния фонд, които не се наблюдават от текущата статистика, анализът се базира и на данните от последното преброяване. Връщайки се по тази причина към 2011 г., населението на община Борован (5554 човека) е разполагало с 3590 жилища с 244 хил.м² полезна и 189 хил.м² жилищна площ. На база всички жилища, потреблението е значително над средните европейски стандарти – 646 жилища на 1000 обитатели, около 34 м² жилищна площ на човек и 1,5 обитатели на жилище.

Всички жилища	
Жилища - брой - 2011 г.	3590
Полезна площ - хил. м ²	244
В т. ч. жилищна	189
Жилищна площ на човек – м ²	34,1
Жилища на 1000 души	646
Среден брой лица на едно жилище	1,5
Необитавани жилища	1403
Дял необитавани жилища	39,1%

Източник: НСИ

Най-големият дял на наследения жилищен фонд е създаден в периода 1946 – 1960 г. (51,2%). Най-активно строителство през този период е имало в с. Добролево – от тогава са над 62% от сегашните жилища. Следват селата Нивянин (58,9%) и Сираково (58,8%). Следващите 2 десетилетия (1961-1980) са добавили втория по големина дял – 26,1%. Най-малки от този период са дяловете на с. Добролево (12,2%) и с. Сираково (13,3%). За останалите села, съответните дялове варират в диапазона от 30% (с. Борован), до 33% - с. Нивянин. През последните 2 десетилетия на миналия век, към фонда са добавени скромните 4,8%. Лидер в този период е общинският център – 8,2%. Строителството в с. Добролево (2 жилища) и с. Сираково (само 1 жилище) вече е почти замряло. Фондът отпреди 1945 г. (с възраст над 73 години), има дял от 17,8% (при 10,3% за страната). Възпроизводството на жилищата от началото на настоящия век почти спира. През последните 17 години са построени само 6 жилища – 2 в общинския център и 7 в с.

Малорад. За отбелязване е фактът, че от 2011 г. насам, в общината не е построено нито едно жилище!

Традиционно, по вида на *конструкцията*, жилищният фонд се представя в четири обобщени категории: панели, стоманобетон, масивни (носещи тухлени стени и стоманобетонни плочи или гредоред) и паянтови.

Към края на 2017 г., панелните жилища са само 3 бр. – 2 бр. в общинския център и 1 бр. в с. Малорад. Макар, че панелни еднофамилни жилищни сгради съществуват, в случая може да се предположи, че тази категория в община Борован е по-скоро статистическа грешка. Стоманобетонните също са със символичен дял – 0,1% (4 бр.) и са регистрирани в същите селища – с. Борован и с. Малорад. Категорията «масивни» доминира категорично с дял от 96,7% (3472 бр.). Паянтовите жилища са 3,1%, разположени неравномерно в селищата на общината. Най-големи дялове има в с. Борован (5,5% - 71 бр.) и с. Нивянин (3,6% - 19 бр.). В с. Сираково няма нито едно паянтово жилище. За сравнение, националната величина по този показател е 8,7%, но изключвайки градовете, този дял е 21,5%. Независимо от този благоприятен за община Борован факт, отчитайки и възрастта на фонда, може да се направи обобщена оценка, че жилищният фонд е силно амортизиран. Над 15% е за снос, а други 80% са за обновяване (включително енергийно саниране).

По отношение на *етажността*, община Борован може да бъде наречена «едноетажна». В такива сгради са 80,4% от жилищата. В с. Сираково 95% от къщите са едноетажни, а в с. Добролево – 97,2%.

Според текущата статистика, всички жилища, с изключение само на 29 бр., са снабдени с електричество. По отношение на канализация, близо 3000 (83,2%) се водят, че имат такава. Водоснабдени са 91,7% - 3283 жилища. Без вода и канал са 7,5% и други 0,8% са без всякакво благоустрояване. В действителност резултатът е много по-различен от горния:

- Свързани към обществена канализация са 197 от общо 2187 обитавани жилища – 9% (при над 83% «с канализация» в текущата статистика). Но и тези данни са под въпрос, защото към 2019 г., община Борован все още няма развита инфраструктура за събиране, пречистване и отвеждане на отпадъчните води;
- Над 84% (1848) от обитаваните жилища в общината са заустени в ями а други 6,5% (142) нямат никаква инсталация за отвеждане на отпадни води.

	КАНАЛ	ЯМА	БЕЗ
Община Борован	197	1848	142
с. Борован	144	619	71
с. Добролево	11	310	4
с. Малорад	11	677	12
с. Нивянин	27	145	49
с. Сираково	4	97	6

	КАНАЛ	ЯМА	БЕЗ
Община Борован	9,0%	84,5%	6,5%
с. Борован	17,3%	74,2%	8,5%
с. Добролево	3,4%	95,4%	1,2%
с. Малорад	1,6%	96,7%	1,7%
с. Нивянин	12,2%	65,6%	22,2%

с. Сираково	3,7%	90,7%	5,6%
-------------	------	-------	------

Източник:НСИ - преброяване 2011 г

Все още висока степен на недоизграденост има и във водоснабдителните системи. Към м. февруари, 2011 г., 92,1% от жилищата имат достъп до течаща питейна вода, но само 49,3 % са с вътрешен водопровод. Останалите 42,8% от имащи достъп до питейна вода са само с външен водопровод, а други 7,9% са без водоснабдяване. В допълнение, над 40% са загубите при пренос на водата поради силно амортизирани мрежи и чести аварии.

Водопровод, 2011 г.	Вътре	Вън	Без
Община Борован	1770	1538	282
с. Борован	772	403	117
с. Добролево	152	378	1
с. Малорад	547	431	104
с. Нивянин	208	257	60
с. Сираково	91	69	0

Водопровод, 2011 г.	Вътре	Вън	Без
Община Борован	49,3%	42,8%	7,9%
с. Борован	59,8%	31,2%	9,1%
с. Добролево	28,6%	71,2%	0,2%
с. Малорад	50,6%	39,8%	9,6%
с. Нивянин	39,6%	49,0%	11,4%
с. Сираково	56,9%	43,1%	0,0%

Източник:НСИ – преброяване 2011 г

Обобщената оценка на ВиК сектора е, че той е със сериозни дефицити както във физическата си изграденост, така и в качеството на услугите. Този факт има негативни последици в най-малко две посоки – жизнен стандарт и екология.

Важен елемент на благоустрояването е и *отоплението*. Почти всички жилища (97,5%) от жилищата се отопляват с твърди горива (дърва и въглища). Други 2,1% са на електричество. Останалите 0,4% са на газ, нафта, пелетни котли и др. Прекомерното използване на твърди горива за отопление на жилищата е един от основните източници на замърсяване на въздуха, особено при неблагоприятни климатични условия.

ОТОПЛЕНИЕ 2011 г.	Дърва и въглища	Електричество	Други
Община Борован	2133	45	9
с. Борован	803	23	8
с. Добролево	319	5	1
с. Малорад	691	9	0
с. Нивянин	218	3	0
с. Сираково	102	5	0

ОТОПЛЕНИЕ 2011 г.	Дърва и въглища	Електричество	Други
Община Борован	97,5%	2,1%	0,4%
с. Борован	96,3%	2,8%	1,0%

с. Добролево	98,2%	1,5%	0,3%
с. Малорад	98,7%	1,3%	0,0%
с. Нивянин	98,6%	1,4%	0,0%
с. Сираково	95,3%	4,7%	0,0%

Източник:НСИ

Друг важен фактор на жилищния стандарт е енергийната ефективност на жилищата. Към 2011 г., само 39 жилища (1,1%) са с топлоизолация, осигуряваща нормативната топлопроводимост, респективно, енергийна ефективност. За сравнение, делът на такива жилища в страната е 15,5%, а в област Враца – 9,4%.

Значително повече са жилищата с енергоспестяваща дограма – 133 (около 4%), но и по този показател общината отстъпва сериозно от националното (29%) и областното ниво – 18%. Основен принос за тази картина има общинския център с. Борован. Мерките за енергийна ефективност в останалите села обхващат символичен дял от жилищата.

ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ 2011 г.	Изолация	PVC прозорци
Община Борован	39	133
с. Борован	25	75
с. Добролево	4	10
с. Малорад	7	25
с. Нивянин	1	7
с. Сираково	2	16

ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ 2011 г.	Изолация	PVC прозорци
Община Борован	1,1%	3,7%
с. Борован	1,9%	5,8%
с. Добролево	0,8%	1,9%
с. Малорад	0,6%	2,3%
с. Нивянин	0,2%	1,3%
с. Сираково	1,3%	10,0%

Източник:НСИ

Традиционната за България силно преобладаваща частна собственост на жилищата е присъща и на Борован и то в още по-изявен вид. В края на 2017 г., 99,7% са частните жилища, при само 0,3% обществени (на общината и на държавата). Това са само 10 жилища, от които 5 са в общинския център, а останалите в селата Малорад (2 бр.), Нивянин (2 бр.) и Сираково – 1 бр. Долната таблица показва разпределението на жилищата по форма на собственост:

Жилища	публични	частни
Община Борован	10	3580
с. Борован	5	1287
с. Добролево	0	531
с. Малорад	2	1080
с. Нивянин	2	523
с. Сираково	1	159

Източник:НСИ

Основният извод от площните характеристики и статистическото потребление на жилища е благоприятен – Борован има достатъчно жилищен фонд и площи, които могат да осигурят добри количествени характеристики на жилищен стандарт.

3.13.2. Материали активи на социалната инфраструктура

Наличните материални активи на социалната инфраструктура включват системите на: образованието и обучението; социалните дейности; културните дейности и спорта.

3.13.2.1. Обществени центрове и социален сервиз

Системата на публичните услуги в община Борован е разгледана в два основни аспекта:

- Система на обществените центрове - пространствена локализация, функционален профил и ролята им за предоставяне на публични услуги на населението в общността;
- Развитие на функционалните подсистеми на публичните услуги.

Системата на обществените центрове, в синергия с транспортната инфраструктура, формира основния структурен „скелет“ на селищната мрежа на община Борован. Тя е основен интегриращ фактор за местната общност и за местната икономика.

Специализирани институции на територията на Община Борован

- Дом за деца лишени от родителски грижи – закрит със Заповед на Изпълнителния директор на АСП, считано от 01.01.2015г.

Социални услуги в общността

- Център за настаняване от семеен тип 1 и 2 – център за настаняване от семеен тип е услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. Капацитетът за настаняване от семеен тип е 15 деца или общо за двата центъра са 30 деца на възраст от 7 до 18 години.
- **Домашен социален патронаж** – общинска дейност и съществува от 1991г. Капацитетът на патронажа е 200 бр. Домашен социален патронаж обслужва лица над 65 годишна възраст; възрастни хора и деца с различни по степен и вид увреждания.
- **Социална услуга „Личен асистент“ по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ чрез дирекция „Социално подпомагане“** – към 2018г. в рамките на Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“, чрез Дирекция „Социално подпомагане“ е осигурена заетост на общо 20 безработни лица, които полагат грижи за свои близки с над 90 на сто трайно намалена работоспособност с право на чужда помощ, обгрижващи деца и внуци с над 50 на сто трайно намалена възможност за социална адаптация с право на чужда помощ.
- **Социална услуга „Личен асистент“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“** – по проект на Агенцията за социално подпомагане чрез Дирекция „Анализ, административно и информационно обслужване“ с партньор Община Борован. Реализирането на социалната услуга е стартирала на 08.11.2010г. след сключено споразумение за партньорство на Община

Борован. Услугата е била извършвана от 83 лични асистента, които са били предимно безработни.

- **Проект „Обществена трапезария“** – Социална услуга в общността за 90 бенефициента. Доставчик на услугата е Община Борован. Проектът е бил осъществен с финансовата подкрепа на Фонд „Социална закрила“ при МТСП.
- **Клубове на пенсионера и на хората с увреждания** – На територията на Община Борован функционират 4 пенсионерски клуба в селата Борован, Малорад, Добролево и Нивянин.

3.13.2.2. Образование

Детски градини и домове

Функциониращите детски градини на територията на Община Борован са 5, а детски домове – 1 бр.

- Обединено детско заведение „Юрий Гагарин“. Намира се в с. Малорад, ул. „Петър Кънчев“ 7. Обединеното детско заведение е с общинско финансиране.
- Целодневна детска градина „Митко Палаузов“. Намира се в с. Нивянин. ЦДГ е с общинско финансиране.
- Общински детски комплекс „Маша Белмустакова“ – с. Борован. ОДК "Маша Белмустакова" е извънучилищно педагогическо учреждение с общинско финансиране.
- Дом за деца лишени от родителски грижи „Цветко Сълковски“ – с. Борован, ул. „Ангел Йошков“ 21А.
- Целодневна детска градина „Тотка Петрова“. Адрес: с. Борован, ул. „Цено Мишов“ 2. ЦДГ е с общинско финансиране.

Обединено детско заведение „Иван Нивянин“ – с. Добролево. ОДЗ „Иван Нивянин“ е с общинско финансиране.

Училищно образование

Тази под-система на общественото обслужване е единствената с изцяло бюджетна издръжка (с изключение на 1 учебно заведение с държавно финансиране) и е приоритет в общинската политика. В същото време тя е изправено пред редица екстремни ситуации, като демографски срив, закриване на училища, сливане на паралелки.

Образованието в община Борован е с функционален обхват от предучилищно обучение до професионално образование. От предучилищното образование са детските градини, а от общото образование – основните и средните общообразователни училища, вкл. една професионална гимназия, която има подчертано регионално (надобщинско) значение. Съществуващите три основни училища на територията на общината са посещавани от общо 510 ученици (ОУ в с. Борован – 235; ОУ в с. Добролево – 117; ОУ в с. Малорад – 158).

На територията на общината има общо 4 функциониращи училища:

- Професионална Гимназия по Транспорт "Коста Петров", Село Борован, държавно финансиране.
- Основно Училище "Отец Паисий", с. Борован, общинско финансиране.

- Основно Училище "Св. Св Кирил и Методий", с. Добролево, общинско финансиране.
- Основно Училище "Свети Свети Кирил и Методий", с. Малорад, държавно финансиране.

3.13.2.3. Култура

Важен фактор в обществено регулиран сектор на социалния сервиз и запазване и развитие на културните ценности и фолклор имат **читалищата**. На територията на община Борован функционират следните:

- Читалище "Пробуда-Добролево" – с. Добролево.
- Читалище "Цани Иванов", с. Борован. Дейности: 2 бр Художествени колективи, Мъжка певческа група и женска певческа група; библиотека - 22930 тома.
- Читалище "Просвета 1919", с. Малорад. Дейности: 2 бр.: детски духов оркестър и танцов състав; 1 бр. кръжок по шахмат; библиотека - 13 760 тома.
- Читалище "Васил Левски 1908", с. Нивянин. Дейности: 2 бр.: певческа група и танцов състав; библиотека - 8299 тома.

3.13.2.4. Спорт

По-голяма част от съществуващите открити спортни площадки и съоръжения имат нужда от реконструкция и дооборудване при доказана необходимост със съблекални/санитарни възли, скамейки, съоръжения към игрищата, уреди за фитнес на открито, подходящо озеленяване.

3.13.2.5. Здравеопазване

Организация на здравеопазването в Община Борован

От първостепенна задача на всяка система, свързана със сектор здравеопазване, осигуряването на достъп на населението до основни здравни грижи, осъществявани в първична медицинска помощ. Независимо от заявените принципи на достъпност и равнопоставеност на здравноосигурените лица при получаване на медицинска помощ, населението от малките населени места среща сериозни трудности при нейното осигуряване. Това представлява един от основните проблеми в сферата на здравеопазването и при неговото преодоляване и подобряване здравната помощ ще се превърне в ефективна структура на предлаганите услуги за населението в община Борован.

В резултат на извършената здравна реформа у нас услугите в сферата на здравеопазването се представят от регистрирани по Търговския закон и Закона за лечебните заведения еднолични търговци. Здравното осигуряване на населението от Община Борован се обезпечава съгласно нормативните документи, определящи здравната реформа в цялата страна. На населението от общината бе дадена възможност за свободен избор на общопрактикуващ лекар и стоматолог. По данни от Районен център по здравеопазване – гр. Враца и РЗОК – Враца в общината функционират четири практики за доболнична медицинска помощ на общопрактикуващи лекари, а именно:

Лечебно заведение	Регистрационен номер на практиката	Управител и адрес на лечебното заведение	Лекари, работещи в лечебното заведение	Специалност
-------------------	------------------------------------	--	--	-------------

Екологична оценка на Общ Устройствен план на Община Борован, област Враца

ЕТ „Д-Р ДАНИЕЛ ДИЛКОВ“	0605111002	Д-Р ДАНИЕЛ ХРИСТОВ ДИЛКОВ, С. БОРОВАН, ОБЩИНСКА ПОЛИКЛИНИКА – обслужва и пациенти от с. Нивянин - 58	Д-Р ДАНИЕЛ ХРИСТОВ ДИЛКОВ	ОБЩА МЕДИЦИНА
ЕООД „АМБУЛАТОРИЯ ЗА ИНДИВИДУАЛНА ПРАКТИКА ЗА ПЪРВИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ Д-Р ЦЕЗАР ПЕНЧЕВ-2014“	0605111004	Д-Р ЦЕЗАР ПЕТРОВ ПЕНЧЕВ 1.С. МАЛОРАД, ОБЩ. БОРОВАН 2.ГР. ВРАЦА, Ж.К. „ДЪБНИКА“ ДО БЛ., АПТ. „ЕЛИ ФАРМА“	Д-Р ЦЕЗАР ПЕТРОВ ПЕНЧЕВ	ОБЩА МЕДИЦИНА
ЕТ „Д-Р ПЕНКА ЖЕЛЕЗАРСКА“	0605111005	Д-Р ПЕНКА ИВАНОВА ЖЕЛЕЗАРСКА – С. БОРОВАН, ПОЛИКЛИНИКАТА – обслужва и пациенти от с. Нивянин – 42	Д-Р ПЕНКА ИВАНОВА ЖЕЛЕЗАРСКА	ОБЩА МЕДИЦИНА, ВЪТР. БОЛЕСТИ
ЕТ „АРА-Д-Р СВЕТОЗАР ЦИГАРОВСКИ“	0605111006	Д-Р СВЕТОЗАР ЙОРДАНОВ ЦИГАРОВСКИ 1.С. ДОБРОЛЕВО, СЕЛСКА ЗДРАВНА СЛУЖБА /СЗС/ 2.С. СИРАКОВО - СЗС	Д-Р СВЕТОЗАР ЙОРДАНОВ ЦИГАРОВСКИ	ОБЩА МЕДИЦИНА

Стоматологичната помощ се представя от лекари-стоматолози в бившите стоматологични кабинети на общината.

Лечебно заведение	Регистрационен номер на практиката	Управител и адрес на лечебното заведение	Лекари, работещи в лечебното заведение
„Д-Р ЦВЕТАН ВАСИЛЕВ КРЪСТЕВ“	0605112003	Д-Р ЦВЕТАН ВАСИЛЕВ КРЪСТЕВ 1.С. ДОБРОЛЕВО, ОБЩ. БОРОВАН 2.С. РОГОЗЕН, ОБЩ. ХАЙРЕДИН	Д-Р ЦВЕТАН ВАСИЛЕВ КРЪСТЕВ
„Д-Р ЛИЛИЯ ГЕОРГИЕВА КУНЧЕВА“	0605112004	Д-Р ЛИЛИЯ ГЕОРГИЕВА КУНЧЕВА С. БОРОВАН	Д-Р ЛИЛИЯ ГЕОРГИЕВА КУНЧЕВА
ЕТ „ДЕНТАЛ-ДЕСИСЛАВА	0605112005	Д-Р ДЕСИСЛАВА	Д-Р ДЕСИСЛАВА

ЦЕНОВА-АМБУЛАТОРИЯ ЗА ПЪРВИЧНА ДЕНТАЛНА ПОМОЩ“		ЦЕНОВА ТАНОВА 1.С. БОРОВАН 2.С. МАЛОРАД	ЦЕНОВА ТАНОВА
„АМБУЛАТОРИЯ ЗА ИНДИВИДУАЛНА ПРАКТИКА ЗА ПЪРВИЧНА ПОМОЩ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА – ДР. ДОЙЧИНОВА“ ЕООД	0605112006	Д-Р СИРМА ДОЙЧИНОВА ДОЙЧИНОВАЧ 1.С. БОРОВАН – ПОЛИКЛИНИКАТА, ЕТ. 1 2. С. РОГОЗЕН, ОБЩ. ХАЙРЕДИН, УЛ. „ХРИСТО БОТЕВ“ 15	Д-Р СИРМА ДОЙЧИНОВА ДОЙЧИНОВА Д-Р ЕМИЛ СИМЕОНОВ СИМЕОНОВ Д-Р МИХАЕЛА АЛЕКСАНДРОВА ТОНЧЕВА Д-Р МАРТА ЛЮДМИЛОВА ПАНАЙОТОВА

Аптеки в община Борован:

Име на аптеката	Ръководител на аптеката, маг. Фарм.	Населено място	адрес
А-КА „ФАРМИСТ ГГ“	ГЕОРГИ ДИМИТРОВ ГЕОРГИЕВ	С. БОРОВАН	С. БОРОВАН
А-КА „БОРОВАН“	ПАВЛИН ГЕОРГИЕВ СТЕФАНОВ	С. БОРОВАН	УЛ. „АНГ. ЙОШКОВ“
Аптеки по чл. 225 от ЗЛПХМ	Ръководител на аптеката – пом. Фарм.	Населено място	Адрес
А-КА „Т. ВЪЛЧЕВА“	ТОШКА ЦВЕТКОВА ВЪЛЧЕВА	С. МАЛОРАД	С. МАЛОРАД

Специализираната медицинска помощ се осъществява от Медицинските центрове и МБАЛ, които се намират в общините Враца и Бяла Слатина, в които работят и специализирани кабинети. В общината както преди, така и след здравната реформа, не съществуват заведения за болнична помощ.

Бременност – Наблюдават се от специалистите по акушерство и гинекология.

В общината няма лечебни заведения за болнична помощ.

Спешна помощ :

Спешната медицинска помощ на територията на Община Борован се осъществява от ФСМП гр. Бяла Слатина – филиал на ЦСМП – Враца.

Териториите, които са най-отдалечени от ФСМП гр. Бяла Слатина, попадат в границите на 25-минутния изохрон.

При необходимост от дежурните длъжностни лица във ФСМП гр. Бяла Слатина може да бъде изискан и изпратен дежурен екип от ЦСМП-Враца.

Спешна медицинска помощ се оказва и от всички лечебни заведения, регистрирани по реда и условията, посочени в Закона за лечебните заведения.

Транспорт:

Транспортът за обслужване на болните се осигурява от практикуващите лекари, а в спешни случай-специализирани автомобили на ФЦСМП Бяла Слатина.

Профилактика на заболяванията:

Извършва се съгласно правилата на НРД 2016 г. наредбите на Министерство на здравеопазването за профилактични консултации със съответните специалисти

Налична база:

Наличната база е дадена под наем на практикуващите лекари и стоматолози. Към този момент основен ремонт е извършен на поликлиниката в с. Борован и на 25. 10. 2016г. е открита официално и жителите на с. Борован вече имат възможността да посещават своите лични лекари в обновената сграда, която дълги години не беше ремонтирана. През 2016г. е извършен основен ремонт на здравните кабинети в с. Добролево. Наличната база за практиката в с. Малорад – морално остаряла, поддържана през последните 16 години единствено със средства на личния лекар, работещ там.

Оборудването на кабинетите е извършено съгласно изискванията и разпоредбите на НРД 2016, но част от него е морално остаряла. Осъвременяването му е извършено със средства на практикуващите лекари.

В областта на здравеопазването в Община Борован се запазват следните приоритети:

- Подобряване качеството на извънболничната медицинска помощ;
- Разширяване на дейността по профилактиката на заболяванията.

Като други по-сериозни проблеми, свързани със здравеопазването на територията на общината могат да се посочат: недостатъчното финансово обезпечаване на функция здравеопазване; нуждата от ремонт на сградния фонд; осъвременяване на медицинското оборудване; здравната култура на ромското население, при което, поради липса на знания и обществена хигиена, се стига до множество здравни заболявания. Важен е фактът, че по-голямата част от това население все пак е направило избор на личен лекар.

Като делегирана от държавата дейност се финансират от Централния бюджет чрез бюджета на общината седем щатни бройки медицински персонал за осигуряване функционирането на яслените групи и за обслужване на децата и учениците от общинските детски градини и училища.

Проблеми свързани с водоснабдяването

Населените места са частично водоснабдени, а състоянието на инфраструктурата за водоснабдяване е лошо като делът на етернитовите водопроводи (особено на вътрешната водопроводна мрежа) е много голям и е свързан с големи загуби на вода, влошаване стандарта на обитаване на населението, възпрепятстване развитието на някои стопански дейности (животновъдство) и др.

3.13.3. Търговия, обществено хранене, услуги, финансово и делово обслужване, телекомуникации

Пазарните подсистеми търговия и обществено хранене, битови услуги, административно-делово и финансово-кредитно обслужване, телекомуникации, се развиват на принципа на търсенето и предлагането.

Системата “Търговия” разполага достатъчно обекти за хранителни стоки и за нехранителни стоки, включително обекти на големите търговски вериги. Не са налични конкретни данни за търговски вериги и магазини в община Борован.

Обектите на “Обществено хранене” са достатъчни в общинския център и в селата. Не са налични конкретни данни за заведенията да хранене и развлечения.

Пощенски услуги и телекомуникации

Пощенските станции в населените места от Община Борован са по една в съответното населеното място, като общия брой за общината е 5. Адресите на станциите са както следва:

- с. Борован – ул. „Иван Вазов“ №1
- с. Нивянин – ул. „Иван Вазов“ №1
- с. Сираково – ул. „Иван Вазов“ №22
- с. Добролево – ул. "Благой Монов" №52
- с. Малорад – ул. "Г. Димитров" №36

3.13.4. Техническа инфраструктура

3.13.4.1. Транспорт и комуникации

Автомобилният транспорт е от първостепенно значение за Община Борован. В рамките на Общината няма активна железопътна линия.

Приоритетният транспорт е автомобилният. С него се осъществяват връзките между отделните селища. До всички от тях са осигурени пътни връзки. Общата дължина на пътната мрежа възлиза на 67,092 км, която е разпределена както следва:

- Републиканска пътна мрежа /РПМ/ - 25,492 км.

Пътища I клас – 0 км.

Пътища II клас – 25,492 км.

Пътища III клас – 0 км.

- Общински пътища 41,600 км.

Плътноста на пътната мрежа е 0,318, км/км² при средна за страната от 0,338 км/км². Делът на пътищата от РПМ е 0,1210 км/км² при средна за страната от 0,1766 км/км². Общинските пътища са с плътност от 0,1974 км/км² при средно за страната от 0,1614 км/км².

През територията на страната преминават следните пътища от ***Републиканската пътна мрежа***:

- път II – 13 /Монтана – Долни Дъбник/. Дължината му в чертите на Общината е 12,250 км /от км 36.000 до км 48.250/. Габаритът /ширина на ленти за движение/ на пътя е 7 м. Състоянието на настилката в целия участък е добро.
- път II – 15 /Враца – Оряхово/. Дължината му в рамките на Общината е 13,242 км. /от км 25.900 до км 39.685/. Габаритът /ширина на ленти за движение/ на пътя варира между 7.5 до 9.0 м. Състоянието на настилката е средно.

Тези данни са предоставени от АПИ с писмо изх.№ 08-00-331/08.03.2018 година.

Състоянието на настилките на републиканските пътища в чертите на Общината като цяло е добро или средно. В добро състояние са 12.250 км пътища или 48,05%. Средно е състоянието на 13,242 км или 51,95%.

Общинската пътна мрежа включва 7 пътя с обща дължина от 41,600 км. Те са:

- VRC 1003 / II – 13 / Борован – Малорад / VRC1037 / - от км. 0,000 до км 8,400; дължина: 8,400 км.
- VRC 1015 / III – 134, Бяла Слатина – Габаре / Тлачене – Граница общ. (Бяла Слатина – Борован) – Нивянин – Борован / II – 13 / - от км. 10,600 до км. 19,300; дължина: 9,000 км.
- VRC 1016 / II – 15, Борован – Липница / Алтимир – Граница общ. (Бяла Слатина – Борован) – Сираково – Граница общ. (Борован – Хайредин) – Рогозен /VRC1037/ - от км. 2,000 до км. 6,200; дължина: 4,200 км.
- VRC 1037 / II - 13, Девене – Борован / - Граница общ. (Враца – Борован) – Малорад – Граница общ. (Борован – Хайредин) – Рогозен – Бързина /III-133/ - от км. 3,600 до км. 12,600; дължина: 9,000 км.
- VRC 2001 / VRC 1015, Буковец – Борован / Нивянин – Граница общ. (Борован – Бяла Слатина) – Соколаре /VRC 1014/ - от км. 0,000 до км. 3,700; дължина: 3,700 км.
- VRC 2002 / II – 15, Борован – Мизия / - Добролево – Сиракова / VRC1016 / - от км. 0,000 до км. 5,900; дължина: 5,900 км.
- VRC 3027 / VRC1038 / Голямо Пещене – Граница общ. (Враца – Борован) – Нивянин / VRC1015/ - от км. 2,100 до км. 3,500; дължина: 1,400 км.

Състоянието на тези пътища в по-голямата част не е добро. Въпреки състоянието на съществуващата пътна мрежа на територията на общината е осигурена транспортна достъпност до всяко населено място в общината. По информация предоставена от Агенция „Пътна инфраструктура“ на територията на Община Борован няма инвестиционни намерения за изграждане на нови републикански пътища.

Не се предвижда развитие на обществен пътнически транспорт до центровете за предоставяне на публични услуги на населението в общината и изграждане на нови връзки на населените места с общинския център. Въпреки това за подобряването на транспортната свързаност на с. Борован, както и за предотвратяването на пътни инциденти породени от засиления трафик свързан с преминаващите през ГКПП Оряхово, моторни превозни средства се предвижда изграждането на нов околоръстен път. Околоръстното шосе на с. Борован ще започва от път II-13, като ще преминава през 15 имота, предимно ниви и пасища и ще преминава през два полски пътя. След това ще осъществява връзка с път II-15, като ще преминава през един имот. Входа в с. Борован ще се осъществява през имоти с НТП пасище, стопански двор и нива. Съоръжението ще пресича път VRC-1015 и ще преминава през два имота с НТП пасище. След това ще пресича път II-13 за гр. Бяла слатина като ще преминава през 14 имота, като всичките са с НТП нива. Накрая околоръстното шосе ще осъществява връзка с път II-15 за гр. Оряхово.

3.13.4.2. Водоснабдяване, канализация и почистване на отпадните води

Всички населени места попадащи на територията на община Борован са снабдени с водопроводи. Довеждащите водопроводи от района са от РЕ тръби, чието захарвне е от различни водоизточници в землищата на населените места от района. Довеждащите

водороводи са подключени към водопроводните мрежи от етернитови тръби на селата от общината осигурявайки питейна вода на живущите в района.

На територията на общината с довеждащи водопроводи се охранват с. Сираково, с. Нивянин, с. Малорад, с. Добролево, с. Борован.

На територията на Община Борован се намира една помпена станция, която е Публична Държавна Собственост (ПДС) – помпена станция „Малорад“. Останалите помпени станции в района са Публична Общинска Собственост (ПОС). Такива са помпените станции от изток на запад и от север на юг - „Рибене“, „Добролево“, „Сираково“ и „Нивянин“. На територията на Община Борован има една кула водоем и няколко шахтови кладенци, шахтово тръбни кладенци, тръбни кладенци и каптажи. Освен тях има иградени и редица напорни резервоари. Част от описаните до тук са подробно представени в направената справка за съществуващите водопроводни мрежи и съоръжения на територията на Общината.

С оглед настоящето състояние и достъпа до водоснабдяване на населените места попадащи на територията на Община Борован, не се предвиждат дейности свързани с разширяването на водопроводната мрежа, както и изграждането на различни съоръжения свързани с това.

По данни на ВиК ООД, гр. Враца няма изградена и въведена в експлоатация канализационната мрежа в населените места в Община Борован (с. Борован, с. Добролево, с. Сираково, с. Малорад и с. Нивяни).

Степен на присъединеност на населението към канализационната мрежа 0%. В тях няма изградена и въведена в експлоатация канализационна мрежа. Населените места в Община Борован са на изгребни ями. ВиК операторът не предоставя услуга отвеждане на отпадъчни води.

На територията на Община Борован няма изградена и действаща пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) и в цялата община не се предоставя услугата пречистване на отпадъчни води.

За община Борован има разработен ПИП през 2011 г. финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007 -2013 г.“.

В периода 2012-2013г. за всички населени места с над 2000 е.ж. са направени проучвания в РГП.

В тях се предвижда за Община Борован да се изгради разделна канализационна мрежа. Предвижда се децентрализирано пречистване на водите от с. Борован в индивидуална ПСОВ -с. Борован.

През периода 2016-2019 г. е разработен РПИП за “ВиК“ ООД - гр.Враца, в който е направен анализ и обследване на границите и товарите на агломерациите с над 2000 е.ж. Съгласно тези данни агломерация Борован не изпълнява изискванията на „Насоки за оптимизиране на разходите за привеждане в съответствие с Директива 91/271/ЕИО“. Съгласно направените анализи на данните и прогнозите за населението от НСИ е установено обезлюдяване на с.Борован. Към 2023г. населението ще е под 2000 е.ж. и поради тази причина не е приоритетно финансирането на канализационна мрежа и ЛПСОВ в програмния период 2014-2020г..

На територията на Община Борован е предвидено да се извършва очистване на отпадните води в две пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ), които ще бъдат изградени на площта на два имота с НТП пасище. Имотите са респективно в с. Борован и

с. Малорад. Местополжението на ПСОВ в с. Борован е в североизточната му част, докато станцията в с. Малорад се намира в северната му част.

3.13.4.3. Електроснабдяване

Всички населени места попадащи в територията на Община Борован са снабдени с електроенергия, като действащото електроразпределително дружество обслужващо общината е „ЧЕЗ Разпределение България“ АД. На територията на общината дръжеството разполага със собствени електрически съоръжения, като към тях се отнасят въздушни електропроводи СрН, кабелни електропроводи СрН, въздушни мрежи НН, кабелни линии НН и трансформаторни постове. Трасетата на електропроводите са разположени радиално спрямо с. Борован, следващи ориентировката на останалите населени места попадащи на територията на Общината. Предвид настоящите фактори оказващи влияние върху развитието на Общината и разрастването на населените места и новообразуваните устройствени зони в района не се предвижда изграждането на нови съоръжения за пресъединяване като трафопости, електропроводни линии средно напрежение и електропроводи ниско напрежение, както и установяването на необходимите сервитути около тях. По данни на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД през територията на Община Борован преминава въздушна електрическа линия „Заря“ 20 kV, която се разполага в южната част на очертаванията на Общината, като при преминаването си в близост до с. Нивянин в западна посока тя е със северозападна ориентация и в следствие мени ориентацията си на север-северозападна.

3.13.4.4. Газоснабдяване

Населените места на територията на Община Борован не са газифицирани. Въпреки това на територията на общината се предвижда преминаването на магистрален газопровод. За осъществяването на последното операторът „Булгартрансгаз“ ЕАД притежава удобрен Подробен Устройствен План – Парцеларен план (ПУП-ПП) за обект: „Преносими Газопроводи високо налягане с АГРС от ПГХ Чирен до гр. Козлодуй и гр. Оряхово“. Проектните трасета, заедно с тяхната сервитутна зона и зона за превантивна устройствена защита засягат замлицето на с. Малорад – ЕКАТТЕ 46810, Община Борован.

3.14. Резултати от анализа на съществуващото състояние

3.14.1. Развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана.

Бъдещото развитие на територията на общината без Общ устройствен план, е нарушение на Закона за устройство на територията. Без съществуването на ОУП ще се създаде сериозна пречка за модернизацията на техническата инфраструктура, реконструкция и доизграждане на водопроводните системи, изграждане на канализация и обновяването на жилищния фонд. Няма да има създадени устройствени условия за определяне и стимулиране икономическото развитие на общината. Културното и природното наследство на общината би останало неоползотворено.

Анализът на съществуващото състояние дава основание за синтезиране на резултатите и оценка на развитието и взаимовръзката на аспектите и факторите на околната среда без прилагането на плана, както следва:

Състоянието на компонентите на околната среда и тяхното развитие без реализиране на ОУП на община Борован са представени в **Таблица 3.14.1-1.**

Таблица 3.14.1-1. Състояние на компонентите и факторите без прилагане на ОУП

Компонент/Фактор на околната среда	Текущо състояние	Евентуално развитие без прилагане на ОУП
Атмосферен въздух	Атмосферният въздух в района може да се окачестви като незамърсен с добро качество, под пределно допустимите концентрации на вредни вещества.	Възможно влошаване на общото ниво на замърсяване на въздуха с ФПЧ ₁₀ основно от транспортната дейност, поради амортизацията на пътната инфраструктура и възможно влошаване от развитие на функции без необходимата устройствена мотивация
Повърхностни и подземни води	Нарастване на загубите на питейна вода, в резултат на амортизацията на водопроводната мрежа; Липса на ПСОВ; Опазване чистотата на водите в протичащите през общината реки е един от основните екологични проблеми на общината; Възможни наводнения които ще продължат да въздействат негативно чрез, предизвикване на екологични и и социално-икономически щети.	Продължаване на тенденцията на замърсяване на повърхностните и подземни води и влошаване на екологичното състояние на водните тела в резултат на заустването на непречистени отпадъчни води. Запазване и задълбочаване риска от наводнения.
Почви и земеползване	Наличие на нарушени ерозирали терени. Усвояване на терени без правилно зонирание на териториите. Наличие на потенциал за отглеждане на трайни насаждения	При недобро устройство на територията и липса на адекватно управление има опасност от увеличаване на пустеещите земи и засилване на ерозията. Ще продължи раздробяването на поземления фонд на случаен признак. Диспропорциите между отделните зони ще се задълбочат
Земни недра	Няма действащи обекти за експлоатация на полезни изкопаеми	Не се очаква развитие
Ландшафт	Наличие на естествени форми на релефа с богати морфоложки форми	Основният тип ландшафт

	и образования, с висока естетическа стойност на ландшафтните системи.	остава непроменен.
Биологично разнообразие	<p>На територията на общината няма защитени зони от мрежата Natura 2000.</p> <p>Биологичното разнообразие е сравнително бедно, територията на общината е заета основно от обработваеми земи.</p> <p>На територията на община Борован има дифузионни източници на замърсяване на повърхностните води. Наблюдава се интензификация на селското стопанство, използване на пестициди и хербициди.</p> <p>Налице е фрагментация и безпокойство от интензивен транспортен поток минаващ по натоварените пътища.</p>	<p>Без прилагане на ОУПО няма да се подобри екологичната обстановка в общината.</p> <p>Ще се запази тенденцията на замърсяване на повърхностните и подземни води и влошаване на екологичното състояние на водните тела в резултат на заустването на непречистени отпадъчни води.</p> <p>Ще се запази и задълбочи риска от наводнения.</p> <p>Ще продължи въздействието на транспортната инфраструктура без прилагане на пространствените вариантни решения.</p>
Културно-историческо наследство	Запазени паметници и останки от античността с местно и национално значение.	Не е реализиран потенциала на археологическото наследство като обект на познавателния туризъм
Отпадъци и опасни вещества	Минималното използване на икономически инструменти за стимулиране на предотвратяването на отпадъци	<p>Няма да се създаде модерна, многофункционална система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.</p> <p>Възможно е ситуирането на площадки и съоружения за третиране на отпадъци в неподходящи устройствени зони.</p>
Вредни физични фактори	<p>Налични източници на шум - интензивен транспортен поток минаващ по натоварените пътища.</p> <p>Нейонизиращите лъчения са в нормите за ОС и здравето на хората.</p>	Ще продължи развитието на транспортната инфраструктура без прилагане на пространствените вариантни решения.

Материални активи	Ще продължават да се амортизират до пълното им разрушаване.	Без прилагане на ОУП няма да се подобри състоянието на сградния фонд чрез мерки за енергийна ефективност. Няма да бъде подобрена амортизираната инфраструктура свързана с канализация и ПСОВ.
Население и човешко здраве	Липсата на канализация и на пречиствателни съоръжения на отпадъчните води, води до замърсяване на водите и почвите, и оказва влияние на качеството на живот и здравето на населението в общината.	Възможност за повишен здравен риск за населението поради липса на изградени канализационни системи, ПСОВ.

Ако територията на общината продължи да се развива на парче, без прилагане на инструментите за устройствено пространствено планиране, установените негативни последици от досегашното ѝ развитие ще се запазят.

Без реализиране на ОУП на община Борован ще се задълбочават негативните прояви и въздействия върху отделните компоненти на околната среда, ще бъдат засегнати интересите на общината, собствениците на имоти, гражданските сдружения, неправителствените организации, обществеността и съседните общини.

Развитието на общината ще бъде безпланово и стихийно. Ще се забави икономическото развитие на общината, ще се пропуснат ползи от финансиране и допълнителни инвестиции и усвояване на целеви средства от ЕС, което ще забави подобряването на условията на труд, качеството на живот, респективно осигуряване на околна среда, в която може да бъде запазена богатата природа в района.

Ще се задълбочават териториалните диспропорции в селищното развитие. Социализацията на значителна част от културно - историческите ценности ще продължи да изостава, поради липсата на довеждаща инфраструктура.

3.14.2. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана. Райони с особено екологично значение.

На базата на съществуващото състояние на околната среда, са идентифицирани основните екологични проблеми по отношение на някои компоненти и фактори на околната среда, имащи отношение към ОУП на община Борован.

Проблеми свързани с опазване на атмосферния въздух

В района община Борован няма ситуирани значими източници на замърсяване на атмосферния въздух. Разглежданата територия се отнася към чистите зони на атмосферен въздух. Текущите емисии на вредни вещества и влиянието им върху качеството на атмосферния въздух се дължат на използването на твърди горива в битовия и обществен сектор. Замърсителите на (фини прахови частици, серен диоксид

и азотни оксиди) не превишават нормите за опазване на човешкото здраве. Като прогноза съгласно ОУПО стойностите на тези замърсители ще намаляват, съгласно предвижданията на мероприятията за по-ниски нива на замърсяване, енергийна ефективност и използването на природен газ в бита и производствените

Проблеми свързани с подземните води и земните недра

Съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че при повърхностния слой на подземните водни тела и земните недра не са защитени от антропогенни въздействия, които влияят върху количественото и химичното състояние на подземните водни тела чрез:

- заустване на отпадъчните води от населените места без изградена канализация и пречиствателни съоръжения;
- земеделски дейности и животновъдство;
- инфилтрация на замърсители от нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци;
- нерегламентирано водовземане от подземни води за питейно-битово водоснабдяване.

Проблеми свързани с водоснабдяването

Населените места са частично водоснабдени, а състоянието на инфраструктурата за водоснабдяване е лошо като делът на етернитовите водопроводи (особено на вътрешната водопроводна мрежа) е много голям и е свързан с големи загуби на вода, влошаване стандарта на обитаване на населението, възпрепятстване развитието на някои стопански дейности (животновъдство) и др.

Проблеми свързани с пречиствателни станции

Такива в района няма, не са правени оценки на отпадъчните води, техните качества и количества, подходящите пречиствателни съоръжения и водоприемници, няма отредени площадки за бъдещо изграждане на такива. Екологично по-приемливо е решение с подходящи локални пречиствателни станции, които не са свързани с големи изкопни и строителни работи.

Проблеми свързани с опазването на почвите

Земята е невъзвръщаем природен ресурс и при липса на ОУП е подложена на смяна на предназначение без конкретно планиране. При условията на неконтролируемо и безпланово усвояване на земи, в т.ч. и земеделски, се очаква пряко, дълготрайно и необратимо по характер въздействие върху тези фактори на околната среда. Екологичен проблем в общината е ерозията на почвите, която унищожавя хумусния слой и води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. В тази връзка в проекта на ОУП са заложили мерки за озеленяване.

Проблеми свързани с отпадъците

Населението и администрацията на общината могат да бъдат засегнати от неочаквани обстоятелства, които да пречат за депонирането на отпадъци в регионалното депо, поради което е препоръчително окончателния проект на ОУП да съдържа предложение за евентуално решаване на проблем с отпадъците на общинско ниво – определяне на терен за разделно събрани биоразградими отпадъци с възможности за последващо третиране.

Проблеми свързани с биологичното разнообразие

Биологичното разнообразие в общината е сравнително бедно, територията ѝ е заета основно от обработваеми земи. Земята като местообитание за растения и животни е невъзвръщаем природен ресурс и при липса на ОУП е подложена на смяна на предназначение без конкретно планиране, което би могло да окаже негативен ефект върху биоразнообразието. При условията на неконтролируемо и безпланово усвояване на земи, в т.ч. и немодифицирани местообитания, се очаква пряко, дълготрайно и необратимо въздействие върху биоразнообразието.

Наличието на дифузионни източници на замърсяване на повърхностните води на територията на община Борован би могло да има негативен ефект върху хидробионтите. Негативен ефект имат също интензификацията на селското стопанство, използване на пестициди и хербициди, както и интензивният транспортен поток минаващ по натоварените пътища.

IV. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА.

Международната стратегическа рамка, определящ целите и приоритетите за опазване на околната среда изхожда от глобалните проблеми на околната среда, последица от активното човешко въздействие и всички свързани с това явления, между които промените в климата и глобалното затопляне, изчерпването на невъзобновимите ресурси, загубата на биоразнообразие, деградацията на плодородните почви и опустиняването и въздействията върху човешкото здраве.

Прилагането на принципните постановки от тези документи става след ратифицирането им от различните държави, като те се приемат и на европейско равнище, а впоследствие като инструменти за тяхното прилагане се разработват съответните директиви и конкретни нормативни документи в националното законодателство на страните членки на Европейския съюз.

Значителна част от международните документи /споразумения, конвенции, директиви и др./ са ратифицирани от Р България, респ. основните им изисквания са транспонирани в националната законова и нормативна уредба по околна среда. Тук ще бъдат анализирани целите и приоритетите на опазване на околната среда в основни документи, които в най-голяма степен отразяват връзките на тези цели с устройственото планиране.

Като членка на ЕС България е изправена пред предизвикателството да постигне европейските стандарти и изисквания за околна среда и устойчивото развитие, да се справи с предизвикателствата, които решават повечето страни за реформиране на икономиките си в посока на по-ефективно използване на всички ресурси и по-малко

замърсяване на околната среда. Страната успешно хармонизира законодателството си в сектор „Околна среда” със законодателството на Европейския съюз.

Целите на опазване на околната среда **на национално ниво** се съдържат основно в следните национални стратегии, програми и планове:

- ✓ Национална програма за развитие: България 2020;
- ✓ Стратегически план за биоразнообразие 2011 – 2020 г.;
- ✓ Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г.;
- ✓ Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 - 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива;
- ✓ Национален стратегически план за поэтапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.;
- ✓ План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021г.
- ✓ Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000;
- ✓ Националната информационна и комуникационна стратегия за мрежата „Натура 2000”, 2014 - 2023 г.;

Целите на опазване на околната среда **на международно равнище** се съдържат в следните основните стратегии, програми и планове:

- ✓ Стратегия „Европа 2020”;
- ✓ Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г.;
- ✓ Пътна карта за достигане до 2050 г. на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност, ЕК;
- ✓ Пътна карта за ресурсно ефективна Европа, ЕС;
- ✓ Бяла книга за адаптация към климатичните изменения;
- ✓ План за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г. (Blueprint);
- ✓ План за екоиновации до 2020 г., ЕС.

❖ Националната програма за развитие “България 2020” (НПРБГ2020)

Това е интегриран документ за социално-икономическото развитие на България до 2020 година, показващ връзката между приоритетите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа: 2020” и националните приоритети на България.

Приоритетите на НПР БГ2020 са формулирани както следва:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.

4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.
5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.
6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.
7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

От посочените по-горе 8 приоритета на НПР БГ2020, в по-голяма или по-малка степен всички формулирани в програмата приоритети имат отношение към развитието на общината. Непосредствено отношение към предвижданията на ОУПО имат приоритети №№ 3 и 7.

Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал

Подприоритети на Приоритет 3	Предвиждания на ОУП за постигане на националните приоритети
Подприоритет 3.1 Усъвършенстване и интегриране на националната система за планиране и управление на регионалното развитие и системата за пространствено планиране	Предвижданията на плана реално представляват подобряване на стратегическото и регионално планиране, особено в частите, касаещи пространственото планиране на общинската територия
Подприоритет 3.2. Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план	С реализацията на плана се очаква подобряване на селищните среди, на транспортната и комуникационна свързаност между населените места, създаване на зони с потенциал за развитие, подобряване на достъпа до публични услуги и създаване на условия за стимулиране на трудовата географска мобилност, както и за подобряване алтернативите на населението за свободното време.
Подприоритет 3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони	Постигането на този приоритет е възможно чрез обособяването на устройствени зони за малки предприятия, предимно представители на преработващата промишленост в границите на населените места и в близост до активни транспортни артерии.
Подприоритет 3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите	Развитието на техническа инфраструктура за опазване на околна среда е в съответствие с прилагането на принципите на устойчиво развитие
Подприоритет 3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите	Планът съдейства за постигане на устойчиво екологосъобразно развитие на енергетиката, като създава необходимите устройствени условия за

климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси	по-нататъшното производство на ветрова електроенергия, при едновременно недопускане неблагоприятно въздействие върху защитените територии и зоните по Natura 2000 и спазване изискванията на ЕО на НПДЕВИ 2011 -2020.
Подприоритет 3.6 Засилване на териториалната кохезия чрез развитие и разширяване на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество	Планът няма предвиждания по този подприоритет

Таблица IV.1. Цели по Приоритет 3

Приоритет 7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност

Приоритетът е насочен към изграждане на енергийни инфраструктурни мрежи и подобряване на конкурентоспособността на българската икономика. Реализирането на приоритета ще способства за повишаване на енергийната обезпеченост, независимост и ефективност на икономиката, както и за подобряване на околната среда.

Политиките, включени в Приоритета ще допринесат за постигането на по-висок икономически растеж, намаляване на енергийната интензивност на икономиката, ограничаване на емисиите от парникови газове, намаляване на разходите за енергия, като дял от доходите на домакинствата, както и за нарастване на инвестициите и повишаване на производителността.

Подприоритети на Приоритет 3	Предвиждания на ОУП за постигане на националните приоритети
Подприоритет 7.1 Гарантиране на енергийната сигурност на страната	Постига се чрез изградените и предвидени за изграждане обекти за производство на енергия от възобновяеми източници, съобразено и изискването да не се засягат защитени зони и територии и спазване изискванията на ЕО към Национален план за действие по ВЕИ 2011 -2020.
Подприоритет 7.2 Повишаване на енергийната ефективност	Планът няма отношение към тази тема; не се предвижда заместване на съществуващите енергийни източници с изключение на малки централи на биомаса.
Подприоритет 7.3 Достигане на 16% на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия до 2020 г.	Непосредствено предвиждане на плана в изпълнение на този подприоритет е създаване на устройствени условия за изграждане на нови обекти за производство на електроенергия от възобновяеми източници, отдалечени от 33 и 3Т при съобразяване на изискванията на Становище по ЕО към Национален план за действие по ВЕИ 2011-2020.
Подприоритет 7.4 Създаване на интегриран вътрешен пазар на енергия	Предвижданията на ОУП за доизграждане на ел. преносната мрежа ще допринесе да равномерност на доставките и ефективно използване на

	енергийните ресурси.
Подприоритет 7.5 Повишаване на ефективността на използване на ресурсите	На ниво ОУП от значение е предимственото развитие на добив от възобновяеми енергийни източници, което само по себе си съдържа гаранции за повишаване конкурентоспособността на българската икономика, но само при съобразяване на изискванията на Становище по ЕО към НПДЕВИ 2011-2020г.

Таблица IV.2. Цели по Приоритет 7

❖ **Стратегически план за биоразнообразие 2011 – 2020 г.**

Целта на Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011—2020, е да подпомогне ефективното прилагане на Конвенцията чрез стратегически подход, съдържащ комбинация от мисия и стратегически цели и резултати („Целите от Аичи за биоразнообразието“), които да предизвикат широкомащабни действия във всички Страни и заинтересовани лица. Стратегическият план, също така, ще осигури гъвкава рамка за определянето на националните и регионални цели при осигуряване на последователност в прилагането на разпоредбите на Конвенцията за биологично разнообразие и решенията на Конференцията на страните-членки, включително работните програми и Глобалната стратегия за опазване на растенията, както и Протокола от Нагоя за Достъп до генетичните ресурси и честното и справедливо разпределяне на ползите от тяхното използване. Стратегическият план включва постигането на 20 водещи цели до 2015 или 2020 г. („Целите от Аичи за биоразнообразието“), групирани в пет стратегически цели. Целите и задачите предвиждат както (i) стремеж за постигане в глобален мащаб, така и (ii) гъвкава рамка за определяне на национални или регионални цели.

Стратегическа цел А – Справяне с основните причини за намаляване на биоразнообразието, чрез интегриране на биоразнообразието в работата на правителството и обществото.

Цел 1: До 2020 г., но не по-късно, хората да са информирани, относно ценностите на биоразнообразието и стъпките, които могат да предприемат за неговото опазване и устойчиво използване.

Цел 2: До 2020 г., но не по-късно, ценностите на биоразнообразието да са интегрирани в стратегии и процеси на планиране за национално и местно развитие и за намаляване на бедността, и да са включени в националната отчетност, когато е необходимо, и системите за докладване.

Цел 3: До 2020 г., но не по-късно, стимулите, включително вредните за биоразнообразието субсидии да са елиминирани, поэтапно отменени или изменени, с цел да се минимизира или избегне тяхното негативно въздействие и да бъдат създадени и приложени положителни стимули за опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, съгласно и в съответствие с Конвенцията и други съответстващи международни задължения, като се вземат пред вид националните социално-икономически условия.

Цел 4: До 2020 г., но не по-късно, правителствата, бизнесът и всички заинтересовани страни на всички нива, да са предприели стъпки за постигането, или вече да са приложили планове за устойчиво производство и потребление и да са запазили нивата

на вредното въздействие от използването на природни ресурси в рамките на безопасните екологични ограничения.

Стратегическа цел В – Да се намали прекият натиск върху биоразнообразието и да се насърчава устойчивото ползване.

Цел 5: До 2020 г., темпото на загубата на естествените местообитания, включително горите, да се намали най-малко наполовина и където е възможно, да бъде сведено до нула, а унищожаването и фрагментацията значително да се намалят.

Цел 6: До 2020 г., запасите от риба, безгръбначни животни и водни растения да се управляват и събират устойчиво, законосъобразно и да се прилагат екосистемни подходи, така че прекомерният риболов да бъде избягван, да се въведат планове и мерки за възстановяване на изчезващите видове, риболовът да няма значителен неблагоприятен ефект върху застрашените видове и уязвимите екосистеми, а въздействието на риболова върху запасите, видовете и екосистемите да е в безопасни екологични граници.

Цел 7: До 2020 г. селскостопанските райони, водните стопанства и горите да се управляват устойчиво, като се гарантира запазването на биоразнообразието.

Цели 8: До 2020 замърсяването, включително от излишни хранителни вещества, да се сведе до ниво, безопасно за функционирането на екосистемите и биоразнообразието.

Цел 9: До 2020 г. да се идентифицират и да се поставят като приоритет инвазивните видове и популации, приоритизираните видове да бъдат контролирани или унищожени и да се предприемат мерки за управление на популациите, с цел предотвратяване на тяхната поява и установяване.

Цел 10: До 2015 г. да бъде сведено до минимум множественото антропогенно въздействие върху кораловите рифове и други уязвими екосистеми, засегнати от изменението на климата или окисляването на океаните, за да се запази тяхната цялост и функциониране.

Стратегическа цел С – Да се подобри състоянието на биоразнообразието, чрез опазване на екосистемите, видовете и генетичното разнообразие.

Цел 11: До 2020 г. да бъдат съхранени поне 17% от сухоземните и вътрешните водни площи, както и 10% от крайбрежните и морски райони, особено тези, с особена важност за биоразнообразието и предоставянето на екосистемни услуги, чрез ефективно и справедливо управление, екологично представителни и добре свързани помежду си системи от защитени територии, и приемане на други ефективни природоохранителни мерки на районен принцип, които да бъдат интегрирани в по-широки ландшафти и морски райони.

Цел 12: До 2020 г. да бъде предотвратено изчезването на познатите застрашени видове, а състоянието на тяхното опазване, особено на тези пред изчезване, да се подобри и поддържа.

Цел 13: До 2020 г. да се запази генетичното разнообразие на култивирани растения, селскостопанските и домашни животни и на техните диви родственици, включително и на ценните от социално-икономическа и културна гледна точка видове, като се разработят и приложат стратегии за свеждане до минимум на генетичната ерозия, и опазване на тяхното генетично разнообразие.

Стратегическа цел D – Да се увеличат ползите от биоразнообразието и екосистемните услуги за всички.

Цел 14: До 2020 г. да бъдат възстановени и опазвани екосистемите, които предоставят жизненоважни услуги, включително такива, свързани с вода, които допринасят за здравето, прехраната и благосъстоянието, като се вземат предвид нуждите на жените, коренните и местни общности, бедните и уязвимите слоеве от населението.

Цел 15: До 2020 г. да бъдат повишени устойчивостта на екосистемите и приносът на биоразнообразието към натрупването на въглеродни запаси, чрез запазване и възстановяване, включително възстановяването на поне 15% от деградиралите екосистеми, допринасяйки по този начин за смекчаване на вредното въздействие от изменението на климата, адаптацията и борбата с опустиняването.

Цел 16: До 2015 г. да влезе в сила Протоколът от Нагоя за Достъп до генетичните ресурси и честното и справедливо разпределяне на ползите от тяхното използване, в съответствие с националните законодателства.

Стратегическа цел Е – Подобряване на прилагането чрез обществено планиране, управление на знанията и укрепване на капацитета.

Цел 17: До 2015 г. всяка Страна да разработи, приеме, като политически инструмент и започне прилагането на ефективна, обществена и осъвременена национална стратегия за биоразнообразието и план за действие.

Цел 18: До 2020 г. традиционните знания, нововъведения и практики на коренните и местните общности, отнасящи се до опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, както и обичайното използване на биологичните ресурси, да се почитат, да са предмет на националното законодателство и съответни международни ангажименти, и напълно да се интегрират и отразят при прилагането на Конвенцията, с пълното и ефективно участие на коренните и местните общности, на всички съответни нива.

Цел 19: До 2020 г. да се подобрят, споделят широко и да се предадат и приложат, познанията, научната база и технологиите, по отношение на биоразнообразието, неговите ценности, функционирането, състоянието и тенденциите, и последиците от неговата загуба.

Цел 20: До 2020 г., но не по-късно, значително да се увеличи спрямо текущите нива, мобилизирането на финансови ресурси, за ефективното прилагане на Стратегическия план за биоразнообразието 2011-2020 от всички източници, в съответствие с одобрения и съгласуван процес в Стратегията за мобилизиране на ресурсите. Тази цел ще е предмет на промени, в зависимост от оценката на необходимите ресурси, която трябва да бъде направена и докладвана от страните.

Стратегическа цел В – Да се намали прекият натиск върху биоразнообразието и да се насърчава устойчивото ползване е насочена към правилното устройство на територията с цел опазване на биоразнообразието. Реализирането на тази цел ще спомогне и за подобряване на околната среда района.

Цели в Стратегически план за биоразнообразие 2011 – 2020 г.	Предвиждания на ОУП за постигане на целите на Стратегически план за биоразнообразие 2011 – 2020 г.
Цел 5: До 2020 г., темпото на загубата на естествените местообитания, включително горите, да се намали най-малко наполовина и където е възможно, да бъде сведено до нула, а унищожаването и фрагментацията значително	Постига се чрез предвиденото устройствено зонироване в ОУП и забраните наложени в зоните с цел опазване на местообитания предмет на опазване.

да се намалят.	
Цел 6: До 2020 г., запасите от риба, безгръбначни животни и водни растения да се управляват и събират устойчиво, законосъобразно и да се прилагат екосистемни подходи, така че прекомерният риболов да бъде избягван, да се въведат планове и мерки за възстановяване на изчезващите видове, риболовът да няма значителен неблагоприятен ефект върху застрашените видове и уязвимите екосистеми, а въздействието на риболова върху запасите, видовете и екосистемите да е в безопасни екологични граници.	Постига се чрез заложи мерки в ОУП с цел опазване на повърхностните водни обекти, безгръбначни животни и водни растения.
Цел 7: До 2020 г. селскостопанските райони, водните стопанства и горите да се управляват устойчиво, като се гарантира запазването на биоразнообразието.	В ОУП са заложи приоритети с цел опазване на селскостопанските райони и бъдещи проекти за реализация с цел развитие на сектора.
Цели 8: До 2020 замърсяването, включително от излишни хранителни вещества, да се сведе до ниво, безопасно за функционирането на екосистемите и биоразнообразието.	В екологичната част на ОУП и предварителния проект е направена обстойна оценка на състоянието на биоразнообразието и ползването на екосистемите, бъдеща ефективност на ответните мерки. С дадената прогноза се цели да бъде анализиран и „най-лошия сценарий“ с бъдещите предвиждания на ОУП с цел опазване и съхраняване на биоразнообразието и екосистемите.

Таблица IV.3. Цели по Стратегическа цел В

❖ *Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г.*

Политиката на България в областта на изменението на климата се основава на два основни аспекта, свързани от една страна с международните ангажименти, поети от страната с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (РКОНИК) и Протокола от Киото, и от друга – с новоприетото европейско законодателство в тази област. Основната стратегическа цел на настоящия Трети национален план за действие по изменение на климата (НПДИК) е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013-2020 г. и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на климатичните промени и изпълнение на поетите ангажименти.

Мерките са групирани в пет приоритетни оси:

- Приоритетна ос 1: По-чисто производство на електрическа енергия от съществуващите въглищни централи;
- Приоритетна ос 2: Преход към по-нисковъглероден електроенергиен микс;
- Приоритетна ос 3: Системата за централно топлоснабдяване – инструмент за нисковъглеродна енергетика;
- Приоритетна ос 4: Ускорено навлизане на децентрализирано производство на енергия;

- **Приоритетна ос 5:** Развитие на нисковъглеродни мрежи за пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ.

От посочените по-горе 5 приоритета на Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г. , непосредствено отношение към предвижданията на ОУПО има приоритети № 5.

Приоритет 5	Предвиждания на ОУП за постигане на националния приоритет
Приоритетна ос 5: Развитие на нисковъглеродни мрежи за пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ	Газифициране на домакинствата и предприятия в общината може да доведе до значително намаляване на емисиите, формирани при използването на твърди горива, които са един от основните замърсители на атмосферния въздух към момента. В окончателния проект на ОУП да се заложат насоки за възможностите на общината за газифициране.

Таблица IV.4. Цели по Приоритет 5

- ❖ **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 - 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива**

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е:

Устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цели и подцели:

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване

1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.

1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води

2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.

2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.

2.3. Превръщане на Планове за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс

3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.

3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”.

3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения

4.1. Идентифициране на рисковите зони.

4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

От посочените по-горе 4 цели на непосредствено отношение към предвижданията на ОУПО има цел №1.

Цел 1	Предвиждания на ОУП за постигане на националната цел
1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.	За избягване на тенденцията на замърсяване на повърхностните и подземни води и влошаване на екологичното състояние на водните тела в резултат на заустването на непречистени отпадъчни води проекта на ОУП предвижда рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.
1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.	За да бъде избегнато нарастване на загубите на питейна вода, в резултат на амортизацията на водопроводната мрежа ОУП предвижда рехабилитация и нова водностопанската инфраструктура. С цел опазването на чистотата на водите в протичащите през общината реки се предвиждат мероприятия за предпазване от възможните наводнения.

Таблица IV.5. Цели 1

❖ Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.

В Националния стратегически план са заложили целите, които Република България трябва да постигне при управлението на биоразградимите отпадъци.

Най-голямо отношение към предвижданията на ОУПО има мярка №1.

Мярка 1. Включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци;

- предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци -рециклиране на биоразградимите отпадъци (хартия и картон);
- компостиране на зелени отпадъци от паркове, градини, търговски обекти и хранителната индустрия;

- оползотворяване на биоразградимите отпадъци с производство на биогаз;
- оползотворяване на биоразградимите отпадъци с производство на енергия (изгаряне);
- въвеждане на домашно компостиране - провеждане на информационни кампании сред населението.

Мярка 1	Предвиждания на ОУП за постигане на националната мярка
предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци -рециклиране на биоразградимите отпадъци (хартия и картон)	По отношение на предотвратяването на депонирането на биоразградимите отпадъци също се предвижда изграждане на общо съоръжение за оползотворяване. В проекта на ОУП е заложена мярка за отреждане на площ за депониране на биоразградимите органични отпадъци.
компостиране на зелени отпадъци от паркове, градини, търговски обекти и хранителната индустрия	Определяне на най-подходящата схема за разделно събиране и технология за третиране на биоразградими отпадъци.
оползотворяване на биоразградимите отпадъци с производство на биогаз	Планът няма предвиждания по този мярка. Тя е залегнала като приоритет на Регионалното депо.
оползотворяване на биоразградимите отпадъци с производство на енергия (изгаряне)	Планът няма предвиждания по този мярка. Тя е залегнала като приоритет на Регионалното депо.
въвеждане на домашно компостиране - провеждане на информационни кампании сред населението	В домакинствата в общината се прилагат индивидуални системи за домашно компостиране, при което биоразградимите битови отпадъци се третират в затворени или отворени съдове и получения компост се използва в личното стопанство.

Таблица IV.6. Мярка 1

❖ *План за управление на речните басейни за Дунавски район за басейново управление, 2016- 2021 г.*

Главна стратегическа цел за опазване на околната среда е подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда и развитие на екологичната инфраструктура. Генералната стратегическа цел в дългосрочен план за развитието и управлението на водния сектор е: устойчиво ползване на водните ресурси за осигуряване на водоснабдяването за питейни нужди на населението и за икономиката в условията на басейново управление на вътрешните и трансграничните води и на глобалното изменение на климата, при гарантиране екологичната устойчивост на засегнатите водни системи и националните интереси, свързани с осигуряването на необходимата по количество и качество вода за нуждите на сегашните и бъдещите поколения.

Целите са определени в зависимост от конкретното състояние на водното тяло, което включва екологично и химично състояние:

1. За естествените водни тела – запазване и подобряване на доброто екологично и доброто химично състояние

2. За естествените водни тела – предотвратяване влошаването на екологичното състояние и постигане на добро, запазване и подобряване на доброто химично състояние
3. За естествените водни тела – предотвратяване влошаването на екологичното и химичното състояние и постигане на добро
4. За изкуствени и силно модифицирани водни тела – запазване и подобряване на добрия екологичен потенциал и доброто химично състояние
5. За изкуствени и силно модифицирани водни тела – предотвратяване влошаването на екологичния потенциал и постигане на добър, запазване и подобряване на доброто химично състояние
6. За изкуствени и силно модифицирани водни тела – предотвратяване влошаването на екологичния потенциал и химичното състояние, и постигане на добро

Екологичните цели залегнали в План за управление на речните басейни за Дунавски район за басейново управление, 2016- 2021 г. е:

Цели	Предвиждания на ОУП за постигане на националната мярка
устойчиво ползване на водните ресурси за осигуряване на водоснабдяването за питейни нужди на населението и за икономиката	Предвидената реконструкция на канализационните системи в населените места, както и предвижданията за изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води, планът ще допринесе за постигането на тази цел.

Таблица IV.7. Цели в Плана за управление

❖ **Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000**

Целта на НПРД е да се определят по-добре нуждите от финансиране и приоритетите за защитените зони от НАТУРА 2000 на национално и регионално ниво и с това да се улесни интеграцията им в бъдещите програми за финансиране от различните европейските финансови инструменти. Заложеното в програмите финансиране за зоните по НАТУРА 2000 трябва да бъде в съответствие с мерките от НПРД и източниците на финансиране за тези мерки, посочени в Рамката.

Приоритет 1: Управленско планиране на защитените зони от мрежата Натура 2000;

Приоритет 2: Устойчиво управление на защитените зони от мрежата Натура 2000;

Приоритет 4: Изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България;

Екологичните цели залегнали в Националната приоритетна рамка които са във взаимовръзка с ОУП са:

Приоритети	Предвиждания на ОУП за постигане на националната мярка
Приоритет 2: Устойчиво управление на защитените зони от мрежата Натура 2000;	Чрез устройственото планиране в ОУП се спомага за устойчиво управление на защитените зони и техните режими на управление.

Таблица IV.8.

❖ **Националната информационна и комуникационна стратегия за мрежата „Натура 2000”, 2014 - 2023 г. /НИКС/**

Настоящата стратегия реализира комбинация от подходи за стратегическо планиране, взаимствани от различни професионални сфери. Това са подходи, присъщи на връзките с обществеността и мениджмънта на проекти и тяхното съчетаване илюстрира необходимостта от интегриран мултидисциплинарен гъвкав модел на реализация на НИКС с оглед на постигане на поставените цели.

Тази визия е обвързана и вплътена в структурата на общата и специфичните цели на НИКС, които са дефинирани както следва:

- **Обща цел:** Изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа НАТУРА 2000 в България.
- **Специфична цел №1:** Повишаване на информираността, разбирането и обществената подкрепа за мрежата НАТУРА 2000 като водещ фактор за социално-икономическо развитие;
- **Специфична цел №2:** Формиране на осъзнато комуникационно поведение за участие в процесите по опазване на биологичното разнообразие в мрежата НАТУРА 2000;
- **Специфична цел №3:** Мотивиране на активно обществено участие в постигането на целите на НАТУРА 2000 за 2020 г.

Цел	Предвиждания на ОУП за постигане на националната стратегия
Специфична цел №1: Повишаване на информираността, разбирането и обществената подкрепа за мрежата НАТУРА 2000 като водещ фактор за социално-икономическо развитие;	Специфичната цел на НИКС в комбинация от подходи за стратегическо планиране са залегнали при проектирането на ОУП.

Таблица IV.9.

❖ **Стратегия „Европа 2020”**

Тази стратегия се основава на три тясно свързани и взаимно подсилващи приоритетни области:

- 1.Интелигентен растеж, развитие на икономика, основана на познания и иновации;
- 2.Стойчив растеж, като се поощрява нисковъглеродна, ефикасна по отношение на енергийните източници и конкурентна икономика;
3. Приобщаващ растеж, като се насърчава икономика на висока трудова заетост и социално и териториално сближаване.

Цел	Предвиждания на ОУП за постигане на стратегията
устойчив растеж, като се поощрява нисковъглеродна, ефективна по отношение на енергийните източници и конкурентна икономика	Предвижданията на ОУП са във взаимовръзка с Ефикасно използване на ресурсите в Европа – подпомагане за преминаване към по-ефикасно използване на ресурсите и към нисковъглеродна икономика. В частност ОУП се придържа към целите за 2020 г. по отношение на енергийното производство, ефективност и потребление.

Таблица IV.10.

Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г.

Настоящата стратегия има за цел да обърне процеса на загуба на биологично разнообразие и рушенето на екосистеми в Европейския съюз (ЕС) до 2020 г., като определя шест приоритетни цели.

Цел 1: Опазване и възстановяване на природата

Цел 2: Поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги

Цел 3: Гарантиране на устойчивото развитие в селското и горското стопанство

Цел 4: Гарантиране на устойчивото използване на рибните ресурси

Цел 5: Борба с инвазивните чужди видове

Цел 6: Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие

Цел	Предвиждания на ОУП за постигане на стратегията
Цел 6: Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие	Предвижданията на ОУП на общината нямат връзка със Стратегията на ЕС за Биологично разнообразие във връзка с опазване на защитени зони от Натура;

Таблица IV.11.

❖ Пътна карта за достигане до 2050 г. на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност, ЕК

Комисията, разглежда пътища за развитие в ключови отрасли. Анализът включва поредица от сценарии, при които са направени различни допускания по отношение на скоростта на техническия прогрес. Основните приоритети са насочени в:

Повишаване по устойчиво развит начин на продуктивността при земеползването

Направеният от Комисията анализ сочи, че до 2050 г. селското стопанство може да намали емисиите, различни от CO₂, с 42—49% в сравнение с нивата от 1990 г. В

сектора вече е постигнато сериозно намаление. През следващите две десетилетия са възможни допълнителни намаления. Селскостопанските политики следва да се насочат към варианти като например по-нататъшно устойчиво развито повишаване на ефективността, ефективно използване на торове, биогазификация с естествени торове, подобро управление на естествените торове, подобрени фуражи, местна диверсификация и използване на продукцията за търговски цели и подобрена производителност в животновъдството, както и постигане на максимални ползи от екстензивната селскостопанска дейност.

Подобрените практики в селското и горското стопанство могат да повишат капацитета на отрасъла да задържа и улавя въглерод в почвите и горите.

Подобряване на качеството на въздуха и здравето

Дейностите, насочени към намаляване на емисиите на парникови газове, биха допълнили съществено действащите и планираните мерки за подобряване на качеството на въздуха, което ще доведе до значително по-малко замърсяване на въздуха. Електрификацията на транспорта и разширяването на мрежата на градския транспорт биха могли чувствително да подобрят качеството на въздуха в европейските градове.

Цел	Предвиждания на ОУП за постигане на пътната карта
<i>Повишаване по устойчиво развит начин на продуктивността при земеползването</i>	Това може да се постигне чрез целеви мерки за поддържане на пасищата, възстановяване на влажните зони и торфищата, минимална или нулева оран, намаляване на ерозията.

Таблица IV.12.

❖ Пътна карта за ресурсно ефективна Европа, ЕС

Основна цел: До 2020 г. политиките на ЕС ще вземат под внимание оказваното от тях непряко въздействие върху земеползването в ЕС и в света, а темповете на усвояване на земя ще бъдат овладени така, че до 2050 г. да бъде сложен край на нетното усвояване на земя. Почвената ерозия ще бъде намалена, а съдържанието на органични вещества в почвите ще се повиши, като бъде отбелязан напредък в оздравителните действия върху замърсените участъци.

Пътната карта е обвързана с приоритетите на ОУП с цел създаване на условия за намаляване на почвената ерозия в общината и опазване на почвите.

❖ Бяла книга за адаптация към климатичните изменения

Бялата книга „Адаптиране спрямо изменението на климата очертава европейска рамка за действие за повишаване на издръжливостта на Европа спрямо изменението на климата, като подчертава необходимостта адаптацията да обхване всички ключови европейски политики и да се засили сътрудничеството на всички нива на управление. Настоящият документ допълва Бялата книга и обобщава основните аспекти от въздействието на изменението на климата върху селското стопанство на ЕС, разглежда свързаните с адаптацията нужди, описва възможните последици за ОСП и проучва евентуални насоки за бъдещи действия. Той цели да задълбочи допълнително дебата

между държавите-членки и земеделската общност и действията, свързани с нуждите от адаптация, които произтичат от влиянието на климата.

Адаптация на ниво стопанство

В ЕС се наблюдава постоянно развитие на тенденциите в отглеждането на култури, практиките за управление на стопанствата и употребата на земя, отчасти заради климатичните колебания. Подобна адаптация на ниво стопанство цели да увеличи продуктивността и да се справи със съществуващите климатични условия, като черпи от наличните познания и опит на земеделските стопани. През следващите десетилетия може да се наложи адаптацията да се разпростре отвъд простото приспособяване на сегашните практики. Сред възможните краткосрочни до средносрочни решения за адаптация са следните:

приспособяване на периода за извършване на селскостопански операции като засаждане, засяване или други обработки;

технически решения като опазване на овощките от измръзване или подобряване на системите за проветряване и климатизация в заслоните за животни;

избор на култури и сортове, които са по-добре приспособени към предвижданата продължителност на сезона за развитие и наличието на вода, и които са по-издръжливи на нови условия на температура и влажност,

адаптиране на културите с помощта на съществуващото генетично разнообразие и новите възможности, предлагани от биотехнологията,

подобряване на ефективността на борбата с вредителите и болестите посредством например по-добро следене, редуване на различни култури или комбинирани методи за управление на вредителите,

по-ефикасна употреба на водата чрез намаляване на загубите на вода, подобряване на напоителните практики и рециклиране или съхраняване на вода,

по-добро управление на почвите чрез повишено задържане на вода с цел запазване на влагата в почвите, както и управление на ландшафта (поддържане на ландшафтните характеристики, които предоставят заслон на селскостопанските животни),

развъждане на по-толерантни към горещините породи и приспособяване на храненето на животните в условията на горещини.

Всички краткосрочни до средносрочни решения за адаптация в Бялата книга дават целите, които са представени в предварителният проект на ОУП свързани с отглеждането на култури, практиките за управление на стопанствата и употребата на земя общината.

❖ *План за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г. (Blueprint)*

Политиката на ЕС в областта на водите успешно помагаше за опазване на нашите водни ресурси. Настоящият План за опазване на водните ресурси на Европа има за цел да се справи с пречките, които възпрепятстват действията за опазване на водните ресурси на Европа, и се основава на задълбочена оценка на съществуващата политика. Основно внимание в Плана е отделено на водите в Европа. Водата е местен проблем, но също и глобален проблем, тясно свързан с много въпроси като продоволствената сигурност, опустиняването, изменението на климата, въздействието на природните и причинените от човека бедствия и т.н., като всички те имат значителни икономически, социални и свързани със сигурността измерения. ЕС участва в много от тези области в резултат на ангажиментите си по „Програма 21“, трите конвенции от Рио (относно

опустиняването, изменението на климата и биологичното разнообразие), целите на хилядолетието за развитие (MDG) по отношение на водата, плана за изпълнение от Йоханесбург, както и най-неотдавнашната конференция „Рио+20“. Този ангажимент ще продължи да бъде голям приоритет за ЕС. През 2011 г. светът изпълни целта от MDG за 2015 г., а именно да се намали наполовина делът на хората, които нямат устойчив достъп до безопасна питейна вода, но много държави от Африка все още изостават по отношение на достъпа до вода. Светът е все още далеч от постигането на целта от MDG за достъп до канализация, тъй като понастоящем 2,5 милиарда души нямат достъп до подобрена канализационна структура.

Във връзка с горното в проекта на ОУП са заложили цели за подобряване и опазване на водните ресурси.

❖ План за екоиновации до 2020 г., ЕС

Екоиновация е всяка иновация, водеща до значителен напредък към постигането на целта за устойчиво развитие чрез намаляване на въздействието на нашите производствени методи върху околната среда, увеличаване на устойчивостта на природата спрямо екологичния натиск или постигане на по-ефективно и отговорно използване на природните ресурси. Чрез подпомагане на нови процеси, технологии и услуги, които правят стопанската дейност по-екологосъобразна, екоиновациите помагат на Европа да оптимизира своя потенциал за растеж, като същевременно допринасят за справяне с общите ни предизвикателства, като например изменението на климата, недостига на ресурси и намаляващото биологично разнообразие.

Засилване на конкурентоспособността и опазването на околната среда Чистата и здравословна околна среда е предпоставка за запазване на просперитета и високото качество на живот в Европа, но също такава предпоставка е силната и конкурентоспособна икономика. Създаването и популяризирането на нови решения е от основно значение за разгръщане на потенциала за икономически изгоди чрез икономии на разходи и чрез иновации и международна търговия. Екологосъобразните решения ще привлекат ново поколение високотехнологични производства и услуги, ще повишат европейската конкурентоспособност и ще създадат нови работни места за висококвалифицирани специалисти. Европа трябва да съсредоточи вниманието си върху стимулиране на търсенето на иновации. Европейската комисия има значителен опит с инструментите, основани на търсенето, и голяма практика в изграждането на мрежи на възложителите на обществени поръчки и развитието на партньорства.

Планът за екоиновации е обвързан с приоритетите на ОУП с цел създаване на инструментариум за популяризирането на нови решения и потенциал за растеж на общината.

V. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА НА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.

5.1. Характеристика на плана (устройствени параметри)

Прогнозата и оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда са непосредствено свързани с целите на ОУПО. Концепцията на ОУП е изградена в съответствие с целите, определени с Техническото задание за изработването му. Той предлага решения, с които се създават необходимите специфични за отделните части на

общинската територия устройствени условия за реализация на целите на дългосрочното устойчиво развитие на общината, заложен в Общинския план за развитие (ОПР) и останалите планови документи за регионално развитие. Едновременно с това, екологичната част към ОУП стриктно съобразява в максималната възможна степен изискванията за опазване на околната среда.

Предвижданията на ОУП за пространствено развитие на община Борован ще имат комплексно въздействие върху околната среда. Като цяло общата концепция на Плана е насочена към подобряване на околната среда и ограничаване на отрицателното въздействие върху нейните компоненти.

За изпълнение на поставените цели и постигане на желаните резултати подходът, който е използван за изготвянето на ОУПО, ще се основава на някои основни принципи, а именно:

- Принцип на устойчивостта – спазване преди всичко изискванията за екологосъобразност на общите устройствени концепции и на всяко от конкретните устройствени решения.
- Принцип на приемствеността – насърчаване на онези устройствени решения (при наличие на такива), които прибавят нови положителни качества към вече създаденото, а не го отричат и разрушават.
- Принцип на реализма – формулираните постижими цели, инвестиционните и организационните усилия, необходими за чиято реализация, да са съизмерими с мащаба на ресурсите, които могат реално да бъдат осигурявани общо от публичния и частния сектори.
- Принцип на солидарността – търсене на баланс между индивидуалните и групови интереси от една страна и интересите на териториалната общност в цялост от друга страна, като се отчита, че в своята същност те не могат да бъдат конфликтни, тъй като и общностните интереси са сбор от определен тип индивидуални интереси (за здраве, за чист въздух и зелени площи, за образование и т.н.).
- Принцип на партньорството – прилагането на същия е от изключително значение, както за постигане на надеждни и стабилни устройствени решения, така и за увеличаване на ресурсния потенциал за реализирането им.
- Принцип за интегрираността – ще се изразява в прилагането на методически подход, отчитащ влиянието на разнопосочни фактори на развитието и използването на териториалните ресурси, на търсене на възможности за съвместяване на разнопосочни интереси с превес на тези с изразен публичен характер.
- Принцип за дългосрочност – съгласно действащата нормативна уредба в устройственото планиране, срокът на действие на ОУП е 15-20 години.

Следвайки нормативните изисквания, Общият устройствен план на община Борован съдържа мотивирани проектни решения за:

- Структура на територията – устройствените зони за обитаване, производство, рекреация, природозащита, природо-възстановяване, комуникация и инфраструктура;

- *Строителните граници на населените места и селищните образувания, в т.ч. и терените за ново селищно развитие, при отчитане собствеността на гражданите, ограничителите и стимулаторите за териториално развитие;*
- *Строителните зони и режими, границите им, режимът на застрояване и основни параметри на застрояване (интензивност, плътност, височина и др.);*
- *Републиканската и общинската пътна мрежа;*
- *Трасетата и обектите на инженерната инфраструктура;*
- *Защитените архитектурни, културни и др. зони и обекти - паметници на културата;*
- *Обектите за обществено обслужване от система "образование", "култура", "здравеопазване", "спорт" и др., които се изграждат със средствата на общината и държавата и са от особена важност за общината;*
- *Екологически мероприятия, параметри и изисквания за повишаване стандарта и качествата на околната среда;*
- *Ландшафтно и композиционно естетическо оформяне на селищата, прилежащите квартали и крайселищната територия;*
- *Мероприятия за устойчивост на социално-икономическото развитие и съпътстващите ги устройствени условия;*
- *Разчети за баланса на територията и други важни териториални показатели.*

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Описаните характеристики на ОУП представени чрез принципи и ограничители го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на територията на община Борован. Чрез ограничаване до минимум на неблагоприятните последици от урбанизацията на територията и едновременно създаване на условия за по-нататъшно социално-икономическо развитие на общината е създаден баланс за територията.

ОУПО Борован е разработен като инструмент за регулиране в устройствено отношение на процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват целостта и стабилността на природната ѝ среда. Конкретните устройствени решения, определящи допустимите форми и степени на урбанизация на отделните части на територията са израз на търсен/постигнат баланс между действащите върху тях стимулиращи и ограничаващи урбанизацията фактори.

Въздействията върху околната среда и човешкото здраве са оценени в съответствие със степента на подробност на предвижданията на плана.

5.2. Климат и атмосферен въздух

Оценката на този компонент на околната среда се извършва на база анализ на предвижданията на плана по отношение устройството и локацията на производствените дейности, организацията на транспортно-комуникационната мрежа, съсредоточията на селскостопанската инфраструктура, зоните за рекреативна дейност, за търговско и друг вид обществено обслужване и др. Всички тези дейности, в качеството им на предмет на ОУПО, представляват в по-малка или по-голяма степен интерес по отношение определяне въздействието им върху качествата на климата и атмосферния въздух.

Като цяло, проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на системите на техническата инфраструктура се очаква да окаже положително въздействие върху околната среда в нейната цялост и в частност по отношение качествата на атмосферния въздух. Подобряването на техническото състояние на пътна мрежа ще има благоприятно отражение върху установяване на позитивни тенденции по отношение на атмосферния въздух.

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Като цяло реализацията на ОУП няма да утежни замърсяването на атмосферния въздух и не се очаква значително въздействие върху него. Очакваните въздействия върху климата и качествата на атмосферния въздух се оценяват както следва: по вид – позитивни; слабо вероятни; по продължителност – променливи; с ограничен териториален обхват; ниска честота; ниски рискове за човешкото здраве; без превишаване на екологични стандарти и без кумулативен ефект.

5.3. Повърхностни води

Всички населени места попадащи на територията на община Борован са снабдени с водопроводи. Довеждащите водопроводи от района са от РЕ тръби, чието захранване е от различни водоизточници в землищата на населените места от района. Довеждащите водопроводи са включени към водопроводните мрежи от етернитови тръби на селата от общината осигурявайки питейна вода на живущите в района.

На територията на общината с довеждащи водопроводи се захранват с. Сираково, с. Нивянин, с. Малорад, с. Добролево, с. Борован.

На територията на Община Борован се намира една помпена станция, която е Публична Държавна Собственост (ПДС) – помпена станция „Малорад“. Останалите помпени станции в района са Публична Общинска Собственост (ПОС). Такива са помпените станции от изток на запад и от север на юг - „Рибене“, „Добролево“, „Сираково“ и „Нивянин“. На територията на Община Борован има една кула водоем и няколко шахтови кладенци, шахтово тръбни кладенци, тръбни кладенци и каптажи. Освен тях има иградени и редица напорни резервоари. Част от описаните до тук са подробно представени в направената справка за съществуващите водопроводни мрежи и съоръжения на територията на Общината. Пространственото положение на последните е представено в графичен вид на предходната схмеа на водоснабдяването в Общината

Издадено е решение за прекратяване на процедура по реда на Глава VI от ЗООС за ИП: „Отглеждане на риба и търговска дейност в язовир „Жарковец“, землището на с. Добролево, общ. Борован, обл. Враца“.

Изготвени са становища по проекти от водния цикъл, попадащ в обхвата на чл.2, ал. 2 от Наредбата за ОС и не попадат в обхвата на Приложение 2 на ЗООС към чл. 93, ал. 1, т. 1 към Закона. Становищата, които обхващат територията на община Борован са:

- „Реконструкция на част от водопроводни мрежи на населените места с. Борован и с. Добролево, общ. Борован“;
- „Рибовъдство в съществуващ язовир „Братковец“, землище с. Борован, общ. Борован“.

Изготвени са становища за съществуващи обекти, за които няма основание за провеждане на процедура по реда на Глава VI от ЗООС по оценка на въздействието върху околната среда и екологична оценка. Становищата са по повод:

- „Използване на съществуващи шахтови кладенци /3 бр./ в землището на с. Сираково, общ. Борован“;
- „Използване на съществуващи каптирани извори /2 бр./ в землището на с. Малорад, общ. Борован“;
- „Използването на съществуващи шахтови кладенци /2 бр./ в землището на с. Нивянин, общ. Борован“.

Комунално-битовата дейност е причина за около 30% от общото замърсяване. Значителният дял в замърсяването с нитрати е следствие от неефективно действащи пречиствателни станции, битова канализация, неорганизираните сметища за отпадъци, дъждовни води, оттокът и филтрацията от районите без канализация и пречиствателни съоръжения. Последващото отстраняване на замърсяванията налага инвестиции за изграждането на скъпи съоръжения.

Замърсяване може да се получи и когато се употребяват повече торове при неподходящи почвени или климатични условия. Ако земеделските култури или пасищната растителност нямат капацитета да усвоят наличните хранителни вещества, има значителни загуби на хранителни елементи – чрез изтичане в полската отводнителна система, в близки реки и езера или чрез проникване в подпочвените слоеве, водещо до замърсяване на подземните води.

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Като цяло предвижданията на Плана по отношение на развитието на системите на техническата инфраструктура ще имат положително въздействие върху околната среда. Очаква се да се осигури нормално водоснабдяване с питейна вода на всички територии в общината. Постепенното им канализиране ще ликвидира риска от инфилтрации и замърсяване на подземни води. При спазване на условията за водочерпене съгласно съответните разрешителни, негативно влияние върху водоизточниците не се очаква. Необходимо е изграждането на нова ПСОВ, с цел елиминиране на реалния риск от постъпване на непречистени води във водните тела, преминаващи през общината. Временно и краткотрайно отрицателно въздействие може да се наблюдава само по време на строителни работи, които при адекватен контрол от страна на общината и изпълнение на всички нормативни изисквания по време на разрешителния и строителен процес ще бъдат сведени в границите на пренебрежимо ниско въздействие. Като цяло, предвижданията на ОПУ са дългосрочни, с постоянен характер и положителен ефект.

Основните типове въздействия върху околната среда, в частност върху повърхностните води с прилагането на плана се оценява както следва:

- По продължителност: дългосрочно по време в обхват на действие на ОУП;
- По вид: по време на изграждане на елементите на техническата инфраструктура въздействието е пряко, вторично, краткосрочно, временно, отрицателно, обективно обусловено; при експлоатация на ВиК инфраструктурата въздействието е пряко, постоянно, дългосрочно и с незначителни последици при строителство с подчертани положителни въздействия при експлоатацията на елементите на ВиК инфраструктурата.
- По честота – временно в периодите на строителство и постоянно по време на експлоатация на различните дейности, които ще бъдат реализирани с ОУП на община Борован.

5.4. Земи и почви

Състоянието и характеристиките на компонентите “земи и почви” е в пряка зависимост от предвижданията на плана. Конкретните устройствени решения на плана се отнасят до:

- Ограничаване промяната на предназначението на подходящите за земеделие земи за нуждите на урбанизацията и други видове усвояване.;
- Промяна на предназначението се допуска само за дейности, свързани с преработването на селскостопанска продукция;
- Оформяне на зони за трайни насаждения – овошки, лозя и дребни трайни насаждения и зърнени, и технически култури;
- Създаване на условия за развитие на дребно и стоково животновъдство;
- Създаване условия за развитие на малки и средни предприятия за преработка на растителна и животновъдна продукция;
- Въвеждане на мерки за ограничаване увеличаването на относителните дялове на пустеещите и ерозирани земи;

Предвидени мерки: При обработване на земеделските земи, да се прилагат добри земеделски практики от земеделците, поради факта, че територията на община Борован попада в нитратно уязвима зона.

5.5. Земни недра и подземни води

По отношение на тези компоненти на околната среда, предвижданията на плана имат косвен характер. Ограничаването на свободния достъп на непречистени отпадъчни води в земните недра чрез изграждане на канализационни системи и пречиствателни съоръжения на населените места е решение с положително въздействие по отношение качеството на подземните води и опазване на земните недра.

5.6. Ландшафт

Състоянието и облика на ландшафта да голяма степен зависи от редица екологични фактори с антропогенен генезис, които пряко влияят върху неговото качество и здравен статус. Качествата на тези фактори формират и потенциала за бъдещото развитие на ландшафта и зелената система на територията на община Борован. За целта на настоящата разработка, основно значение има състоянието на тези от елементите на околната среда, които са най – силно повлияни от човешката дейност. Нейната интензивност на негативно влияние, особено се повиши през последните 50-60 години. Съвкупното действие и взаимовръзка между тези антропогенно повлияни елементи на околната среда, определят екологичната обстановка в района на община Борован и пряко влияят върху потенциала за нейното бъдещо развитие. Екологичните фактори от своя страна очертават насоките за развитие и бележат ограничителите при устройственото планиране на територията.

Потенциал за бъдещото развитие на ландшафта в посока на екологична устойчивост е факта, че община Борован се отличава с благоприятно еколого-географско положение в сравнение с други области на страната. Няма голямо въздействие от местни или трансгранични преноси на замърсени въздушни маси или замърсени повърхностни води, които да оказват негативно екологично влияние върху територията на района. От своя страна, стопанската дейност на общината също не въздейства отрицателно върху въздушната и водна среда на съседните територии. Това се отнася преди всичко за качеството на водите и дънните отложения на реките Скът и Бързина.

5.7. Биоразнообразие, защитени територии и зони

В по-голяма част от имотите в община Борован ОУПО предвижда само промяна в наименованието (формулировката) на устройствената зона. От тази промяна не произтича промяна в начина на ползване на земята и съответно не се очаква въздействие върху биоразнообразието в общината.

За общинския център с. Борован в ОУПО е предложено развитие на функционални зони с производствено предназначение в западна, северозападна, източна и североизточна посока. С ПУП се предвижда разширение на гробищния парк на селото, отразено в плана.

На територията на Община Борован ще се извършва почистване на отпадните води в две пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ), които ще бъдат изградени на площта на два имота с НТП пасище прекатегоризиран в За друг вид производствен, складов обект. Имотите са в североизточната част на с. Борован и северната част на с. Малорад.

В с. Добролево, с. Сираково, с. Малорад и с. Нивянин, се потвърждават строителните граници на жилищните им зони, с минимални разширения на вече застроени имоти. Стопанските дворове получават предимно производствени функции, обслужващи земеделието и животновъдството и наличнит производства. За част от селата се предвижда с ПУП разширения на гробищните паркове, които са отразени в плана.

Развитие на нови жилищни зони в община Борован не се предвиждат. Няма необходимост от разширяването на смесените многофункционални зони. Зоните за спорт и атракции се запазват непроменени.

Разширяване и развитие на зелената система не се предвижда. Тя е развита и значително надвишава минималните изисквания на ЗУТ. Основен проблем в зелените зони на общинския център са свързани с тяхната поддръжка и стопанисване.

Прекатегоризацията, от която би могло да се очаква въздействие включва:

- Прекатегоризация на около 24 дка пасища, мери в Гробищен парк;
- Прекатегоризация на около 1,4 дка пасища, мери в УЗ За водностопанско, хидромелиоративно съоръжение;
- Прекатегоризация на около 613,6 дка пасища, мери и пасища с храсти в За друг вид производствен, складов обект;
- Прекатегоризация на около 18 дка Естествени ливади в Ниви;

От реализацията на предвижданията на разглеждания ОУПО не се очакват значими преки или косвени въздействия, както и не се очаква кумулативен ефект с други планове, програми, проекти и ИП, които да окажат значително отрицателно въздействие върху флората и фауната в териториалния обхват на общината. В ОУПО не се предвиждат устройствени зони за замърсяващи производства, както и мащабно ново строителство.

5.7.1. Растителност

Загуба на немодифицирани местообитания

На прекатегоризация подлежат Около 65,7 ха пасища и ливади (0,03% от площта на общината). Те се прекатегоризират в УЗ За друг вид производствен, складов обект, УЗ За водностопанско, хидромелиоративно съоръжение, УЗ Ниви и УЗ Гробищен парк. Тази площ представлява много малка част от територията на откритите местообитания в общината. В случай на наличие на инвестиционен интерес в прекатегоризирани територии и усвояване на нови площи може да се очаква директно и дълготрайно въздействие върху растителността. Големината на въздействието е много малка. Въздействието от евентуални дейности, резултат от предвижданията на ОУПО няма да бъде значително.

Една от основните цели на ОУПО е осъществяване на контрол върху процесите на по-нататъшна урбанизация на територията на общината като се определят точно границите и режимите на урбанизираните и извънселищни територии. По този начин ще се запази целостта и стабилността на природната среда с инструментите на устройственото планиране. В този контекст предвижданията на ОУПО биха оказали по-скоро положително влияние, като редуцират загубата на естествена растителна покривка.

Трансформация на растителната покривка

Въздействие върху флората и растителността в общината би могло да има в резултат на навлизане на чужди, рудерални/синантропни и инвазивни видове. Това би могло да доведе до трансформация на растителната покривка в определени участъци.

Предвижданата от ОУПО за прекатегоризация на имоти с НТП Пасища, мери в Гробищен парк и последващите озеленителни дейности в тях биха могли да благоприятстват пренасянето и развитието на чужди, рудерални/синантропни и инвазивни видове. Площта на новата устройствена зона, в която би могло да се очаква трансформация на растителността е относително малка (около 2,4 ха, или 0,001% от

площта на общината). Индиректно това въздействие може да засегне и други територии – в случай, че чужди, рудерални/синантропни и инвазивни видове се развият в директно засегнатите територии те могат на последващ етап да навлязат и в други части на общината. Тъй като растителността в участъците, в които се очаква това индиректно въздействие в общината няма да бъде премахвана, това ще редуцира потенциала за разпространение на внесени видове. Поради малката площ на очакваното директно въздействие големината на въздействието е оценена като много ниска. Чувствителността е ниска в областите на индиректно въздействие и като умерена в областта на директно въздействие. Не се очаква значителна степен на отрицателно въздействие върху растителността в резултат на евентуални озеленителни дейности. Въпреки това, с цел превенция на въздействието в точка VII е предложена смекчаваща мярка за редуциране на въздействието.

5.7.2. Животински свят

Загуба на местообитание

Ливадите и пасищата(с обща площ 65,7 ha), които ще се прекатегоризират в УЗ За друг вид производствен, складов обект, УЗ За водностопанско, хидромелиоративно съоръжение, УЗ Ниви и УЗ Гробищен парк представляват потенциално местообитание за различни видове животни (вкл. с конзервационна значимост). Част от тях ще бъдат прекатегоризирани в Ниви. В случай, че започне интензивна обработка на тези земи, това ще доведе до загуба на местообитание. Загуба на местообитание може да се очаква и при реализиране на дейности в останалите нови УЗ. Потенциално засегнатата площ представлява много малка част от откритите местообитания в общината. Въздействието е директно и дълготрайно. Засегнати ще бъдат всички видове, обитаващи откритите местообитания в общината. Големината на въздействието е много малка. Чувствителността е различна за различните рецептори и в различните периоди от годината (най-общо - висока през размножителния сезон, през останалата част от годината – умерена; висока за бавно/трудно подвижните и ниска за останалите видове), но поради много малката засегната площ въздействието от евентуални дейности, резултат от предвижданията на ОУПО няма да бъде значително.

Една от основните цели на ОУПО е осъществяване на контрол върху процесите на по-нататъшна урбанизация на територията на общината като се определят точно границите и режимите на урбанизираните и извънселищни територии. По този начин ще се запази целостта и стабилността на природната среда с инструментите на устройственото планиране. В този контекст предвижданията на ОУПО биха оказали по-скоро положително влияние, като редуцират загубата на естествена растителна покривка и съответно – на потенциални местообитания на животинските видове.

Фрагментация

Евентуалното развитие на нова инфраструктура може да доведе до фрагментиране на местообитанията на видове и създаване на бариерен ефект при различни типове миграционни предвиждания. Това въздействие може да се очаква в много малка част от общината. Предвижданията на ОУПО, и по-конкретно предвиденото биоинженерно озеленяване ще окажат положителен ефект. Това са основно линейни територии, в които с устройствените мерки се предвижда да формират сравнително тесни озеленени пространства (биокоридоори, полезащитни, снегозащитни и ветрозащитни пояси) от местна дървесна и храстова растителност. Тези елементи на ландшафта ще осигурят

биокоридори за придвижване на животните и ще редуцират до известна степен съществуващата фрагментация на местообитанията.

Фрагментацията може да засегне всички видове, срещащи се в общината, но по-чувствителни са по-слабо подвижните видове (например сухоземните костенурки). Големината на въздействието е ниска. Не се очаква значително въздействие върху биоразнообразието в резултат на предвижданията на ОУПО.

Безпокойство

По време на реализиране на строителни, ремонтни и др. дейности, както и в резултат на увеличено присъствие на хора в местообитанията на животинските видове, включително и на тези с консервационна значимост, както и в непосредствена близост до тях потенциално безпокойство ще има в резултат от присъствие и работата на строителното оборудване и хора. Безпокойството е директно въздействие и може да доведе до преместването на някои видове в съседни участъци, където няма да бъдат обезпокоявани. Животните са с висока чувствителност по отношение на безпокойството по време на размножителния период и хибернацията и с ниска чувствителност през останалата част от годината. Големината на безпокойството е оценена като ниска поради локалния характер на въздействието.

След края на изграждането на предвидените промени, по време на експлоатацията на новите съоръжения също може да се очаква различно по продължителност и интензивност безпокойство, в зависимост от характера на съоръжението, поради засилено антропогенно и техногенно натоварване. Големината на това въздействие е оценена като много ниска поради локалния характер.

Безпокойството може да засегне бозайниците и птиците в района на общината, като чувствителността им е висока през размножителния сезон (за всички видове) и през периода на зимуване (за хиберниращите видове бозайници, вкл. прилепите). Чувствителността на земноводните и влечугите по отношение на безпокойството е ниска. Не се очаква значително безпокойство в резултат на реализирането на предвижданията на ОУПО.

Загуба на индивиди

Предвижданията на ОУПО могат да доведат до загуба на индивиди от видовете животни срещащи се в общината. Това въздействие може да се очаква както в резултат на инциденти (например неволно унищожаване на гнездо на наземногнездяща птица с яйца и малки), така и вторично (например в резултат на изоставяне на гнездо с яйца и малки в резултат от силно безпокойство).

Загубата на индивиди може да засегне всички видове, срещащи се в общината, но по-чувствителни са по-слабо подвижните видове, хиберниращите животни по време на зимуване и яйца/ларви/малки. Поради много малката засегната територия и ниската вероятност от настъпване на въздействието не се очаква значителна загуба на индивиди в резултат на реализирането на предвижданията на ОУПО.

5.7.3. Защитени територии

ОУП на община Борован попада в обхвата на глава шеста от Закона за опазване на околната среда. В тази връзка ОУП подлежи на процедура по Оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване на защитените зони на основание чл. 31, ал. 4, във връзка с ал. 1 от ЗБР и чл. 2, ал. 1 от Наредбата за ОС. ОУП на Община

Борован е допустим по реда на чл. 36, ал. 2, във връзка с чл. 12, ал. 4 от Наредбата за ОС, при условие, че не противоречи на режима на посочената защитена територия, определен със ЗЗТ и заповедта на обявяването ѝ.

ОУП Борован няма да окаже отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в описаните защитени зони съгласно данни на РИОСВ – Враца, поради следните причини:

- Предвижданията на ОУП не засягат защитени зони от мрежата Натура 2000, тъй като в границите на община Борован, както и в близост до тях липсват такива. В тази връзка няма вероятност реализацията на плана да доведе до пряко или косвено увреждане и/или фрагментиране на природни местообитания и/или местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони.

- Предвид местоположението, вида и характера на предвидените с плана дейности, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популации на животински видове, предмет на опазване в най-близката защитена зона, респективно до намаляване на числеността и плътността им, както и до възникване на безпокойство.

- Реализацията на ОУП не предполага генериране на шум, емисии и опасни отпадъци във въздуха, водите и/или почвите, във вид и количества, които да окажат отрицателно въздействие върху структурата, функциите и природозащитните цели на защитена зона BG0000508 „Река Скът“.

- Няма вероятност от възникване на отрицателно кумулативно въздействие от реализацията на настоящия план в комбинация с други одобрени УП, ППП в района на общината.

- Дейностите по предвидения ОУП няма вероятност да доведат до фрагментиране и/или прекъсване на биокоридорни връзки, от значение за видове, предмет на опазване в защитени зони.

ОУПО не предвижда промяна на предназначението на защитени територии обявени съгласно закона за защитените територии и няма вероятност да повлияе отрицателно върху тях.

5.8. Отпадъци и опасни вещества

Неразделна част от подобряването на екологичната обстановка е ефективното управление на отпадъците, включващо подобряване на инфраструктурата и дейностите свързани с отпадъците. В тази връзка е необходимо да се увеличи процента на разделно събираните отпадъци. Да се въведе компостиране на отпадъците по домовете и в общината (от поддържане на зелените площи, храстите и дърветата в парковете и градините). Всички тези препоръки трябва да залегнат в Общинската програма за управление на отпадъците. Интегрираната система за управление на отпадъците ще допринесе за постигане на поставените екологични и пространствени цели на Плана, като запазване на най-важния ресурс - земята от замърсяване.

Очаква се прилагането на интегрирания подход за управление на отпадъци да спомогне за развитието на фактора „Отпадъци“, което ще намали влиянието му върху компонентите на околната среда и ще намали риска за човешкото здраве.

Действията на общинската администрация са насочени към намаляване на безконтролното изхвърляне на отпадъците от строителни и строително-ремонтни дейности край междуселищните пътища и на нерегламентираните сметища.

Строителните отпадъци се формират преди всичко от ремонта и реконструкцията на жилищните и някои от обществените сгради.

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Предвижданията на предварителния проект на ОУП на община Борован, не предвижда съществени изменения по отношение управлението на отпадъците на територията на общината. ОУПО определя различни устройствени. Планирането на тези зони спомага за недопускане на хаотично разположения на обекти в други части на населените места и разпространението на други потоци отпадъци в тях.

Неразделна част от подобряването на екологичната обстановка е ефективното управление на отпадъците, включващо подобряване на инфраструктурата и дейностите свързани с отпадъците. В тази връзка е необходимо да се увеличи процента на разделно събираните отпадъци. Да се увеличи дела на компостиране на отпадъците по домовете и в общината (от поддържане на зелените площи, храстите и дърветата в парковете и градините). Очаква се прилагането на интегрирания подход за управление на отпадъци да спомогне за развитието на фактора „Отпадъци”, което ще намали влиянието му върху компонентите на околната среда и ще намали риска за човешкото здраве.

5.9. Вредни физични фактори

Влияние върху шумовия фон на територията на общината ще окажат бъдещите проекти за развитие и модернизация на регионалната и местна транспортна инфраструктура.

Пътната инфраструктура в по-голямата си част не е добро. Общината има остра нужда от допълнително финансиране и помощ от държавата за поддържане на пътната си мрежа (преасфалтиране, ремонт на пътни съоръжения, подмяна на знаково стопанство, хоризонтална маркировка).

С реконструкцията и модернизацията на главните пътни артерии в общината и главните улици по населените места, значително ще се намали шумовото въздействие на териториите им. Шумовите характеристики на транспортните потоци за съответните пътни участъци ще бъдат определени въз основа на данни за прогнозното им натоварване на по-ниски нива на планиране.

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Дейностите предвидени в ОУП няма да променят акустичната среда в общината, тъй като дейностите предвидени за реконструкция и модернизация на пътната инфраструктура са с временен характер.

Цялостните предвиждания на ОУП имат ясно изразен траен положителен характер по отношение на намаляване въздействието върху хората и потенциалните ефекти върху здравето им. Изключително силно това касае по натоварените пътни артерии в общината.

Негативни въздействия, свързани с фактор вибрации, върху здравето на хората и компонентите на околната среда не се очакват.

Предвиждането на ОУПО за реконструкция на общинската пътна мрежа ще създаде условия за рационализиране на междуобщинския автомобилен трафик, респ. намаляване на сумарната транспортна работа, което следва да се оценява като благоприятно за околната среда.

Материалните активи на републиканската пътна мрежа няма да претърпят количествено развитие. Предвижда се само да се подобри техническото състояние на някои пътни участъци. С направените предложения се очаква да се осигури съществено подобряване на качествата на селищната жизнена среда и нивото на благоустроеността ѝ. При описание на съществуващото състояние на вредните физични фактори на територията на общината се констатира, че няма регистрирани наднормени нива на шум или лъчения. ОУПО си поставя за цел да подобри системите обитаване, труд, отдих и техническа инфраструктура, като запази и повиши качеството на околната среда. В тази връзка производствените дейности се извършват в обособени промишлени зони, отдалечени от жилищните зони, зоните за отдих и рекреация. В сферата на електроснабдяването не се предвиждат нови линии и трафопостове, а само частични ремонти на съществуващите. В заключение може да се каже, че прилагането на ОУПО по отношение на физичните фактори ще има положителен ефект и няма да доведе до създаване на значителни натоварвания от шум, вибрации и лъчения.

5.10. Недвижимо културно наследство

ОУП е инструмент за подпомагане на Община Борован за решаване на основните проблеми, изброени по-долу, както и определят насоки за управление на КИН:

- ✓ включването на архитектурното наследство в една обща политика за урбанистично развитие и благоустройство на териториите; „социализация” на културно-историческото наследство с ударение върху съхранението на интегрираната културна среда; обвързване на културните пространства (умишлено се избягва термина „маршрути“, защото неговото значение стеснява обсега на значимост на културните ценности, правейки препратка към културните туристически маршрути по-скоро) на територията с паметта, историята и европейското наследство и това на териториите на страната;
- ✓ инвентаризация на културния потенциал с участието на всички ключови фигури в процеса на планиране; създаване на бази-данни с прецизна информация за културно-историческо наследство на територията на общината;
- ✓ възможности за отделяне на ресурси за финансиране на консервационни и реставрационни работи; привличане на фондове за реставрация, за обновяване и рехабилитация;
- ✓ управленски реформи, касаещи политиките по поддържане на сградния фонд и обектите културни ценности, данъчни и административни облекчения, които да насърчат собствениците или частните ползватели да предприемат реставрационни или възстановителни работи; насърчаване на частната инициатива и доброволчески структури; изграждането на местна инфраструктура и местни основни услуги в селските райони, включително за дейности за отдих и култура, обновяване и възстановяване на културното и природното наследство на селата и ландшафта.

ОУПО Борован е инструмент за:

- включването на архитектурното наследство в една обща политика за урбанистично развитие и благоустройство на територията на Борован;
- инвентаризация на културния потенциал с участието на всички ключови фигури в процеса на планиране, като е създадена с ОУПО Борован една единна база

данни в ГИС с изработени интегрирани схеми и таблици, съдържащи събраната от всички възможни източници информация, както и въз основа на проучвания на място на екипа, изработил плана;

- управленски реформи, касаещи политиките по поддържане на обектите културни ценности;
- мерки за насърчаване на обществената загриженост за поддръжката на сградната и урбанистична структура като цяло;
- “Интегрираната консервация” – осъществяването на връзка между опазването на наследството и благоустройството на териториите.

5.11. Население и човешко здраве

Съществуващото състояние се използва за анализ и оценка на здравни социално - икономически въздействия от плана. Планът е база и за определяне на ефективността на прогнозните мерки за профилактика на възможното неблагоприятно влияние на околната среда върху здравето на населението.

Основни фактори, влияещи върху човешкото здраве при замърсяване на околната среда ,се явяват атмосферните замърсители, замърсителите във водите и в частност в питейната вода, шумовото замърсяване на жилищни територии и други обитавани от хора, нерегламентираното третиране на различните по вид отпадъци и замърсените почви.

Здравна характеристика на атмосферното замърсяване - определяне на източници и идентифициране на рискови фактори:

Територията на Община Борован не е включена в списъка на районите за оценка и управление на КАВ, на територията на Република България като зона/териториална единица, в която се констатира замърсяване на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ10) и серен диоксид (SO₂), тъй като района не спада към екологично застрашените зони, така наречените горещи точки. По тази причина не съществуват пунктове за контрол на качеството на въздуха, включени в националната мрежа за мониторинг на качеството на атмосферния въздух.

Постоянни източници на емисии във въздуха на територията на общината са автомобилния транспорт и комините на жилищните сгради (около 95% от домакинствата

ползват дърва като средство за отопление през зимния сезон). Поради тази причина в този сезон се очаква леко завишение на показателите на ФПЧ10.

В района на община Борован няма ситуирани значими източници на замърсяване на атмосферния въздух. Разглежданата територия се отнася към чистите зони на атмосферен въздух. Текущите емисии на вредни вещества и влиянието им върху качеството на атмосферния въздух се дължат на използването на твърди горива в битовия и обществен сектор. Замърсителите - фини прахови частици, серен диоксид и азотни оксиди не превишават нормите за опазване на човешкото здраве. Като прогноза съгласно ОУПО стойностите на тези замърсители ще намаляват, съгласно предвижданията на мероприятията за по-ниски нива на замърсяване, енергийна ефективност и използването на природен газ в бита и производствените мощности.

Параметрите на основните климатични фактори, създаващи условия за концентриране на атмосферните примеси (честотата на случаите “тихо време”, по-ниското количество

на слънчева радиация, високата относителна влажност и честотата на случаите с мъгли) определят най-неблагоприятни климатични условия за замърсяване на атмосферния въздух в региона през зимните месеци.

Основните източници на емисии в приземния атмосферен слой са в секторите: промишленост; транспорт; отопление (битови и обществени източници); депа, кариери, хвостохранилища, насипища и строителните дейности.

Качеството на атмосферния въздух, съответно нивото на концентрация на замърсяващите вещества в приземния слой на атмосферата в даден район, е в зависимост от редица фактори, оказващи влияние върху тяхното разсейване или задържане, като местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите, както и от метеорологичните фактори като посока и скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и т.н.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, съгласно чл. 4 (1) от Закона за чистотата на атмосферния въздух, са концентрациите на: суспендирани частици; фини прахови частици; серен диоксид; азотен диоксид и/или азотни оксиди; въглероден оксид; озон; олово (аерозол); бензен; полициклични ароматни въглеводороди; тежки метали - кадмий, никел и живак и арсен.

За община Борован няма източници на вредни емисии с производствен характер.

Горивни източници от бита

За натоварване на атмосферния въздух с вредни вещества през зимния сезон най-голямо влияние оказват най-вече емисиите от битовото отопление (локални горивни източници предимно на твърдо гориво). Епизодично, в най-ниските части на общината, при определени метеорологични условия (високо атмосферно налягане, липса на вятър, ниска и плътна облачност, наличие на температурна инверсия) се създава потенциална възможност за повишаване нивата на замърсителите, изпускани от битовите горивни източници, най-вече на фини прахови частици и серен диоксид.

В период на безветрие или на инверсионни състояния от битовия сектор може да се очакват завишени концентрации на стойностите на серен диоксид, азотен оксид, азотен диоксид и др. През зимния сезон във вечерните часове може да се наблюдават завишени концентрации на серен диоксид поради вида отопление, ползвано в битовия сектор - дърва и въглища. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура. За най-неблагоприятни климатични условия за замърсяване на атмосферния въздух могат да се определят зимните месеци, когато са чести случаите на температурни инверсии, мъгли и облачност.

Автомобилен трафик

Транспортът има значителен дял в замърсяването на въздуха с прах, оловни аерозоли, въглеродни оксиди, въглероден диоксид и в по-малка степен ФПЧ10.

По отношение на праховото замърсяване и съдържанието на фини прахови частици във въздуха съществено допринасят износените улични настилки.

Емисиите на ФПЧ10 от транспорт зависят най-вече от типа на превозните средства, които се използват (съотношението леки коли/тежкотоварни и автобуси), вида на използваното гориво (бензин, дизел, газ), интензивността на трафика и състоянието на пътната мрежа. Емисиите се изхвърлят неравномерно, както в рамките на денонощието, така и през дните от седмицата и сезоните, но събирането на точна и надеждна

информация е изключително трудно и до момента няма практика да се извършва. Най-високите нива може да се предполага, че са вечер в интервала 16-20 ч., а най-ниските съответно през нощта в интервала 0-6 ч.

Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания. Определяне на водещите по значимост рискови фактори

Токсични вещества

Към токсичните вещества се отнасят тези, съдържащи се в ауспуховите газове. Изгорелите газове от двигателите с вътрешно горене на МПС, работещи с бензин, дизел и газ пропан-бутан (LPG) представляват многокомпонентна смес (над 200 различни вещества) с водещи съставки азотен диоксид, серен диоксид и въглероден оксид. Техните концентрации не надхвърлят пределно допустимите норми, но въпреки това за пълнота тук се привежда информация за принципното въздействие на посочените токсични агенти върху човешкия организъм.

Азотни оксиди

Те се отделят с ауспуховите газове на строителната механизация и автотранспортните средства.

Физико-химични свойства. Азотните оксиди са непостоянна газова смес от NO, NO₂ и N₂O₃ с бледожълто до тъмнокафяво оцветяване и своеобразна миризма. Азотният оксид във въздуха бързо се превръща в NO₂.

Токсикокинетика. Азотните оксиди постъпват в организма по дихателен път. С влажната лигавица на дихателните пътища образуват нитрати, азотна и азотиста киселина, които поразяват алвеоларната тъкан и довеждат до оток на белите дробове. В кръвта се получават нитрати и нитрити, които причиняват разширяване на съдовете, понижаване на артериалното налягане и най-вече – превръщането на оксигемоглобина в метхемоглобин. Двуазотният оксид има наркотично действие.

Токсичност за човека. Дразнене в гърлото възниква при концентрации 120 mg/m³ (преизчислени като NO₂), кашлица – при 200 mg/m³. При кратковременно въздействие за опасни се считат концентрации 200–300 mg/m³, а при многочасово въздействие – 70 mg/m³. Концентрации от порядъка на 3 mg/m³ не предизвиква никакви явления.

Съгласно НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.) са регламентирани следните норми за азотен диоксид и азотни оксиди в атмосферния въздух:

- Средночасова норма за опазване на човешкото здраве 200 µg/m³ за NO₂
- Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве 40 µg/m³ за NO₂
- Норма за опазване на растителността 30 µg/m³ за NO+NO₂
- Алармен праг 400 µg/m³.

Патогенеза на интоксикациите. С влажната лигавица на дихателните пътища азотните оксиди образуват нитрати, азотна и азотиста киселина, които поразяват

алвеоларната тъкан и довеждат до оток на белите дробове. В кръвта се получават нитрати и нитрити, които причиняват разширяване на съдовете, понижаване на артериалното налягане и най-вече – превръщането на оксигемоглобина в метхемоглобин. Двуазотният оксид има наркотично действие.

Клинична картина на интоксикациите.

Остро отравяне: периодът на началните прояви се характеризира с леко, понякога едва доловимо, дразнене на лигавицата на горните дихателни пътища, с лека кашлица, главоболие, отпадналост, които за 30 мин. до 1 час могат да отминат. При въздействие на високи концентрации, след период на „мнимо благополучие“ (най-често без субективни оплаквания или с чувство на задух) се развива токсичен белодробен оток с периоди на нарастване и завършване на този оток. Възможно е протичането на остро отравяне да бъде по т.нар. сърдечно-съдов тип: с болки в сърдечната област от стенокарден характер и признаци на коронарна недостатъчност.

Хронично отравяне: характеризира се с полиморфна симптоматика. Пораженията са основно от страна на бронхо-белодробния апарат. Развиват се хроничен бронхит, бронхиолит, токсични пневмосклерози. Възможни са също така и миокардити, гастрити, колити, токсичен хепатит и др.

Серен диоксид

Отделя се с ауспуховите газове от автотранспортните средства.

Физико-химични свойства. Безцветен газ със специфичен дразнещ, остър мирис и кисел вкус. По-тежък е от въздуха 2,3 пъти. Добре разтворим е във вода, в метилов и етилов спирт. Лесно се овлажнява и окислява, като образува серниста киселина. Серният диоксид е един от основните замърсители на атмосферния въздух в населените места.

Токсикокинетика. Постъпва в организма главно по дихателен път, а разтворен като серниста киселина – и по храносмилателен път. При хора, при инхалаторна експозиция, резорбцията е много голяма и е в правопрпорционална зависимост от концентрациите на газа в атмосферата. Серният диоксид преминава през дихателните пътища в белите дробове и оттам в кръвта. Биотрансформацията му завършва с образуване на сулфати. Част от вдишаният SO₂ се отделя с издишания въздух, но голямата част се отделя като метаболити (сулфати) с урината.

Токсични дози и концентрации. При концентрации на SO₂ около 20–50 mg/m³ се получава дразнене на лигавиците. Концентрации от порядъка на 120–300 mg/m³ предизвикват тежки отравяния. Повторното въздействие на SO₂ в концентрации 20–70 mg/m³ води до хронични дихателни заболявания, смутена функция на щитовидната жлеза и на обмяната на веществата.

Регламентирани са следните норми за серен диоксид в атмосферния въздух на населените места, според НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.):

- Средночасова норма за опазване на човешкото здраве 350 µg/m³
- Средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве 125 µg/m³
- Норма за опазване на природните екосистеми 20 µg/m³

- Алармен праг $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Патогенеза на интоксикациите. Дразнещото действие на SO_2 се обяснява с образуването на серниста киселина при досег с влажните лигавици. Лесната му разтворимост помага за проникването в организма и за развитието на компенсирана метаболитна ацидоза. Общотоксичното му действие се проявява с нарушения на въглехидратната и белтъчната обмяна, намаляване на вит. B_1 и вит. C , потискане на окислителните процеси. Като израз на резорбтивното действие на SO_2 се наблюдава раздразване на кръвотворните органи (еритроцитоза и левкоцитоза) и биохимични изменения в кръвта.

Клинична картина на интоксикациите – възможни са остри и хронични отравяния.

Остро отравяне: Тежестта би зависила от фактическата концентрация на серни газове, продължителността на експозиция, от състоянието на експонираните – пол, възраст, здравословно и физиологично състояние, особености в храненето и др. Децата, възрастните и болните с хронични заболявания на дихателната и сърдечно-съдовата система са с по-висока чувствителност към действието на серните окиси. При лека степен на отравяне настъпва раздразване на очите (хиперемия на склерите) и лигавицата на носа, чувство на парене и болки в гърлото, хиперемия на лигавиците на носа и гърлото, кашлица. При отравяне със средно- тежка степен тези признаци са по-рязко изразени – главоболие, пристъпна суха кашлица, афония, понякога кръвоизливи от носа, болки в стомаха, гадене, повръщане, цианоза на устните, поява на сухи и влажни хрипове в белите дробове. По-продължителното въздействие на концентрации над $200 \text{mg}/\text{m}^3$ може да доведе до развитието на бронхиолит, остър емфизем, токсична пневмония, белодробен оток, нарастващи разстройства на дишането и кръвообращението, асфиксия. Настъпват дистрофични изменения в черния дроб, бъбреците, миокарда и нервната тъкан. Тежките отравяния са редки, тъй като вдишването на много високи концентрации SO_2 предизвиква рязко раздразване на лигавиците и рефлекторен спазъм на дихателните пътища, което заставя пострадалите да напуснат замърсения участък.

Хронично отравяне: клиничната картина се характеризира с нарушения от страна на бронхо-белодробния апарат, сърдечно-съдовата система и стомашно-чревния тракт. Разнообразната симптоматика от страна на горните дихателни пътища и лигавиците се характеризира с парене, сухота и болки в носа и гърлото, повишена носна секреция (понякога кървава), суха кашлица, стягане и болки в гърдите, задух, парене в хранопровода и стомаха, гадене и по-рядко повръщане. Чести са главоболието, лесната уморяемост и отпадналост, бодежи в сърдечната област. В началото е налице хипертрофичен, а в последствие – атрофичен хроничен рино- и тонзилофарингит, често с астматичен компонент и нарушена белодробна функция. Рентгенологично се открива токсична пневмосклероза в различна фаза. Установяват се неврози и вегетативно-астенични състояния, стомашно-чревни разстройства, хроничен гастрит, повишена кариозност на зъбите, наличие на алкалии и сулфати в слюнката и урината. Наблюдават се дерматити и екземи, хронични конюнктивити, менструални разстройства, хипофункция на щитовидната жлеза.

Началните симптоми на поражения на горните дихателни пътища възникват след 1–1,5 години постоянна експозиция на SO_2 , изразената патология на сърдечно-съдовата система – известно време след това, а уврежданията на храносмилателния тракт – след 5–10 годишно въздействие. Счита се, че описаните ефекти от продължителната експозиция възникват при средногодишни концентрации от усреднените 24-часови стойности над $0,150 \text{mg}/\text{m}^3$ ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Въглероден оксид

Отделя се с ауспуховите газове на автотранспортните средства.

Физико-химични свойства. Безцветен газ без мирис. Малко разтворим е във вода. В серум от човешка кръв коефициентът на разтворимост е 0,01709 (при 38 °!). Смесен с въздуха, образува взривоопасни смеси.

Разпространен е широко навсякъде, където съществуват условия за непълно изгаряне на материи, съдържащи въглерод.

Токсикокинетика и токсикодинамика. Въглеродният оксид образува карбоксиемоглобин (СОНb) с намаление на оксиемоглобина от 18 на 8 % и стесняване на разликата в оксиемоглобина между артериалната и венозната кръв от 6–7 % на 2–4 %. Дисоциацията на СОНb протича около 3 600 пъти по-бавно от тази на оксиемоглобина. Леталитетът при сравнително ниско съдържание на СОНb в кръвта (45–55 %) се дължи на едновременното блокиране на цитохромите, дехидрогеназите и други важни тъканни ензимни системи.

Въглеродният оксид действа върху организма по два основни механизма: хипоксемичен и хистотоксичен. Първият има водещо значение при острите отравяния, а вторият – при хроничните интоксикации.

Токсичност за човека. Въглеродният оксид е газ с висока токсичност. При концентрация във въздуха 0,5 % настъпва смърт за 5–10 мин. При 0,1 % се наблюдават безсъзнание и смърт за няколко часа. Действието на СО при различни концентрации е както следва: при 30–60 mg/m³ СО се нарушава зрението и слухът; вдишването на 110–230 mg/m³ дава около 10 % карбоксиемоглобин (СОНb), отклонения в психологичните, психо-физиологичните и психомоторните тестове, главоболие, смутена координация, кожна хипертермия и уморяемост. Концентрации 440–690 mg/m³ предизвикват непоносимо главоболие, световъртеж, гадене, повръщане, адинамия и колапс, СОНb е 30–40 %. Експозиция на 1260–1760 mg/m³ води до учестено и повърхностно дишане, слаб пулс, безсъзнание и повишение на СОНb до 60 %. СО в концентрации 2300–3400 mg/m³ предизвиква безсъзнание, слаб пулс, учестено дишане и кома. При повишаване на концентрациите над 4000 mg/m³ и на СОНb над 70 % настъпва смърт.

Регламентирана е следната норма за опазване на човешкото здраве по отношение на въглеродния оксид в атмосферния въздух на населените места, според НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.):

Максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощието 10 mg/m³.

Прах

Прахът е един от основните очаквани вредни фактори.

Под прах се разбират силно раздробени твърди частици, които поради своя малък размер и маса при относително голяма повърхност плуват във въздуха и се задържат в него за различен период от време. Разпръснатите във въздуха твърди частици представляват дисперсна система, в която *дисперсната фаза* са твърдите частици, а *дисперсната среда* – въздухът. Прието е прахът във въздуха да се нарича прахов

аерозол. Праховите аерозоли могат да бъдат моногенни (еднородни), когато праховите частици са еднородни по своите физико-химични свойства, и хетерогенни (многофазни), когато дисперсната фаза се състои от прахови частици с различни физико-химични свойства. Битовите и промишлените прахови аерозоли по произход могат да бъдат органични, неорганични и смесени. Във връзка с начина, по който се получава прахът (дисперсната фаза), се различават дезинтеграционни и кондензационни прахови аерозоли. Първите се получават при раздробяване на твърди тела в дезинтегратори, мелници, валци, при транспортиране и насипване на продукти в насипно състояние и др. При тези аерозоли степента на раздробяване на частиците зависи преди всичко от твърдостта на подложеното на раздробяване тяло. Колкото по-твърдо е то, толкова по-малко ще бъдат праховите частици. По принцип тези частици имат относително големи размери.

Кондензационните прахови аерозоли се получават при охлаждане и кондензиране във въздуха на различни пари (изпарения). Получените частици са с малки размери и много на брой. Така се формира облак (с размери на праховите частици от 10 до 1 мкм), като в неподвижен въздух частиците се задържат продължително време и се утаяват с постоянна скорост или дим (с размери на праховите частици под 0,1 мкм) – в неподвижен въздух частиците не се утаяват.

Хигиенната и здравна характеристика на праховите аерозоли с твърда фаза се обуславя преди всичко от техните физични и химични свойства, по-важните от които са: степен на дисперсност, форма на частиците, консистенция, електрически заряд, разтворимост и химичен състав, съдържание на свободен (или свързан) кристален силициев двуокис и др. Разбира се, от първостепенно значение са фактическите концентрации на конкретния прахов аерозол, продължителността на въздействие (експозицията) и размерите на праховите частици.

Задържането на праха в организма и в дихателната система се определя преди всичко от големината на праховите частици и от анатоמו-морфологичните особености на различните отдели на тази система. Общото задържане на прах в дихателната система нараства с увеличаване на големината на праховите частици и то главно за сметка на задържането им в горните дихателни пътища, които са надежден „филтър“ на организма. С намаляване на големината на праховите частици (около и под 5 мкм) общата задръжка в организма намалява, но се увеличава количеството на праха, който се задържа в белодробните алвеоли. Най-голямо задържане в алвеолите имат праховите аерозоли с големина на частиците около 1 мкм. Под и над тази граница количеството на утаяния прах в най-дълбоките сегменти на белите дробове намалява.

Човешкият организъм притежава редица защитни механизми срещу праха. Първата защитна бариера са горните дихателни пътища. Така в носа се задържат прахови частици с големина над 10 мкм, като около 50–70 % от вдишвания прах полепва по лигавицата на носа. Следващото задържане на праха става в трахеята и бронхите („вътрешна бариера“). В тях практически напълно се задържат праховите частици с големина над 10 мкм. Очистването се осъществява чрез ресничестия епител на трахеята и бронхите, като в тях се задържат 10–15 % от праховия аерозол.

Най-малките прахови частици (под 5 мкм) попадат в алвеолите, където се подлагат на фагоцитоза, след което се изхвърлят с храчките. По този начин се елиминират още 5–10 % от постъпващия прах. При нормално функциониране на описаните механизми повече от 90 % от праховите аерозоли, попадащи в дихателната система, се обезвреждат и изхвърлят навън.

Продължителното вдишване на високи концентрации прах затруднява значително

самоочистващите защитни механизми на човека. При декомпенсирането (изчерпването) на тези защитни механизми, прахът започва да прониква по лимфен път в периапеоларната, перибронхиалната и периваскуларната тъкан, като по този начин се стига до развитие на фиброзни реакции в белите дробове, които са в основата на различните нозологични форми на *пневмокониозите*.

От различните компоненти на праха с най-голямо значение е съдържанието на свободен кристален SiO₂ който е най-агресивен и с най-изразен фиброгенен ефект. Прахов аерозол, в който концентрацията на свободния кристален SiO₂ е над 10 %, е *силикозоопасен* [Приложна трудова хигиена. Гандев В., И. Иванов. С., Мед. и физик., 1989].

Прахът може да има и алергичен характер.

Понастоящем у нас за праха в атмосферния въздух(като ФПЧ₁₀) ,съгласно НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.) са регламентирани следните стойности:

- средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве от 50 µg/m³
- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве от 40 µg/m³

За ФПЧ_{2,5} са дадени следните стойности:

- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за етап 1 - 25 µg/m³ (20 % на 11.06.2008 г., намаляващи линейно на 1.01.2009 г. и на всеки 12 месеца след това, за да достигне 0 % към 1.01.2015 г.);
- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за етап 2 - 20 µg/m³, която следва да бъде достигната към 01.01.2020 г.

Предвид на гореизложеното може да се направи извода, че в община Борован няма данни, които да показват системно замърсяване на въздуха, изразено с наднормени концентрации на вредни газове и прах. Поради липса на крупни източници на емисии, атмосферният въздух в района може да се окачества като незамърсен и с добро качество. Не са отчетени превишения на пределно допустимите концентрации по действащото българско законодателство.

Питейно-битовото водоснабдяване

Всички населени места, попадащи на територията на община Борован, са снабдени с водопроводи. Довеждащите водопроводи от района са от РЕ тръби, чието хранване е от различни водоизточници в землищата на населените места от района. Довеждащите водопроводи са подключени към водопроводните мрежи от етернитови тръби, осигурявайки питейна вода на живущите в района.

Азбестоциментът се получава чрез смесване на средновлакнест **азбест, цимент и вода**. От сместа чрез пресоване се получават тръби, покривни плочи и др. Материалът е огнеупорен, водонепропусклив, с голяма якост, но крехък. Нарича се още **етернит**.

Вдишването на някои видове азбестови влакна може да предизвика тежки заболявания, включително **рак**. Най-често срещаните заболявания, свързани с хронично излагане на азбест, включват: азбестоза (силикатоза) и плеврални аномалии (мезотелиом, рак на белия дроб).

Необходимо е да се планира и изпълни задълбочено проучване на качествата на питейната вода в населените места на община Борован. Подходът трябва да обхваща оценка качествата на водата от водоизточника, тази в резервоарите и на различни места от водопроводната мрежа, с оглед да се локализируют евентуални проблеми, произтичащи от водоснабдителните съоръжения, оказващи неблагоприятно влияние на качествата на питейната вода, а от тук и оценка на здравния риск за хората-клиенти на водоснабдителното дружество.

Канализационни мрежи и съоръжения

В община Борован няма изградена канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води, което е основен проблем на ВиК системата. Формираните битови отпадъчни води се отвеждат в попивни ями.

Всички битови отпадъчни води се просмукват в почвата и подпочвените води. Това създава неблагоприятни санитарно-хигиенни условия. Повечето изгребни ями са амортизирани, затлачени и водопропускливи, като с това не функционират по предназначение. Те обаче замърсяват силно почвата, подземните и повърхностните води и нарушават екологичното равновесие и създават здравни рискове за населението на тези селища.

Шумовото замърсяване на жилищни територии и други обитавани от хора

В урбанизираната среда не по-малко значение от химическото и праховото замърсяване на атмосферния въздух има „шумовото замърсяване”.

Източници на шум в околната среда са:

- ✓ Транспортен шум - леки автомобили, обществен и товарен транспорт, мотоциклети, мотопеди, наземен и подземен градски релсов транспорт, железопътен транспорт, авиационен транспорт;
- ✓ Вътреквартален шум - паркинги, гаражи, сметосъбиращи коли, спортни площадки, училища, детски градини и ясли, магазини, товарене и разтоварване на стоки, ресторанти, дискотеки, кинотеатри, клубове и други обществен заведения, автогари, ж. п. гари, летища;
- ✓ Вътрежилищен шум - от битови прибори, звукозаписна техника, озвучителни уредби, телевизори, музикални инструменти, разговори, кавги и др.
- ✓ Промислен шум - производствени предприятия.

Шумът е комплекс от трептения, различни по честота, сила, периодичност и др. Класификацията на шума се прави по произход - производствен, транспортен, комунално-битов; по вид на трептенията - нискочестотен, средно или високочестотен. В зависимост от характера на шума той бива постоянен и променлив (прекъснат, интермитентен, периодично повтарящ се). Въздействието на шума е различно в зависимост от характера, честотата, интензитета и продължителност на експозицията.

Допустимите стойности на нивата на шум за различните територии и урбанизираните зони в зависимост от предназначението им за дневен, вечерен и нощен период, са регламентирани в Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите по показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (ДВ 58/2006 г.)

Няма значителна промяна в акустичната обстановка в общината сравнено с предишни години.

Акустична обстановка

Източници на шум в селищната мрежа на общината са транспортните потоци на автомобилния транспорт, промишлени, транспортни и комунално-битови обекти, спортни площадки. Основен източник на шум на територията на общината е автомобилният транспорт. Не е правен анализ за дела от населението, подложено на наднормено ниво на шума.

Механичните трептения с честота от 16 до 20 000 Hz, които се разпространяват в еластична материална среда (най-често въздух) и предизвикват слухови усещания, се наричат звук. **Шум** е всеки неприятен или нежелан звук, който нарушава тишината и отдиха или е опасен за здравето, като предизвиква разнообразни функционални и структурни увреждания, намалена работоспособност, затруднява речевото общуване и възприемането на звуковите сигнали от околната среда. От хигиенна и психофизиологична гледна точка към шумовете се причисляват и тоновете (звуци с определена честота), когато те оказват вредно въздействие върху човешкия организъм. Шумът е мощен биологичен фактор, който, чрез сложни нервнорефлекторни процеси, повлиява неблагоприятно почти всички функции, органи и системи на човешкия организъм. Характерът и степента на шумовите увреждания, настъпващи при експонирани на шумово въздействие лица, се обуславят от редица фактори: интензитет, спектър и характер на шума; времетраене на шумовото въздействие; индивидуална чувствителност на човека и др. Въздействието на шума може да бъде неспецифично (върху целия организъм) и специфично (върху слуховия анализатор).

Неспецифичното действие на шума върху организма отразява ефектите му на хроничен стресогенен фактор, предимно върху нервната система. Нарушава се балансът между възбудните и задръжните процеси. Преобладават състоянията на астено-невротичен синдром или циркулаторна дистония. Субективните оплаквания са неспецифични: главоболие, потиснатост или раздразнителност, емоционална лабилност, безсъние. Неврологично най-често се установяват понижени рефлексии, тремор, нистагъм, удължено време на зрително-двигателна реакция. При продължително въздействие се нарушава възприятието, вниманието отслабва, нарушава се умственото съсредоточаване, появява се лабилност на настроението, апатия или раздразнителност, разсеяност и спадане на темпа на работа, а при хронично действие – и преумора с развитието на неврози от неврастенен тип. Качеството на работата се влошава, увеличават се грешките при работа и производственият брак, спада работоспособността и производителността на труда.

Особено уязвима на шумово въздействие е вегетативната нервна система. Доказано е, че промените настъпват при сравнително ниски нива на шума (50–70 dB/A). Най-често се установяват периферна съдова дистония, дистална хипотермия и асиметрия в кожната температура, хиперхидроза, дермографизъм. Чести са оплакванията от болки в сърдечната област, от тахикардия и главоболие. Промените от страна на вегетативната нервната система настъпват най-често през първите години на шумова експозиция и са по-изразени при млади работници. От съществено значение са промените в сърдечно-съдовата система при шумово въздействие. Могат да настъпят както хипертонични, така и хипотонични реакции от страна на съдовата система, за което значение имат не само шумовите параметри, но и индивидуалните особености на организма и характерът на извършваната трудова дейност. Промените в артериалното налягане се срещат по-често при влияние на

висококочототни шумове сред млади работници с непродължителен трудов стаж (2–3 години). Те са по-изразени при професии с повишени изисквания към изпълнение на производствената задача – напр. водачи на МПС и др.

Засягат се и другите органи и системи. Установят се изменения в моторната и секреторната функция на стомашно-чревния тракт, изразяващи се в хипацидитет и понижен тонус на стомаха. Сред работещи в условия на интензивен шум се регистрират по-често стомашно-чревни заболявания (гастрити, язва). Промените в ендокринната система при шумово въздействие не са достатъчно изяснени. Най-чести са нарушенията във функцията на щитовидната жлеза с данни за хипертиреоза. Смята се, че шумът засяга също надбъбреците, хипофизата и хипоталамуса. Промените в нивата на адреналина и норадреналина са в подкрепа на ролята на шума като един от основните стресогенни фактори на околната (в т.ч. работната) среда. Промени се установяват и по отношение на двигателния апарат – понижаване на мускулната сила и издръжливостта до 25 %, понижени двигателни реакции, удължено латентно време, особено при влияние на висококочототни шумове. Тези промени се свързват с нарушения в динамиката на коровите процеси и със задръжното състояние на двигателния анализатор.

От особено значение е влиянието на шума върху анализаторите. Промените във вестибуларния апарат се наблюдават главно при интензивно шумово въздействие и се характеризират със световъртеж, залитане, главоболие. Вестибуларните промени нарастват прогресивно с трудовата експозиция на шум, но се срещат и при млади работници.

Данните за промени в зрителната функция са противоречиви, което се обяснява с различията в параметрите и експозицията на шумовото натоварване. Съобщава се за кратковременни промени в зрителната острота под въздействие на интензивно шумово въздействие (над 100 dB), а при по-ниски нива (75 до 90 dB) – промени в устойчивостта на ясно виждане и критичната честота на сливане на трептенията.

Екстраауралните (извън слуховия анализатор) промени, особено тези, касаещи нервната и сърдечно-съдовата системи, настъпват значително по-рано от развитието на слуховите увреждания. Има данни, че с нарастването на слуховите промени се наблюдава известно стабилизиране на екстраауралната симптоматика. Така на практика при лица с по- малък трудов стаж преобладават неспецифичните промени в организма, докато при нарастване на трудовата експозиция водещи стават слуховите увреждания.

Шумът предизвиква три *специфични форми* на увреждане на слуховия анализатор:

- Временно (преходно) понижение на слуха – остра умора на слуховия анализатор;
- Трайно увреждане на слуха – професионална загуба на слуха;
- Остра звукова травма.

При краткотрайно шумово въздействие и в началото на трудовия стаж в шумни производства настъпва *временно (преходно) понижение на слуха*. Промените в случая са функционални и обратими. При правилна почивка и профилактичен режим слухът се възстановява напълно.

Трайното увреждане на слуха (професионално шумово заболяване) възниква при продължителна експозиция на интензивни шумови нива, при което времето на появата и развитието им, както и процентът на засегнатите работници, зависят от посочените вече основни фактори. Уврежданията на слуха са от звукоприемен тип

по типа на кохлеарния неврит. Този професионално обусловен неврит на слуховия нерв (наричан „професионална твърдоухост“) е винаги двустранен, с различно изразена степен на асиметрия в слуховия праг главно в зависимост от работната поза. За професионалните слухови увреждания е характерно началното засягане на високите честоти (4 000 Hz). Тези увреждания възникват в зависимост от шумовото натоварване най-често след 5 до 7 години трудов стаж в средата, свързана с интензивен шум. Характеризират се с хронично, прогресивно развитие. С напредване на заболяването се засяга и нискочестотният (говорният) диапазон на слуховата сетивност, което се обективизира не само от инструменталните изследвания, но и от субективната преценка за намален слух от страна на работещия.

Съществуват различни класификации на степента на слуховите увреждания, които се базират на различни променени показатели. По принцип обаче *началният стадий* на професионалното слухово увреждане се характеризира с леко изразени промени в слуховия праг при запазена говорна комуникация. *Вторият, умерено изразен, стадий* е често с необратими промени в слуха, включително и за говорния диапазон. В *напредналата, тежка форма* на слухово заболяване загубата на слуховата чувствителност е силно изразена (над 50 %, т.е. до 60/70 dB), промените са дефинитивни и водят до загуба на трудоспособността.

Доказано е, че рискът от загуба на слуха у работници при 10-годишна експозиция е 10 % при нива 90 dB/A, 29 % – при нива 100 dB/A и 55 % – при нива 110 dB/A.

При много интензивен шум (експлозивни работи, изпитания на двигатели и др.) може да настъпи *остра звукова травма* – остра болка и шум („пищене“) в ушите, руптура на *membrana tympani*, с кръвотечение от външния слухов канал, виене на свят, гадене, повръщане, загуба на равновесие, остра намаление на слуха в засегнатото ухо.

Неспецифичните ефекти са основно от психологичен порядък и засягат предимно усещането за смущение (безпокойство).

Смущението е обект на многобройни изследвания, наблюдаващи на въздействието на неакустични фактори, които влияят по второстепенен начин. Всъщност ,повечето от социо- акустичните анкети показват, че смущението (безпокойството) е било определено (или обяснено) твърде частично от акустичните фактори (около 30 до 40%).

Неакустичните фактори, които могат да играят немаловажна роля, са:

- ситуационните фактори, т.е. фактори, които моделират индивидуалното излагане на шум;

- индивидуалните фактори: социално-демографски фактори (пол, възраст,

ниво на образование, местоположение на жилището, професионална зависимост спрямо източника на шум, използване на източника) и поведенчески фактори (чувствителност към шума, страх от източника) и, преди всичко, лично очакване по отношение на визуалните и звуковите пейзажи (някои хора не биха искали да се измени визуалния и слуховия им пейзаж);

- социалните фактори, които разкриват поведението на социални групи, а не

индивидуално поведение. Тук се изброяват поне четири фактора: начин на живот, образ на източника на шум, очаквания към развитието на шума, доверие (или недоверие) на индивидите спрямо поведението и действията на публичните власти;

- факторите, свързани с източника на шум: ефект „нова инфраструктура“ (по

време на сравнителното акустично излагане смущението е по-силно в случая на нова инфраструктура в сравнение със съществуващата ситуация), ефект „мултиизлагане“

и др.

Извън смущението, излагането на шум по принцип може да бъде с произход на нарушаване на съня. Честото присъствие на басови тонове на високи нива е утежняващ фактор по отношение нарушаването на съня и спокойствието. Хроничното излагане на шум може да въздейства върху вегетативната нервна система, особено върху сърдечно-съдовата система или върху умственото здраве.

При оценка на вибрациите с хигиенна цел се въвежда понятията ниво на вибрационна скорост и ниво на вибрационно ускорение, които също се логаритмични величини, подобно на тези за оценка на шума.

В зависимост от временните си характеристики вибрациите се делят на периодични, непериодични и случайни (стохастични). В зависимост от това върху каква част от човека те въздействат, вибрациите се разглеждат като общи или локални.

Вибрациите, като специфичен дразнител на нервната система, въздействат върху крайните рецепторни апарати (механо-рецепторите в кожата, фасциите, кръвоносните съдове, надкостницата и телцата на Фатер-Пачини).

Практиката показва, че:

-нискофреkwотните вибрации (до 30 Хц) предизвикват предимно нервномускулни, костноставни и атонични промени, като се разпространяват по тъканите на значителни разстояния;

-среднофреkwотните (до 100 Хц) и високофреkwотните (над 100 Хц) вибрации, лесно се гасят от тъканите и водят до сетивни разстройства и съдов спазъм;

-вертикалните вибрации “глава-долни крайници”, измерени по направление “Z”, се понасят сравнително по-трудно от организма;

-най-опасни от възбуждане на резонанс са вибрациите от инфразвуковия диапазон, като резонансните фреkwоти за цялото тяло са 4-6 Хц, а за главата – 20-25 Хц .

В околната среда източници на общи вибрации могат да бъдат транспортните средства, строителните машини и съоръжения, използвани за открито минно строителство.

Третиране на отпадъци

Третирането на битовите отпадъци се извършва от общината. Генерираните твърди битови отпадъци от всички населени места се събират, извозват и депонират на регионалното депо. В района на общината няма действащи депа за отпадъци и няма съществуващи стари замърсявания с битови и други отпадъци .

Замърсяване на почвите

В общината няма замърсени с тежки метали, пестициди и нефтопродукти почви, а оттук не съществува и риск за произвежданата селскостопанска продукция. Вкислени и засолени почви в района няма. Ерозията на почви е сведена до минимум, поради това, че 80% от земеделските земи са неизползвани.

Обекти подлежащи на здравна защита и специфичен хигиенно-охранителен статут

Обекти подлежащи на здравна защита се явяват жилищните сгради, детските, учебни и лечебни заведения, обектите на хранителната промишленост, спортни и терени за отдих. Обекти имащи специфичен хигиенно-охранителен статут са водоизточниците за питейно водоснабдяване.

Наличните данни от използваните документи по изготвяне на доклада, както и опорния план на община Борован дават основание да се счита, че в настоящия момент няма хигиенни неблагоприятия по отношение влиянието на човешката дейност върху обектите подлежащи на здравна защита и водоизточниците за питейно водоснабдяване.

Отчитайки дейността на контролните органи РИОСВ и РЗИ (на територията на община Борован) - техните годишни отчети за дейността им, може да се обобщи, че няма в настоящия момент значими здравно-екологични проблеми, свързани с влияние върху човешкото здраве в следствие експлоатацията на стопански дейности и обекти.

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Територията, върху която е разположена община Борован е благоприятна от хигиенни позиции и в много голяма степен предопределя създаването на условия за подходяща жизнена среда, като отделните елементи на общината се характеризират със свои специфични от хигиенна гледна точка особености и функционални предназначения. За избягване на отрицателните и използване на положителните въздействия върху жизнената среда, в проекта на новия ОУП на община Борован елементите на селищната мрежа са подходящо групирани едно спрямо друго. Няма противоречия във функционално местоположение и съседства на жилищните, промишлените, транспортно-складовите, рекреативни и крайградските територии. Тяхното разполагане едни спрямо други се подчинява на редица хигиенни принципи и норми отразени в ОУПО. От комунално-хигиенни позиции особено значение има здравната защита на населението в т.нар. зони със специфичен хигиенно-охранителен статут, като основно внимание при анализа се отделя на жилищните квартали и сгради, на безвредното интегриране на зоните, а също така на елементите на транспортната и инженерна инфраструктура, културни обекти и комплекси; спортни зони и терени за отдих, обекти на здравеопазването.

С ОУП се регламентира нова и съвременна териториална планова основа за дългосрочно устойчиво и екологосъобразно устройствено развитие, в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Борован природни, културно-исторически и други дадености. Предвидени са необходимите мерки за гарантиране и в бъдеще на здравословни условия за живот на територията на общината.

Осъществяването на предложенията в ОУП на община Борован няма да доведе до промени в параметрите на околната среда, които да оказват неблагоприятно въздействие върху здравето на населението в общината.

5.12. Материални активи

ОУПО не съдържа прогноза за обема на жилищното строителство през перспективния период, тъй като изграждането на жилища към момента е чисто частна инициатива общината не е насочвала усилия в тази си социална функция.

Сградите, съставляващи физическата инфраструктура на образованието, здравеопазването, спорта, културата и административното обслужване притежават количествени параметри, които задоволяват перспективните нужди на общината и ОУПО не предвижда изграждане на нови сгради за тези обслужващи системи. Значителна част от съществуващия сграден фонд, обаче подлежи на реновация.

Материалните активи на републиканската пътна мрежа и на железопътната инфраструктура няма да претърпят количествено развитие. Предвижда се само да се подобри техническото състояние на някои пътни участъци, с което активите на общинската пътна мрежа ще нараснат.

В бъдещото развитие на общината трябва да се планират мерки за повишаване на енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради, както и за въвеждане на ВЕИ в общинската инфраструктура и модернизация на уличното осветление.

Всички населени места в общината се нуждаят от реконструкция на водопроводната мрежа, за което общината е започнала поэтапното изготвяне на технически проекти. На територията на Общината няма изградени ПСОВ. Прогнозата е до края на разглеждания период във всички населени места да се изгради канализация, като следва да се намери и целесъобразно техническо решение за пречистване на отпадните води.

Анализ и оценка за въздействието върху околната среда на ОУП

Предвиденото с ОУПО нарастване и качествено усъвършенстване на материалните активи на социалната инфраструктура, транспортната и техническата инфраструктура ще осигурят значително подобряване на качествата на селищната жизнена среда и нивото на благоустроеността ѝ. В същата посока ще бъде и въздействието от нарастване на материалните активи на системите на техническата инфраструктура. То ще окаже положително въздействие върху околната среда, тъй като ще осигури нормално питейно водоснабдяване на цялата територия, ще прекрати вливането в реките на непречистени отпадъчни води, а заедно с доизграждането на комуникационно-транспортната инфраструктура ще съдейства за ограничаване на вредните емисии в атмосферния въздух.

5.13. Резултати от анализа на възможните въздействия върху околната среда от предвижданията на плана.

5.13.1 Развитие на аспектите на околната среда с прилагане на плана

Представят се по аспекти нерешени екологични проблеми или такива, произтичащи от предвижданията на плана; резултатите от анализа се представят в табличен вид, като срещу всеки компоненти фактор на околната среда се представя очакваното развитие на аспектите на околната среда и възможните въздействия върху тях.

Компоненти и фактори	Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможните въздействия върху тях
Отпадъци	Предвижданията на предварителния проект на ОУП на община Борован не предвижда съществени изменения по отношение управлението на отпадъците на територията на общината. С прилагането на плана се запазват съществуващите системи за третиране на отпадъците. Депонирането на битовите отпадъци ще се осъществява в регионално депо.
Културно наследство	ОУПО Борован е инструмент за: <ul style="list-style-type: none">• включването на архитектурното наследство в една

	<p>обща политика за урбанистично развитие и благоустройство на територията на Борован;</p> <ul style="list-style-type: none"> • инвентаризация на културния потенциал с участието на всички ключови фигури в процеса на планиране, като е създадена с ОУПО Борован една единна база данни в ГИС с изработени интегрирани схеми и таблици, съдържащи събраната от всички възможни източници информация, както и въз основа на проучвания на място на екипа, изработил плана; • управленски реформи, касаещи политиките по поддържане на обектите културни ценности; • мерки за насърчаване на обществената загриженост за поддръжката на сградната и урбанистична структура като цяло; <p>“Интегрираната консервация” – осъществяването на връзка между опазването на наследството и благоустройството на териториите.</p>
Почви	<p>Заложените подходи при изготвянето на ОУП по отношение на земеползването и устройството на извънселищните територии са насочен към постигане на екологосъобразни устройствени решения и в този смисъл те не представляват заплаха за околната среда</p>
Биоразнообразие, защитени територии и зони	<p>От реализацията на предвижданията на ОУПО не се очакват значими преки или косвени въздействия върху флората, фауната, защитените зони и защитените зони. Не се очаква кумулативен ефект с други планове, програми, проекти и ИП, който да окаже значително отрицателно въздействие върху тях.</p> <p>В ОУПО не се предвиждат устройствени зони за замърсяващи производства, както и мащабно ново строителство. Една от основните цели на ОУПО е осъществяване на контрол върху процесите на понататъшна урбанизация на територията на общината като се определят точно границите и режимите на урбанизираните и извънселищни територии. По този начин ще се запази целостта и стабилността на природната среда с инструментите на устройственото планиране. В този контекст предвижданията на ОУПО биха оказали по-скоро положително влияние, като редуцират загубата на естествена растителна покривка и естествени местообитания.</p> <p>Предвидените ПСОВ ще окажат положително въздействие върху качеството на водите в общината, а оттам – и върху биоразнообразието.</p>

Въздух	<p>Предложенията на ОУП за подобряване на пътната инфраструктура има положително въздействие върху състоянието на атмосферния въздух</p> <p>Газоснабдяването на града ще доведе до намаляване на емисиите от битовото отопление в общината</p>
Води	<p>Предвижданията на плана по отношение на развитието на системите на техническата инфраструктура ще имат положително въздействие върху околната среда. Очаква се да се осигури нормално водоснабдяване с питейна вода на всички територии в общината.</p> <p>Временно и краткотрайно отрицателно въздействие може да се наблюдава само по време на строителни работи, които при адекватен контрол от страна на общината и изпълнение на всички нормативни изисквания по време на разрешителния и строителен процес ще бъдат сведени в границите на пренебрежимо ниско въздействие.</p>
Ландшафт	<p>Потенциал за бъдещото развитие на ландшафта в посока на екологична устойчивост е факта, че община Борован се отличава с благоприятно еколого-географско положение в сравнение с други области на страната.</p> <p>Реализацията на предложенията на плана по отношение на техническата инфраструктура ще осигури максимално опазване на компонентите на ландшафта, по които се извършва миграция на замърсители</p>
Шум и други вредни физични фактори	<p>С прилагането на плана следва да се подобри състоянието на главните пътни артерии в общината и главните улици по населените места, което значително ще се намали шумовото въздействие.</p>

5.13.2 Взаимовръзки между аспектите с прилагане на плана

По общата концепция на плана

Като цяло, общата концепция на Плана е насочена към минимизиране на отрицателно въздействие върху околната среда, предизвикано от по-нататъшното урбанизиране и строително усвояване на територията на общината. В това направление действат следните нейни основополагащи характеристики:

- Да се използват максимално ресурсите и потенциалите на общината;
- Да намери оптимални решения на транспортно-комуникационната мрежа, включително пешеходните връзки и велоалеи, да предложи мероприятия за осигуряване на достъпност на средата за хора в неравностойно положение;

- Приоритетно развитие на системите на техническата инфраструктура с непосредствено значение за екологичните условия - водоснабдяване, канализация, евакуация и третиране на ТБО;

Земеползването и устройственото зонироване

Като рискове биха могли да се оценят:

- Липсата на ясно териториално ограничаване на зоните/урбанизираните структури за нуждите на отдиха и туризма и предоставянето му на последващото подробно устройствено планиране;

По устройството на извънселищните територии

Доколкото по отношение на териториите за земеделие и горскостопански дейности не са въведени зони, забраняващи промяната на предназначението им, съществува опасност от последващи частични промени, противоречащи на устройствената концепция на плана и поява на участъци с непрекъсната урбанизация.

По отношение на съхранението на културно-историческото наследство

Заявените с Плана насоки с устройствен характер територии на града не притежават необходимата конкретност, за да се оцени ефективността им.

Предложенията на Плана за развитие на техническата инфраструктура

Предвижданията за развитие на техническата инфраструктура, като цяло ще имат положително въздействие върху екологичната обстановка в общината. Постепенното канализиране ще ликвидира риска от инфилтрации и замърсяване на подземни води. Газоснабдяването ще доведе до сериозно ограничаване на вредните емисии в атмосферния въздух.

5.13.3 Нерешени екологични проблеми или произтичащи от предвижданията на ОУПО Борован

Въз основа на анализите, извършени в тази глава може да се обобщи, че не са налице нерешени екологични проблеми, произтичащи от реализацията на ОУП или които да не могат да бъдат предотвратени на следващите нива на планиране.

VI. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. „НУЛЕВА” АЛТЕРНАТИВА

1. Нулева алтернатива

Без прилагане на ОУП на община Борован, на крайградската и крайселищните територии ще се задълбочат негативните прояви и въздействие върху отделните компоненти на околната среда, ще бъдат засегнати интересите на общината, собствениците на имоти, секторни правителствени организации, граждански сдружения, неправителствени организации, обществеността на общината и съседните общини.

Без прилагане на плана ще се запази съществуващата антропогенна намеса.

Без прилагане на ОУП, развитието на общината ще бъде чрез планиране и строителство на парче, с ползване на стари планове и ПУП, които не се обединяват в единна концепция спрямо променените икономически и социални условия. Не би могло да се

постигне устойчивост в развитието на общината, без интегриране на икономическите и бизнес интереси, при подобряване на социалните условия на живот, и при съхраняване на природна среда и културно историческо наследство.

Ще останат нерешени проблемите свързани с:

- Устройствените зони и функционалното им предназначение със специфични правила и норми, без възможни разширения, при запазване на специфичния облик и традиции, при съхраняване на природния ресурс.
- Ефективно обществено обсъждане за преодоляване конфликтите на интереси;
- Съобразяване с международни тенденции и изисквания към съхраняване на защитените зони и устойчиво развитие на региона;
- Устройство на части на територии и зони, без съобразяване с екологосъобразен подход в планирането, без интегрирано и цялостно инженерно обезпечаване.

Алтернатива за прилагане на предложения ОУПО Борован

При анализа на тази алтернатива са взети под внимание, както всички споменати национални и европейски стратегически документи в областта на опазване на околната среда и устройственото планиране, посочени в съответните части на ЕО, така и развитието на компонентите и факторите на околната среда с прилагането на разглеждания план.

6.1. Мотиви за избор на разглежданите алтернативи

Мотивите за изборна алтернативите, залегнали в проекта за ОУП на община Борован, се свеждат до следните групи критерии:

- функционалност и постигане на поставената устройствена цел
- степен на очакваното въздействие върху околната среда и качеството на живот
- осигуряване на подходяща за реализацията на функциите му жизнена среда

Въз основа на анализирани и оценени алтернативи: „нулева алтернатива”, т.е. отказ от реализирането на плана и алтернативата за прилагане на ОУПО Борован, е избрана втората алтернатива прилагане на разработения ОУПО с предложените мерки, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на ОУП върху околната среда. Прилагането на тази алтернатива ще гарантира реализацията на заложените идеи за устройството на територията и намиране на верните териториални измерения на проектите, които са идентифицирани и одобрени като приоритетни в Общинския план за развитие на Община Борован (2014 - 2020 г.).

VII. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПЛАНА

Мерките се представят по компоненти и фактори на околната среда, вкл. устройствените параметри на територията.

№ по ред	Компоненти и фактори	Мярка	Очаквани резултати	Фаза
1	Атмосферен въздух	Използване на природен газ и алтернативни енергийни източници за отопление в битовия сектор и в производството	Подобряване качеството на атм.въздух	При прилагане на ОУПО
2	Води	Изграждане на канализационни системи и пречиствателни съоръжения за отпадни води от населените места	Подобряване и опазване качеството на водите	При прилагане на ОУПО
		Спазване на забраните и ограниченията в границите на СОЗ		
		Доизграждане и подмяна на амортизираните водопроводни системи		
		Идентифициране на местата с опасност от наводнения, постоянен контрол върху техническото състояние на язовирите и поддържане проводимостта на речната мрежа		
PRE27 - REAC 28	ВОДИ от ПУРН 2016-2021г	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Осъществяване на дейности по ликвидиране на натрупвания, създаващи препятствия за свободно преминаване на водите, чрез почистване на участъци от речните корита от дървета и храсти, падащи дървета, дънери, битови и строителни отпадъци и др.	
PRE24		Премахване на незаконни	Отстраняване	РБУ

Екологична оценка на Общ Устройствен план на Община Борован, област Враца

<p>- REAC 25</p>		<p>постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета</p>	<p>на всички подприщващи строежи и съоръжения, намиращи се в речните корита и нарушаващи тяхната проводимост; създаване на обстановка на нетърпимост към незаконно изградените такива обекти</p>	
<p>PRE46 - PRO30 - REAC 117</p>		<p>Реконструкция и ремонт на язовири</p>	<p>Реконструкция на самата язовирна стена, като повишаване височината на нейната корона, увеличаване проводимостта на съоръженията за отвеждане на високите води <i>/отнася се за общинските язовири/</i></p>	<p>РБУ</p>
<p>PRE19 - REAC 20</p>		<p>Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони</p>	<p>Нормативно регламентиран е на дейностите на местните власти за ограничаване на строителството, вкл. незаконното, в и в близост до заливните зони, като се сравняват сателитни снимки, извършват се геодезични заснемания, ежегодни проверки на място и други дейности</p>	<p>РБУ</p>

<p>PREP3 1- REAC 78</p>		<p>Разработване и актуализиране на плановете за защита при бедствия (в част наводнения)</p>	<p>Участие на компетентните органи за УРН от самото начало при разработването на плановете за действия при природни бедствия, аварии.</p>	<p>РБУ</p>
<p>PRE59 - PRO44 - REAC 132</p>		<p>Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения</p>	<p>Областните и общинските програми включват планиране на мероприятия за защита на критични участъци при опасност от преливане на диги и оградни съоръжения или локална защита на съоръжения от особена важност при критични ситуации.</p>	<p>РБУ</p>
<p>PRE31 - PREP2 -RR7- REAC 39</p>		<p>Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области</p>	<p>Преоценка на хидроложка и хидравлична осигуреност на язовирните стени, особено на тази от насипен тип, от гледище на новите нормативни изисквания за сигурност на стените и асоциираните с тях водопроводящи и съоръжения. Актуализиране на аварийните плановете; запознаване на населението под такива съоръжения със</p>	<p>РБУ</p>

			съществуващит е рискове.	
		Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири	Мерки свързани най-вече със сигурността на стената, устойчивост на стената във връзка с изискванията на новите нормативни документи като ЕВРОКОД и др <i>/Изисква информацията от мярка ВМ- А.3.6.5; отнася се само за язовири на "НС" ЕАД, НЕК и ВиК/</i>	РБУ
PRE47 - PRO31 - REAC 118		Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири	Мерки свързани най-вече със сигурността на стената, устойчивост на стената във връзка с изискванията на новите нормативни документи като ЕВРОКОД и др <i>/Изисква информацията от мярка ВМ- А.3.6.5; отнася се само за язовири на "НС" ЕАД, НЕК и ВиК/</i>	РБУ
PRE48 - PRO32 - REAC 119		Премахване на опасни, пречещи и/или неефективни язовири	Премахване на някои малки язовири, които не изпълняват своето първоначално пред- назначение и представяват потенциална опасност за разположените под тях обекти и населени места	РБУ

			<i>/Изисква информацията от мярка ВМ-А.3.6.5/</i>	
PRE69 - PRO54 - REAC 141		Осигуряване на скатове за задържане	<p>Мероприятия за увеличаване на грапавината чрез залесяване, изграждане на тераси и заграждения от биологичен и изкуствен материал</p> <p><i>/Мярката цели да редуцира оттока на вода чрез залесяване с подходящи дървесни видове/</i></p>	РБУ
3	Геоложка основа	<p>Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета</p>	<p>Отстраняване на всички подприщващи строежи и съоръжения, намиращи се в речните корита и нарушаващи тяхната проводимост; създаване на обстановка на нетърпимост към незаконно изградените такива обекти</p>	При прилагане на ОУПО
		<p>При извънредни ситуации (земетресения, замърсяване при аварийно разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентирани в действащите закони и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко ангажирани в борбата с бедствия и</p>	<p>Опазване на земните недра</p>	При прилагане на ОУПО

		аварии		
4	Земи и почви	Въвеждане на режим на превантивна защита върху земите с висока бонитетна категория (I-ва до VI-та), както и вързу земите с висока природна стойност, (съгласно заповед № РД 09-59/ 02.02.2010 г. на МЗХ)	Опазване на ценни земеделски земи от застрояване	При разработване на окончателния проект на ОУПО
		Намаляване на показателите за застрояване на земеделските земи с допуснатата промяна на предназначението	Намаляване на урбанистичния натиск	При разработване на окончателния проект на ОУПО
5	Отпадъци	Да се определи терен за разделно събрани биоразградими отпадъци с възможности за последващо третиране	Създаване на възможност и за трайно и устойчиво управление на процеса	При прилагане на ОУПО
		Да се предвиди площадка за строителни отпадъци и подготовката им за последващо ползване и оползотворяване	Спазване на националната политика по проблема	При разработване на окончателния проект на ОУПО
		Да се стимулират традиционните практики за домашно компостиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци	Подобряване на културата за събиране, оползотворяване контролиран е на този вид отпадъци	При прилагане на ОУПО
6	Вредни физични фактори	Спазване изискванията на нормативните документи и недопускане на	Опазване живота и здравето на	При прилагането на ОУПО

		вредни лъчения	хората	
7	Биологично разнообра- зие	Да не се допуска урбанизация на местата с концентрация на биологично разнообразие	Опазване и възстановяване на местообитанията, структурата и динамиката на популациите на видовете в района.	При прилагане на ОУПО
		Да се допълва и поддържа кадастъра на зелените площи и паспортизацията на елементите на зелената система	Намаляване степента на негативно въздействие в дългосрочен план	При прилагане на ОУПО
		При подробното проектиране на териториите и техните зелени площи и при спазване на превантивните режими на деретата, да се използват оптимално техните площи и други такива в близост до тях за създаване на зелени клинове. Също така подобни дерета и други изоставени площи около тях, биха могли да се превърнат в места за отмора, пешеходно и велосипедно движение, с изграждане на необходимите за целта вело- и пешеходни алеи;	Намаляване степента на негативно въздействие върху територията в дългосрочен план	При изготвяне на окончателен проект на ОУПО
		За естетизиране на средата, при подробното планиране на териториите, приоритетно да се съблюдават: <ul style="list-style-type: none"> ○ Изграждане на изолационни 	Намаляване степента на негативно въздействие върху биологичното	При изготвяне на окончателен проект на ОУПО

		<p>пояси около промишлените зони, с цел редуциране на шумово и прахово замърсяване;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Да се отдава нужното внимание на уличното и вертикалното озеленяване на сградите в регулация; ○ Да се акцентира на цветовото оформление и да се повиши участието на цветни храсти и иглолистна растителност; ○ Да се регламентира степента на поддържане на изброените обекти; ○ Да се уплътнят растителните групи в междусградните пространства и край пътищата; ○ Да се изградят защитни растителни пояси по периферията на селищата. 	<p>о разнообразие в дългосрочен план</p>	
		<p>При изготвянето на подробни планове и определяне на места за разполагане на сгради и съоръжения, да се избягва фрагментирането на естествени и полуестествени ландшафти – горски,</p>	<p>Намаляване степента на негативно въздействие върху биологичното</p>	<p>При изготвяне на окончателен проект на ОУПО и При прилагане</p>

		паркови, земеделски, открити и заети от дървесна растителност площи с естествен характер в територията на общината	разнообразие в дългосрочен план	на ОУПО
		Да не се използват чужди, нехарактерни за района рудерални/ синантропни и инвазивни растителни видове при извършване на озеленяване в новите устройствени зони.	Да се редуцира вероятността за разпространението на чужди, рудерални/ синантропни и инвазивни растителни видове в общината и трансформацията на природни местообитания/ местообитания на видове.	Да не се използват чужди, нехарактерни за района рудерални/ синантропни и инвазивни растителни видове при извършване на озеленяване в новите устройствени зони.
8	Ландшафт	Извършване на ландшафтно-устройствени мероприятия за защита и възстановяване на традиционните ландшафти	Опазване на ландшафта	При прилагане на ОУПО
9	Други	Всички разработки, отнасящи се до инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии на следващ етап на подробност подлежат на процедура по ОВОС и ЕО по реда на глава IV от ЗООС.	Спазване на Законодателството по околна среда	При прилагането на ОУПО

Таблица VII.1. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана

VIII. МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

Анализът и оценката на компонентите и факторите на околната среда е определящ и по отношение избора на мерките, които трябва да бъдат приложени по време на прилагането на плана. В следващата таблица са показани мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана:

	Компоненти и фактори	мерки	индикатори	Отговорност, периодика
1	2	3	4	5
1	Атмосферен въздух	Контрол на замърсителите на атмосферния въздух	Постоянно	РИОСВ;РЗИ
2	Повърхностни и подземни води	Мониторинг на качеството на питейните води при консуматора; Подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа; Проектиране и изграждане на канализационни мрежи на населените места; Изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадни води.	Брой отклонения от нормите; Изградена и реконструирана водопроводна мрежа в км; Дължина на нова канализационна мрежа в км; Брой изградени ПСОВ	Община, „Водоснабдяване и канализация“ ООД – Враца“
3	Почви	Наблюдение на местата с най-голям риск от ерозия и набелязване на конкретни залесителни мероприятия	Използваните за озеленяване растителни видове	Община Борован Общинска служба по земеделие Борован
4	Земни недра	Качествено изпълнение на строителните работи	Съответствие с инвестиционните	Период на строителство Инвеститор и

			проекти	строителен надзор
5	Отпадъци	Контрол за нерегламентирано депониране на отпадъци	Площ заета с нерегламентирано депонирани отпадъци	Периодично Община, РИОСВ
6	Биологично разнообразие	Контрол по спазване на изискванията на ЗБР и ЗЗТ	Постоянен	РИОСВ
		Наблюдение и контрол по спазване на мерките за намаляване и отстраняване на отрицателните въздействия върху биологичното разнообразие	Постоянен	РИОСВ Община Борован
7	Културно наследство	Опазване на културно-историческото наследство	Брой засегнати и нарушени културни ценности спрямо общия брой културни ценности на територията на общината	Община

Таблица VIII.1. Мерки за наблюдение и контрол по време на прилагането на плана

IX. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА

Идентифициране на обществеността, заинтересуваните органи и трети лица, които могат да бъдат засегнати от ОУП

Предвид териториалния обхват и същността на предвижданията на ОУП, а именно - определяне на основата за цялостно устройство на територията на Община Борован, като общественост, заинтересувани органи и трети лица, които могат да бъдат засегнати от ОУП, идентифицираме следните:

- Населението на Община Борован;

- РИОСВ-Враца;
- Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Враца;
- Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДУВДР) с център Плевен;
- Изпълнителна агенция по горите;
- Областна дирекция „Земеделие“ – Враца;
- Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН);
- Водоснабдяване и канализация (ВиК)– Враца;
- Областно пътно управление (ОПУ)– Враца.

Схема за съвместяване на процеса на изработване на ОУП на Община Борован с извършването на ЕО и за провеждане на консултации по ЕО на ОУП

Схемата е представена в следващата таблица:

Етап на изработване на ОУП	Етап на процедурата по ЕО за ОУП	Провеждане на консултации с обществеността, заинтересуваните органи и трети лица, които могат да бъдат засегнати от ОУП
<p>I-ви етап – Изготвяне Техническо задание за изработване на ОУП и внасяне на заданието в РИОСВ - Враца съгласно изискването на чл. 125, ал.7 на ЗУТ.</p>	<p>1. Определяне на приложимата процедура по екологична оценка от РИОСВ - Враца и даване на указания за провеждането на Възложителя – с писмо на РИОСВ - Враца с Изх. № В-458/15.03.2018 г.</p>	<p>На този етап не се провеждат консултации с обществеността, съгласно действащата нормативна уредба по екологична оценка.</p>
<p>II-ри етап: Изработване на Предварителен проект на ОУП и провеждане на обществено обсъждане по него</p>	<p>2. Задание за определяне на обхвата на екологичната част/ЕО на ОУП и схема за провеждане на консултации по ЕО</p>	<p>1. Заданието за определяне на обхвата на ЕО и схемата за провеждане на консултации на основание чл. 19а от НУРИЕОПП се внася в РИОСВ - Враца за становище.</p> <p>2. Заданието за определяне на обхвата на ЕО се предоставя за становища в определените за консултации заинтересувани органи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • РИОСВ-Враца; • Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Враца; • Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДУВДР) с център Плевен; • Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) <p>3. Заданието за определяне на обхвата</p>

		<p>на ЕО се предоставя за обществен достъп и становища на интернет страницата на общината.</p> <p>Срок за предоставяне на становища - 20 дни.</p>
<p>II-ри етап:</p> <p>Изработване на Предварителен проект на ОУП и провеждане на обществено обсъждане по него</p>	<p>2. Задание за определяне на обхвата на екологичната част/ЕО на ОУП и схема за провеждане на консултации по ЕО</p>	<p>1. Заданието за определяне на обхвата на ЕО и схемата за провеждане на консултации на основание чл. 19а от НУРИЕОПП се внася в РИОСВ - Враца за становище.</p> <p>2. Заданието за определяне на обхвата на ЕО се предоставя за становища в определените за консултации заинтересувани органи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • РИОСВ-Враца; • Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Враца; • Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДУВДР) с център Плевен; • Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) <p>3. Заданието за определяне на обхвата на ЕО се предоставя за обществен достъп и становища на интернет страницата на общината.</p> <p>Срок за предоставяне на становища – 20 дни.</p>

	<p>3. Изготвяне на Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) на ОУП върху предмета и целите на опазване на защитените зони</p>	<p>ДОСВ се внася за оценка на неговото качество в РИОСВ - Враца. При положителна оценка РИОСВ - Враца осигурява 30-дневен обществен достъп до ДОСВ на интернет страницата си.</p>
	<p>4. Екологична оценка/Екологична част на ОУП</p> <p>ЕО се изготвя от екип независими експерти по смисъла на Закона за опазване на околната среда, като в нея се отразяват становищата, постъпили по време на консултациите по заданието.</p>	<p>Провеждат се консултации по ЕО по чл. 20 от НУРИЕОПП, които се състоят в следното:</p> <p>1. Публикуване на съобщение за провеждане на консултации на интернет страницата на Община Борован, което съдържа:</p> <p>а) информация по чл. 8, ал. 1 от НУРИЕОПП, както и информация за одобряващите и прилагащите ОУП органи;</p> <p>б) място с публичен достъп и време за запознаване с проекта на ОУП, ЕО с всички приложения и материалите към нея – документацията ще бъде предоставена на хартиен носител в сградата на Община Борован, както и публикувана на интернет страницата на общината;</p> <p>в) срок за изразяване на становища от 30 дни след публикуването на съобщението и осигуряване на достъпа за запознаване с проекта за програмата, ЕО с всички приложения и материалите към нея;</p> <p>г) начин на изразяване на становища – писмено и на електронна поща, посочена</p>

		<p>от общината;</p> <p>Осигуряване на:</p> <p>а) достъп и достатъчна техническа възможност за запознаване с материалите по ЕО, с проекта на ОУП и приложенията към тях;</p> <p>б) експерт с необходимата квалификация от планиращия екип, отговорно да предоставя допълнителни устни разяснения на място;</p> <p>в) приемането на изразените в срок становища.</p> <p>2. Консултациите с обществеността, заинтересуваните органи и трети лица ще бъдат извършени по следния начин:</p> <p>1. Внасяне на ЕО с приложенията към нея и проекта на ОУП в РИОСВ - Враца и РЗИ - Враца (на основание чл.20, ал.3 от НУРИЕОПП)</p> <p>2. Изпращане на съобщението за провеждане на консултации до:</p> <ul style="list-style-type: none">• РИОСВ-Враца;• Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Враца;• Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДУВДР) с център Плевен;• Национален институт за недвижимо
--	--	---

		<p>културно наследство (НИНКН)</p> <p>Срок за обществен достъп и предоставяне на становища – 30 дни</p> <p>3. Провеждане на обществено обсъждане Общественото обсъждане се организира и провежда по реда на ЗУТ след 30-дневния срок за консултации, описан по-горе. Съобщения за провеждането му се изпращат на всички заинтересувани органи, а обществеността се информира чрез обява.</p>
	<p>5. Искане за издаване на становище по ЕО</p> <p>5.1. Отразяване на резултатите от консултациите и общественото обсъждане от екипа експерти по ЕО и представяне на Възложителя на допълнена ЕО.</p> <p>5.2. Окомплектоване на искане за издаване на становище по ЕО, съдържащо документацията по чл. 23, ал. 1 от НУРИЕОПП.</p> <p>5.3. Внасяне на искането за становище от Община Борован в РИОСВ - Враца и получаване на Становище по ЕО (срок за издаване на становище от РИОСВ - 30 дни от внасяне на искането)</p>	<p>Предоставяне на проекта на ОУП и ЕО с приложенията към нея с нанесените промени в резултат на консултациите и общественото обсъждане на обществен достъп в сградата на Община Борован</p>
<p>III-ти етап: Изготвяне на Окончателен проект на</p>	<p>6. Изготвяне на обобщена справка по чл. 29, ал.1 от НУРИЕОПП</p>	<p>Публикуване на обобщената справка и писмото на РИОСВ - Враца за нейното</p>

<p>ОУП и одобрение от Общински експертен съвет</p>	<p>6.1. Възложителят отразява резултатите от ЕО и консултациите, условията и мерките от Становището по ЕО в Окончателния проект на ОУП</p> <p>6.2. Изготвя се обобщена справка по чл. 29 от НУРИЕОПП и се внася в РИОСВ - Враца</p> <p>6.3. Получаване на писмено одобрение от РИОСВ - Враца на справката (срок за отговор на РИОСВ – 7 дни)</p> <p><i>* ОУП се одобрява след положително произнасяне на РИОСВ по справката</i></p>	<p>приемане на интернет страницата на Община Борован</p>
<p>IV – ти етап: Изпълнение на ОУП</p>	<p>7. Изготвяне на доклади по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда при прилагането на ОУП и внасянето им в РИОСВ - Враца за одобрение на основание чл. 30 от НУРИЕОПП</p>	<p>Публикуване на одобрените доклади по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда при прилагането на ОУП на интернет страницата на Община Борован</p>

X. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКСПЕРТИТЕ

Настоящият Доклад за Екологична оценка на „Общ устройствен план на община Борован” е изготвен в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна среда. В него е направена оценка на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и човешкото здраве и е определено очакваното въздействие върху тях.

Направени са препоръки и са набелязани мерки за намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите въздействия върху околната среда от реализацията на ОУПО.

Направената оценка на въздействието от реализирането на предвижданията на ОУПО върху флората и фауната показва, че не се очаква значителна степен на отрицателно въздействие. Възможните негативни въздействия са със слаба значимост. С цел максимална превенция на въздействията в доклада са предложени смекчаващи мерки, които ще осигурят максимално запазване на растителността и животинския свят в общината.

В Доклада за ЕО е направен обобщения извод, че при спазване на предложените мерки реализацията на ОУПО ще окаже трайно във времето положително въздействие върху околната среда и качеството на живот на населението.

Въздействието върху компонентите на околната среда се оценява, като положително, както в екологичен аспект, така и върху благосъстоянието и здравето на хората в общината, при съобразяване на предложените конкретни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните въздействия.

Въз основа на всичко гореизложено колективът от независими експерти изготвили екологичната оценка, предлагат на Екологичния експертен съвет при РИОСВ – Враца да даде положително становище по ЕО на ОУП на община Борован, с което ще се даде ход на по-нататъшното му процедиране.

XI. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Изчислителна методика, регламентирана в Наредба №6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, МЗ, МОСВ, 2006 г.;

Методика за определяне нивото на автотранспортния шум при проектиране на пътища, ГУП, 1995 г.;

Актуализирана “Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 1997 и 2000г., 3-то издание от м. септември 2004г.)”, утвърдена със Заповед №РД-77/03.02.2006г. на МОСВ;

Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, утвърдена със Заповед № РД-1238/01.10.2003г. на МОСВ;

Наръчник по оценка и управление качеството на атмосферния въздух на местно ниво за SO₂, PM₁₀, Pb и NO₂, разработен в рамките на съвместен проект по Програма ФАР 1999 г. за административно изграждане (с Немското министерство на околната среда);

Методика за инвентаризация на емисии ЕМЕП/ЕЕА техническо ръководство 2013, глава:

- пътен транспорт - NFR код 1.A.3.b.i, 1.A.3.b.ii, 1.A.3.b.iii;
- износването на гумите и спирачките - NFR код 1.A.3.b.vi;
- износване на пътната настилка - NFR код 1.A.3.b.vii;
- извън пътна подвижна механизация за строителство с двигатели с вътрешно горене на гориво дизел - NFR код 1.A.2.f.ii;
- извън пътен транспорт - NFR код 1.A.2.f.ii (SNAP 0808);
- строителство - NFR код 2.A.5.b;

Методика на US EPA (Compilation of Air Pollutant Emission Factors, 5th ed. (AP-42), Vol I: Stationary Point and Area Sources. 13.2.2 Unpaved Roads. Research Triangle Park, North Carolina: U.S. Environmental Protection Agency, Office of Air Quality Planning and Standards, October 1998, Update 2012), основаващ се на математическото моделиране.

Американската агенция за опазване на околната среда (EPA) ISC-Aermod (Industrial Source Complex) с интерфейс на канадската софтуерна фирма Lakes Environmental за работа в операционна система Windows;

Актуализирана единна методика за инвентаризация емисиите на вредни вещества във въздуха, утвърдена със Заповед № РД – 165/20.02.2013г. на Министъра на околната среда и водите;

„Screening Procedures for Estimating the Air Quality Impact of Stationary Sources, Revised”, EPA-450/R-92-019.

Atmospheric Emission Inventory Guidebook. First edition. February, 1996. Prepared by the EMEP Task Force on Emission Inventories. European Environment Agency.

Screen 3 Model, US Environmental Protection Agency. Office of Air Quality, Planning and Standards Emission, Monitoring, and Analysis Division Research Triangle Park, North Carolina 2771, September 1995.

Integrated Environmental Index (IEI), Best Practicable Environmental Option Assessments for Integrated Pollution Control, UK Environment Agency, (1997).

Seven Steps to Cumulative Impacts Analysis, Clark, R. (1994).

Американската агенция по околна среда – емисионни фактори (AP-42) за открити прахови източници в мини и кариери, раздел 11 и 13; Construction and Aggregate Processing and Fugitive Dust Open Sources - <http://www.epa.gov/ttn/chief/ap42/index.html>.

Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой –модул ДИФУЗИЯ;

Методически указания за оценка на ресурсите на подземните води и оценка на връзката между повърхностните и подземните води, във връзка с изпълнението на Рамковата

директива за водите 2000/60/ ЕС, Йотов Ил., В.Спасов, Ал.Бендерев, Б.Михайлова, 2006 г.;

Методи за оценка на ландшафта. София, ЛТУ/МОСВ;

Директиви, закони, наредби, заповеди, правилници и планове

- Директиви, регламенти, решения и препоръки на Европейския съюз;
- Директива № 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна ;
- Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на съвета, относно опазването на дивите птици;
- Международни конвенции, по които Република България е страна:
- Конвенция за биологичното разнообразие (Протокол от Картахена за биосигурност - пълен текст на Конвенцията - пълен текст на протокола от Картахена);
- Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (СІТЕС);
- Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция);
- Конвенция за опазване на дивата Европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);
- Рамсарска конвенция за влажните зони;
- Европейска конвенция за ландшафта;
- Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство;

Закон за опазване на околната среда , обн. ДВ, бр. 91/25.09.2002, посл. изм. и доп., бр. 12/03.02.2017г.);

Закон за чистотата на атмосферния въздух обн., ДВ. бр.45 от 1996г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.12 от 3 февруари 2017 г.;

Закон за водите (ДВ /1999г., посл. изм. ДВ бр. 12 от 3.02.2017);

Закон за подземните богатства, (Обн. ДВ. бр. 23 от 12 Март 1999 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28 Ноември 2014 г. , изм. и доп. ДВ. бр.56 от 24 Юли 2015 г.);

Закон за почвите, обн. ДВ, бр. 89/06.11.2007, посл.изм. и доп. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013 год.;

Закон за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 год., изм. и доп., бр. 39/20.05.2011);

Закон за биологичното разнообразие, обн. ДВ, бр.77/09.08.2002, посл. изм. и доп., ДВ бр. 76 от 19.09.2017;

Закон за лечебните растения, обн. ДВ, бр. 29/07.04.2000, посл. изм. ДВ, бр. 58 от 18.07.2017;

Закон за защитените територии, обн. ДВ, бр.133/1998, посл. изм. ДВ, бр.66/2013, в сила от 26.07.2013 г.

Закон за защита от шума в околната среда, обн. ДВ бр. 74/2005, посл. изм. и доп. ДВ. Бр. 98 от 28.11.2014 год.;

Закон за управление на отпадъците , обн. ДВ. бр 53 от 13 Юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.61/2014);

Закон за здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) (обн.ДВ бр.124/ 1997г, посл.изм. ДВ бр.7 от 24 Януари 2012г.);

Наредба за условията и реда за извършване на оценка въздействието върху околната среда, обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл.изм. и доп. ДВ. бр. 12/ 12.02.2016, в сила от 12.02.2016 г.;

Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, приета с ПМС № 2/11.01.2016, обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г.;

НАРЕДБА № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух., Обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г.;

Наредба №1 от 27 юни 2005г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии, обн. ДВ. бр.64 от 5 Август 2005г.;

Наредба №6 от 26 март 1999г. за реда и начина на измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници, обн. ДВ. бр.31 от 6 Април 1999г., с посл. изм. ДВ. бр.102 от 21 декември 2012г.;

Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, обн. ДВ. бр.45 от 14 май 1999г.;

Наредба №11 от 14 май 2007г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, обн. ДВ. бр.42 от 29 Май 2007г.;

Наредба №14 за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, обн. ДВ. бр.88 от 1997г., посл. изм. бр. 42 от 1.01.2008 г.)

Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;

Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите;

Наредба № 1 от 1.07.2016 г. за одобряване на Методика за прилагане на изключенията по чл. 156б – 156е от Закона за водите;

Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;

Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;

Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води;

Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;

Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители;

Наредба за ползването на повърхностните води;

Наредба за Националния геофонд, (Обн. ДВ бр. 54/2006 г.);

Наредба № 1 за геозащитна дейност (ДВ. бр. 12 от 1994 г.);

Наредба № 6 от 26.06.2006 год. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;

Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, посл. изм. ДВ бр. 30 от 22.03.2002 год.;

Наредба № 3 от 1 август 2008 год. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

Наредба № 4 от 12 януари 2009 год. за мониторинг на почвите, ДВ, бр. 94 от 2004 г., в сила от 01.03.2005 г.);

Наредба № 2 /23.07.2014 за класификация на отпадъците;

Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, приета с ПМС № 352/27.12.2012, обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 год.;

Заповед № РД-272/03.05.2001 г. за категоризацията на повърхностните води във водните ----обекти или в части от тях;

Заповед № РД-970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите за определяне на чувствителните зони във водните обекти;

Заповед № РД -146/25.02.2015 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници;

Заповед № РД-267/01.04.2014г. на Министъра на околната среда и водите и № РД 09-157/14.03.2014г. на Министъра на земеделието и храните за утвърждаване на Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони;

Заповед № РД-635/13.08.2013г. за утвърждаване на програма за мониторинг на нитратите в подземните и повърхностни води в Дунавски, Черноморски, Източнобеломорски и Западнбеломорски райони за басейново управление;

Общоевропейски план за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие (2000);

Ръководство за оценка на въздействията върху ландшафта и визуалните въздействия (Guidelinesforlandscapeandvisualimpactassessment).;

Европейска конвенция за ландшафта (Ратифицирана със Закон на 13.10.2004 г.;

Правилник за прилагане на Закон за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35/24.04.1996, изм. и доп., бр. 39/20.05.2011);

Указания за оценка на риска на Агенцията за опазване на околната среда на САЩ, 1993.

Използвана литература и други източници:

- Асенов А., 2006. Биогеография на България, София, ЕТ"АН-ДИ-Андриян Тасев".
- Бешков В., К. Нанев. 2002. Земноводни и влечуги в България. Изд. Pensoft.

- Бондев И. (Ред.). 1995. Хорологичен атлас на лечебните растения в България. Акад. Изд. "М.Дринов".
- Българско дружество за защита на птиците – база данни - www.bsrb.org
- Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство "Св. Кл.Охридски", София.
- География на България 1997. Академично издания, София,
- Ковачев, А., Карина, К., Росен, Ц., Димова, Д. (ред). Октомври 2008. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие, София, 865 с.
- Матов И., Д. Ганева, Д. Ганев. 2004. Екология с основи на биогеографията и опазване на околната среда, Изд. Пенсофт, София-Москва.
- Митрев А., Св. Попова. 1982. Атлас на лечебните растения в България. Изд. на БАН.
- Нанкинов Д. 2000. Застрашените животни в България. Изд. Pensoft, София, 146 с.
- Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България, Aves, Част 2, т. 26, София, Академично издателство "Проф. Марин Дринов" и Издателство "Пенсофт".
- Проект „Изграждане на мрежата от защитени зони Натура 2000 в България” . www.natura2000bg.org.
- Симеон С., Т. Мичев. 1991. Птиците на Балканския полуостров. Изд. „Петър Берон”, София.
- Симеон С., Т.Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България. Том 20, Изд. на БАН, София.
- Червената книга на НР България. 1984. Том I, Изд. на БАН, София.
- Червената книга на НР България.1985. Том II, Изд. на БАН, София.
- Федерация “Зелени Балкани”; WWF, МОСВ. 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, София.
- Федерация “Зелени Балкани” – База данни. www.greenbalkans.org
- Янков, П. (отг. ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица,кн.10, София, БДЗП, 679с.
- Физическа география на България, Академично издателство, 2002 г;
- Климатичен справочник на РБ. Том I – V;
- Петров, П. В. 1997. Ландшафтна структура. В: География на България. С., АИ „Проф. Марин Дринов“. БАН;
- Петров, П., А. В., А. Попов. 1990. Ландшафтна екология,- В. Петров. П. В. Ландшафтознавание. Унив. изд. „Св. Климент Охридски“;
- Регионално ландшафтено райониране на страната. География на България. Монография БАН. София. 1996.;
- Типологично ландшафтено райониране на страната. География на България. Монография БАН. София. 1996.;
- Борисова, Б. Ландшафтна екология и ландшафтено планиране. 2013. София. АИ „Проф. Марин Дринов“.
- Базисна геоекологична класификация на ландшафтите в България. София ,1989.
- Здравно- демографски анализ за област София към 31.12.2014- НСИ;

Здравеопазване 2015г.- НСИ;

- Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2019г., РИОСВ – Враца;
- Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2018г., РИОСВ – Враца;
- Големански В. (ред.), Червена книга на Република България, Том. 2. Животни, 2015. МОСВ, БАН, София; <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol2/>;
- Red list IUCN - Червен списък на застрашените животни; Red List of Threatened Species. 2008. Version 3.1. International Union for Conservation of Nature; съкращението в скоби означава категорията на застрашеност: VU (Vulnerable) – уязвим; NT (Near Threatened) – почти застрашен; LC (Least Concern) – слабо засегнат; DD (Data Deficient) – с недостатъчно данни;

SPEC – Species of European Conservation Concern.

- Категория 1 – видове в Европа със световно конзервационно значение
- Категория 2 – видове, чиято световна популация е съсредоточена в Европа и имат неблагоприятен конзервационен статус
- Категория 3 - видове, чиято световна популация не е съсредоточена в Европа и имат неблагоприятен конзервационен статус.
- Категория 4 - видове, чиято световна популация е съсредоточена в Европа и имат благоприятен конзервационен статус;

Екологична оценка на ПУРБ 2016-2021г.;

Бюлетини на ИАОС – 2017-2018;

Антонов, Хр., Д. Данчев. 1980. Подземни води в НРБ. ДИ Техника. София;

Хидрологичен справочник на реките в България, том I, том V, БАН, ГУ”Хидрология и метеорология”, под ред. на инж.Ганчо Стоянов, София 1981г;

Данни от профилното преброяване на транспортното движение през 2015 г., предоставени от Институт по пътища и мостове към АПИ (Писмо №53-00-646/30.06.2017 г.);

Принципи на оценката на въздействието върху околната среда. София, 1995;

Наръчник за Natura 2000 в България (2002).

Закон за водите в сила от 28.01.2000 г.;

Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;

ПУРБ 2016-2021 г. на Басейнова дирекция Дунавски район;

Антонов, Хр., Д. Данчев. 1980. Подземни води в НРБ. ДИ Техника. София.

XII. СПРАВКА ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

Табл. XII.1. Резултати от консултациите съгласно чл. 19, ал. 1 от Наредбата за ЕО

№	Получено становище от/ № и Дата	Бележки, препоръки, коментари, изисквания в становището	Начин на отразяване и мотиви за това
1	Агенция по геодезия,	Предоставяне на картни листо-	Информацията касае

Екологична оценка на Общ Устройствен план на Община Борован, област Враца

	картография и кадастър изх. № 0916/01.03.2018 г.	ве и едромашабна топографска карта за територията на община Борован, област Враца	изработването на ОУП
2	БАН – НАИМ Вх. № 33-53/12.04.2018 г.	Справка от автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България” (АИС АКБ) за седем археологически обекта от територията на Община Борован.	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП в раздели културно наследство.
3	Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – Плевен Изх.№ 2041/13.03.2018 г.	Становище относно допустимостта по чл. 155, ал. 1, т. 23 от Закона за Водите на проект на ОУП на община Борован	ЕО съобразява онези въздействия върху количеството и качеството на водите, произтичащи от реализацията на дейности и намерения, намиращи се в компетенциите на ОУП
4	Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – Плевен Изх.№ 2041/13.03.2018 г.	Предоставяне на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Становището касае изработването на ОУП
5	„Булгартрансгаз“ ЕАД 24-00-575/23.02.2018 г.	Предоставено становище относно всички изградени и действащи газопроводи на територията на общината	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и в екологичната част на ОУП
6	„ЧЕЗ Разпределение България“ АД Изх. № CD-COD-607-1/23.03.2018 г.	Предоставяне на информация за изработване на Общ устройствен план на Община Борован относно собствени електрически съоръжения, както следва: <ul style="list-style-type: none"> • Въздушни електропроводи СрН • Кабелни електропроводи СрН • Въздушни мрежи НН • Кабелни линии НН • Трансформаторни постове 	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и в екологичната част на ОУП
7	„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД Изх. № ЦУ-ПНО-1240/4/12.03.2018 г.	Писмо с изискана информация за съоръжения и насоки при разработката на екологичната част към ОУП.	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и в екологичната част на

Екологична оценка на Общ Устройствен план на Община Борован, област Враца

			ОУП
8	Национален институт за недвижимо културно наследство Изх. № 0800 - 2433/28.03.2018 г.	Справка за недвижимите културни ценности /НКЦ/ /паметници на културата/ на територията на община Борован, във връзка с изработване на Общ устройствен план на общината.	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП в раздели културно наследство.
9	РИОСВ – Враца Изх.№ В-456/28.02.2018 г.	Предоставяне на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
10	РИОСВ – Враца Изх.№ В-458/15.03.2018 г.	Относно Планово задание за изработване на Общ устройствен план на община Борован и относимата процедура по реда на глава шеста от ЗООС. Да се изготви и внесе схема за провеждане на консултации с обществеността, заинтересованите страни и трети лица, които имат вероятност да бъдат засегнати от реализирането на ОУП. Да се изготви и внесе предложение за обхват и съдържание на доклада за ЕО.	ОУП подлежи на задължителна екологична оценка, базирана на разработено и одобрено от компетентния орган задание. Разработени схема за консултации и задание за обхват стдържание на ДЕО и внесени в РИОСВ за консултации.
11	Държавен фонд „Земеделие“ Изх.№ 02-060-0800-1613/02.03.2018 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
12	Министерство на земеделието, храните и горите Вх.№ 04-115/12.03.2018 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
13	ОД „Земеделие“ – гр. Враца Изх.№ 583/26.02.2018 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
14	„Водоснабдяване и канализация“ ООД – гр.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на	Предоставената информация е използвана

	Враца Изх.№ 0810-30(1)/21.03.2018 г.	община Борован	на и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
15	РИМ – гр. Враца Изх. № 91/1.03.2018 г.	Искане на информация относно наличието на войнишки паметници на територията на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП в раздели културно наследство.
16	Областен управител на област Враца Изх.№ 0400-40(64)/28.02.2018 г.	Искане на информация относно наличието на войнишки паметници на територията на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП в раздели културно наследство.
17	Агенция „Пътна инфраструктура“ Изх.№ 08-00-331/08.03.2018 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
18	„Геозащита Плевен“ ООД Вх. № 30-93/13.03.2018 г.	Актуална справка за свлачищата регистрирани и наблюдавани на територията на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
19	СЕВЕРОЗАПАДНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ – Държавно горско стопанство Враца Изх.№ ТП-ДГС-320/06.02.2018 г.	Информация за горските територии общинска собственост	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
20	РЗИ – Враца Изх. № КД-04-398/27.02.2018 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
21	„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД – Виваком Изх. № 0800-393/23.02.208 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.

22	„Български пощи“ ЕАД Изх. №1488/17.12.2018 г.	Искане на данни за изработване на Общ устройствен план на община Борован	Предоставената информация е използвана и отразена при разработката на ОУП и анализирана в екологичната част на ОУП.
----	--	--	---

Табл. XII.2. Резултати от консултациите по задание за обхват съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО

№	Получено становище от/ № и Дата на получаване	Бележки, препоръки, коментари, изисквания в становището	Начин на отразяване и мотиви за това
1	РИОСВ – Враца Изх.№ ОВОС-ЕО-300-(1)/12.11.2018 г.	Представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план /ОУП/ на община Борован съответстват на изискванията на чл.86, ал.3 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл.17 от Наредбата за ЕО. Съобразно изискванията на глава четвърта от Наредбата за ЕО е предвидено провеждане на консултации по предложената схема и отразяване на резултатите от тях в съответната справка. Изразено е становище за коригиране на неточности в текста.	Становището е прието и неточностите в текста са коригирани.
2	Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – Плевен Изх. № ОБ-6772 –(1) /09.11.2018 г	БДДР изразява положително становище относно представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован. Направени са препоръки относно разработването на Доклада за ЕО.	Становището е прието и отразено в Доклада за ЕО.
3	РЗИ – Враца Вх.№ 04-334/06.11.2018 г.	Изразено становище по отношение съдържателната част на Доклада за ЕО, като се включи оценка на здравно-хигиенните аспекти на околната среда.	Становището е прието и отразено в Доклада за ЕО.
4	„Водоснабдяване и канализация“ ООД – гр. Враца Изх.№ 0810-128(1)/07.12.2018 г.	Водоснабдяване и канализация“ ООД – гр. Враца изразява положително становище относно представените обхват и съдържание на Екологична-	Становището е прието.

Екологична оценка на Общ Устройствен план на Община Борован, област Враца

		та оценка на Общ устройствен план на община Борован.	
5	Национален институт за недвижимо културно наследство Изх. № 0800 - 3434/15.11.2018 г.	НИНКН няма възражения относно представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.
6	ОД „Земеделие“ – гр. Враца	ОД „Земеделие“ – гр. Враца съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.
7	Агенция „Пътна инфраструктура“ – ОПУ Враца Изх.№ 08-00-199/08.11.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован. Направени са препоръки относно разработването на Доклада за ЕО.	Становището е прието и отразено в Доклада за ЕО.
8	РДГ – Берковица Изх.№ РДГ-01-2482/09.11.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован. Направени са препоръки относно разработването на Доклада за ЕО.	Становището е прието и отразено в Доклада за ЕО.
9	СЕВЕРОЗАПАДНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ – Държавно горско стопанство Враца Изх.№ ТП-ДГС-1095/07.11.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.
10	Кметство с. Сираково, община Борован Вх. №10-209/11.12.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.
11	Кметство с. Добролево, община Борован Вх. №10-216/11.12.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.
12	Кметство с. Малорад, община Борован Вх. №10-213/07.12.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.

13	Кметство с. Нивянин, община Борован Вх. №10-214/07.12.2018 г.	Съгласува представените обхват и съдържание на Екологичната оценка на Общ устройствен план на община Борован.	Становището е прието.
----	--	---	-----------------------

Резултати от консултациите по изготвения доклад за ЕО

Консултации, съгласно чл. 20 от Наредбата за извършване на ЕО.

№	Извършени Консултации/община/кметство/контролен орган/ведомство/НПО, др. организации	Описание на изразени становища/препоръки/бележки и др.	Приети/Неприети	Мотиви
	Населението на Община Борован			
	РИОСВ-Враца			
	Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Враца			
	Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДУВДР) с център Плевен			
	Изпълнителна агенция по горите			
	Областна дирекция „Земеделие“ – Враца			
	Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН)			
	Водоснабдяване и канализация (ВиК)– Враца			
	Областно пътно управление (ОПУ)– Враца			

Доказателства за проведените консултации, съгласно Наредбата за извършване на ЕО са представени в Приложенията към доклада.

ХІІІ. СПИСЪК НА ЕКСПЕРТИТЕ И РЪКОВОДИТЕЛЯ, ИЗГОТВИЛИ ДОКЛАДА ЗА ЕО

Настоящата екологична част на ОУП Борован е разработена от независими експерти, отговарящи на изискванията на чл. 83, ал. 1 и ал. 2 на ЗООС.

№ по ред	Име, фамилия	Диплома №	Разработен раздел от ДЕО
1.	инж. Борислав	Диплома №260590 от 24.06.1986 МГРИ Мос-	I;

	Милушев Ръководител екип	ква Диплома от 09.07.1993 от CESMST – EMA France	III – 3.3, 3.4, 3.5, 3.11, 3.14; V – 5.3, 5.4, 5.5, 5.10, 5.13; VI; VII; VIII; IX; X;
2.	Инж. Стефан Борисов	Инженер по специалността „Инженерна геоекология“ с професионална квалификация „инженер геоеколог“ Диплома № 3805/19.10.1999 г. от МГУ „Св. Иван Рилски“ гр.София	II – 2.1, 2.2, 2.3, 2.4; III – 3.8, 3.9, 3.10, 3.14; IV; V – 5.1, 5.8, 5.9, 5.13; VII; VIII; X;
3.	инж. Милена Чобанова	Магистър по екология и опазване на околната среда Диплома серия ВД-96 № 3593/1996 г. от ТУ гр.Варна и магистър-инженер по горско стопанство Диплома ЛТУ-2010 № 15476/2010 г. от ЛТУ гр. София	III – 3.1, 3.2, 3.6, 3.14; V – 5.2, 5.6, 5.13; VII; VIII; X;
4.	Д-р Мариам Раффи Божилова	Магистър по специалност „Екология“ Диплома № 153268/01.03.2002 г. от СУ „Свети Климент Охридски“ гр.София Доктор по ботаника № 000182/23.10.2012 г.	III – 3.7, 3.14; V – 5.7, 5.13; VII; VIII; X;
5.	Д-р Боряна Бориславова Христова	Магистър по медицина – лекар Диплома № 005104 за завършено висше	III – 3.12, 3.13.2.5, 3.14; V – 5.11, 5.13; VII;

		образование-МУ- София Свидетелство № 002082 за призна специалност- МУ София.	VIII; X;
6.	Боряна Динева	Диплома 027291 за завършено висше образование УНСС	III – 3.13, 3.14; V – 5.12, 5.13; VII; VIII; X;

Табл. XIII.1. Колектив от експерти разработващи екологична част на ОУП

XIV. ПРИЛОЖЕНИЯ.

- Списък на източниците на информация, използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани;
- Списък с експертите и ръководителя на колектива, изготвили доклада за ЕО, в който всеки удостоверява с полагане на подпис разработените от него раздели на доклада;
- Декларации по чл. 16, ал.1 от Наредбата за ЕО;
- Копия от протоколи, становища и писма за проведените консултации по обхвата и съдържанието на ОУП и ЕО;
- Карти и схеми, съгласно изискванията на действащата нормативна уредба и прието Задание за разработване на ОУПО
- **НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ** като отделно самостоятелно приложение към ЕО в обем, не по-малък от 10 на сто от обема на ЕО. Освен текстовата част резюмето съдържа необходимите нагледни материали (карти, снимки, схеми);